me adhuc enĩ viuo. Illis eſtimantibꝫ ꝙ fā
taſma eſſet. Ille pendens in patibulo ſub/
iũxit: Nolite timere: Ego enĩ de grã ieſu
chriſti et adiutorio ꝟginis Marię adhuc
viuo. q̇ depoſitꝰ ad ciuitatē ductꝰ factꝰ eſt
magnꝰ concurſus ꝑpli ad videndũ tã grã/
de miraculũ. Et miles iſte iuſſit vocare ſa
cerdotē cũ ſacro. et cũ magna ꝯtritione et
lachrymis ꝯfeſſus eſt. Et ſacerdos petiuit
ab eo vt fateret̃ ad honorē dei. et ad fidei
chriſtiãę edificationē ꝑ q̇d illã grãꝫ a deo
meruiſſet. ꝙ ꝑ triduũ viuꝰ in patibulo ſic
ꝑpendiſſet. Et ait paruũ obſequiũ ei ego
peccator impẽdi ꝓpter qđ miſertus eſt mei
deus. Nã ſingulis diebꝫ ꝑ oībꝫ negocijs ⁊
anteq̃ꝫ comederē ꝯſueui dicere q̇nqꝫ pr̃ nr̃
et q̇nqꝫ aue maria. tria ad honorē paſſiōis
chriſti et ſuis vulneribꝫ. cũ totidem venijs
⁊ aue maria. q̃rtũ obtuli deo ⁊ angelo cui
cōmiſſus ſum. et q̇ntũ etiã cũ venia obtu/
li corpi chriſti. qđ ſingulis diebꝫ ꝑ vniuſũ
mũdũ ꝯficit̃ q̃tinꝰ in fine vitę meę tãto me
rerer viatico cōmunicari. qđ et dñs ex ſua
mĩa mihi ꝑſtitit ꝙ mori nō potui anteq̃ꝫ il
lud venerabile ſacr̃m ꝑcipiam. Et ſic cōi/
catus migrauit ad dñm et in cęmiterio ſe/
pultus eſt.

In dñica prima poſt feſtum tri/nitatis. Sermo lxxxj.

De ſeptē generibus pauperum

ERat quidam
mendicꝰ noīe Laçarus. q̇ iace/
bat ad ianuã diuitꝭ. vlceribꝫ ple
nus. cupiēs ſaturari de micis q̃ cadebãt đ
menſa diuitꝭ. Luc. xvj. Sciendũ ꝙ in
ꝑſenti euãgelio fit mētio de diuite epulo/
ne et de laçaro paupe. Et oñdit̃ in euãge/
lio ꝑſenti. ꝙ ſtatus diuitꝭ in iſta vita fuit
valde gl̃ioſus. qꝛ fuit in magnis diuitijs.
delitijs ⁊ honoribꝫ. Statꝰ aũt paupis fuit
ſtatui diuitꝭ oīno ꝯtrarius. Ille enĩ fuit in
vbertate diuitiaꝝ. Hic in extrema paupꝰ/
tate. Ille purpura ⁊ byſſo amictꝰ. Iſte vl
ceribꝫ circũdatꝰ. Ille abũdabat in delitijs
Iſte aũt cupiebat ſaturari de micis q̃ cade
bant de mēſa diuitꝭ et nēo illi dabat. Po
ſito aũt ſtatu vtriuſqꝫ in vita. ponit̃ ⁊ ſta/
tus vtriuſqꝫ poſt mortē. vterqꝫ q̇dem mor
tuus ē et raptꝰ. ſ; differēter. Diues q̇/
dem mortuꝰ eſt triplici morte. ſ. morte cul/
pę dũ eſſet in mũdo. et ħ ꝑ pctm̃ mortale
q̇ ſeꝑatur deꝰ ab aīa. Eçech. xviij. Aīa q̃
peccauerit ipſa morietˀ. Itē morte naturę
qua ſeꝑat̃ aīa a corꝑe ꝓprio. et illa mors ē
cōmunis oībꝫ tam bonis q̃ꝫ malis. qꝛ ſꝫm
Aplm. Cōſtitutũ eſt oībꝫ hoībꝫ ſemel mo/
ri. Itē mortuꝰ ē morte gehēnę. qua ſeꝑat̃
aīa a dei viſiōe et ſctōꝝ ꝯſortio. Laçarus
aũt mortuꝰ ē vnica morte. ſ. natę. fuit enĩ
viuꝰ in mũdo ꝑ grãm et modo viuit corã
deo ꝑ gl̃iaꝫ. Vterqꝫ etiã fuit de mũdo ra
ptus. ſ; differēter. Nã Laçarus in ſinum
abrahę ab angelis ē ductꝰ. Illa aũt ductio
ab angel̃ eſt facta ĩ tutamētũ cuſtodię. Ps
Angel̃ ſu. m. d. ⁊c. Itē in ſignũ reuerētię.
Sic epi in manibꝫ portant̃ cũ intronicant̃
Vñ ps. In manibꝫ portabũt ⁊c. Itē in ſi/
gnũ letitię. Chryſ. Sufficiebat ad portã/
dum paupeꝫ vnꝰ angelꝰ. ſ; ideo plures ve
niũt. vt choꝝ letitię faciãt. Diues autem
tanq̃ꝫ diaboli ꝓchianꝰ. ad cęmiteriũ ĩfer
nale a demonibꝫ ē deductꝰ ⁊ ibi ſepultus
Tali ſepultura ſepelient̃ vſurarij et impij
de qua ſepultura dr̃ Hiere. xxij. Sepultã
aſini ſepeliet̃. Sepultura aſini tl̃is ē. ꝙ ex/
coriat̃ et pellis a dño poſſidet̃. carnes a ca/
nibꝫ lacerant̃. Sic qñ aliqs diues morit̃.
heredes poſſidēt terrenã ſbam. et bona re/
licta. vermes carnes ſuas lacerãt. ſupplicia
ĩfernalia torquēt aĩam ſuã. Vñ euãgeliũ
ꝑñs dr̃. ꝙ diues ē ĩ tormētꝭ et paup laça/
rus ĩ loco q̇etꝭ Eſt ꝗ nōndũ xp̃s loquēs
de diuitibꝫ dr̃ in euãgelio vt habet̃ Luc.
vj. Vę vobis diuitibꝫ q̇ habetꝭ ꝯſolatiōeꝫ
vr̃am. Et loquēs đ paupibꝫ dr̃ Mat. v.
Bti pauꝑes ſpũ. q. ip. ē reg. cę. Querit̃
an oēs diuites ſint maledicti. ⁊ ſil̃r an oēs
pauꝑes ſint bti. Ad qđ rñdet̃. ꝙ nō omes
diuites ſũt maledicti. nec oēs dãnant̃. nec
etiam omnes pauꝑes ſunt beati. nec omes
ſaluant̃. Unde reſtat nunc videre q̇ pau/
peres. ⁊ q̇ diuites ſaluent̃ et damnentur.

Y Quantum ad hoc ſciendũ eſt · ꝙ ſeptẽ ſunt genera pauperꝝ · quorꝝ q̃tuor genera damnãtur · et tria ſaluãtur. Simĩr etiaꝫ ſũt ſeptẽ genera diuitũ · quorꝝ q̃ttuor dãnãt̃ et tria ſaluãtur · Primũ genus pauperꝝ q̄ damnãtur · eſt illorꝝ q̄ murmurãt ⁊ blaſphemant ꝯ deum ex impatiẽtia et ſua paupertate · ⁊ ſunt impatiẽtes dicẽtes · q̃re ego tam paup ſuꝫ · deus eſt oblit⁹ mei · tã pcuſ mihi · q̃ſi a iudeis accõmodare deberet cũ q̄bꝫ mihi ſubuenire poſſet · Et iſti valde inique et ſtulte dicũt et faciunt ꝙ ſic ꝯ deuꝫ

A murmurãt. Quod vnicuiqꝫ ptꝫ Quid enĩ tibi tenet̃ de⁹ · aut q̄d habet de te: Pl⁹ enĩ dedit tibi deus q̃ꝫ dignus es vel vnq̃ꝫ meruiſti · et hoc gratis fecit. Naꝫ ex nihilo creauit te · p̃s. Ipſe fecit nos et nõ ipſi noſ Item redemit te ꝓprio ſanguĩe ſuo. Apl's Empti eſtis p̄cio magno. Tertio corp⁹ cũ membris tibi conceſſit · ſ · oculos ad videndum · manus ad palpandũ · pedes ad ambulandum · aures ad audiendũ · os ad loquendũ · et ſic de alijs · Si enĩ careres viſu vel auditu · tũc cognoſceres q̃ꝫ magnuꝫ bonum ſit viſus vel auditus · et q̃ꝫ libenter velles omnibꝫ diebus vite tue regr̃ari deo vt te illuminaret · Et deus iam cõceſſit tibi iſta gratis ſine tuis meritis · Inſuper tibi tribuit veſtimẽtum · nutrimentum · domum ad inhabitãdum · agros et vineas · oues ⁊ boues · j · Cor · iiij. Quid habes q̄d non accepiſti: Et de omnibus iſtis donis nunq̃ꝫ regratiatus es ei · nec vnq̃ꝫ veraciter te recognouiſti iſta et alia accepiſſe a deo gratis et ſine omnibus tuis meritis · Aug⁹ de ciuit · dei. Quiſquis bñficia dei non videt cecus eſt · nec laudat ingrat⁹ ẽ. Quiſquis in laudando reluctatur inſan⁹ D q̃ꝫ multi ſpũaliter ceci ſunt q̄ beneficia dei non cognoſcunt · et ingrati q̄ eum non laudant · et inſani q̄ deum cum ſuis donis impugnant vtendo eis cõtra honoreꝫ dei ⁊ ſalutem ꝓpriam. Sicut illi q̄ abutuntur donis tam corpalibus q̃ꝫ ſpũalibuſ: ſicut oculis ad illicitum viſum vanitatis · ore ad proferendum vana et praua verba · auribus ad audiendum mala et detractoria pedibus ad ſaltandum et choriçandum · manibꝫ ad illicitos tactus · et ſic de alijs. Etiam donis temporalibus · ſcilicet veſtibus ad ſuperbiam · cibo ad gulaꝫ · potu ad ebrietatem. ⁊ ſic de alijs. Et quandocũqꝫ ſic aliquis abutitur dono dei · tũc de⁹ ſm veram iuſticiam deberet hominẽ priuare illo dono · ſcilicet viſu · auditu · vel greſſu · ⁊ hoc ꝓpter ingratitudinem. Unde Berñ · ſuper Cant: Ingratitudo inimica eſt aie exinanitio meritorũ · virtutum diſperſio · beneficiorum perditio. Et talis homo ſic ingratus indignus eſt a deo plura dona accipere · Unde Berñ. Non eſt dignus dãdis · qui non agit gratias de datis. Hoc enim poteſt homo in ſeipſo cognoſcere Si enim alicui benefeciſſes ⁊ ſemper ingratus eſſet tibi tu forte ceſſares a beneficijs ſibi ĩpendendis · Quid tunc dices de deo q̄ cẽties et milleſies tibi benefecit et ei ſemper ĩgratus fuiſti: Ergo ſalubre documentum eſt · vt quicunqꝫ vult aliquid a deo accipe ꝙ ante regratietur de acceptis · et erit tunc dignus plus a deo accipere. Chryſo · ſuper Math. Gratiarum actio eſt inuitatio ad plus dandum ¶ · Secundum genus pauperum qui damnantur ſunt illi qui in paupertate viuunt et praue bona et iniuſte lucrantur · ſicut qui furantur aliorꝝ fructus · gramina · ligna · ſegetes · et ſic de alijs Quia ſm beatum Tho · In talibus minimis ſi habet quis animum furandi vel inferendi nocumentum proximo erit peccatum mortale. Item qui emunt vel vendũt et decipiunt ꝓximos mentiendo vel iurãdo etiam in paruis rebus grauiter peccãt. Vel etiam ſi non iniuſte tamen cum peccato lucrantur · ſicut qui in diebus feſtiuiſ mercantias exercent etiam in paruis rebꝫ et etiam abſtrahunt ſe a miſſa · et a dei ſeruitio. Itẽ meretrices q̄ ſeipſas diabolo totiens vendũt · quotiẽs actũ luxurie cõmittunt · et cũ hꝯ paupes ſunt. Itẽ laboratoreſ mechanici qui opa ſua fraudulenter faciunt et ꝓximos decipiũt · ſic fabri · ſutores · piſtores · pãnicide · ſartores · et ſic de alijs.

¶ Tertiũ genus pauperꝝ ſunt illi q̄ ſunt B

ſupbi et diuitibus inuident de donis ſibi
collatis. Et tales paupes ſupbi non ſunt
paupes chriſti ſed diaboli. Vñ Caſſio.
ſup ps. vij. Si paup ſupbiat non eſt dei
paup. et locuples humilitatē diligat. non
eſt ſeculo diues. Talium volūtates inſpi/
ciendę ſunt et non nomina. qꝛ paup ſup/
bus eſt multū repħenſibilis. qꝛ non habet
occaſionē ſupbiendi ſicut diues. ḡ ſicut di
ues qui eſt humilis multū eſt laudabilis.
ſic paup ſuperbꝰ multū eſt vitupandꝰ. Et
talis habet dānū duplex. qꝛ h̄ habet pau/
pertatem. et in futuro ęternā damnationē
Itē illi paupes q̇ diuitibꝰ inuident nō fa/
uentes eis q̄ deus eis cōceſſit illi piculoſe
ſtant. qꝛ non debemꝰ alicui inuidere ſꝫ nos
mutuo diligere ſicut mēbra vnius corpis.
qꝛ ſicut quodlibet membꝝ alij non īuidet
pes enī qui in luto et puluere ambulat. nō
inuidet capiti vel oculo q̄ nunq̄ȝ tangunt
pulueres. et multo eis pulcriora ſunt. imo
potius vellēt adhuc eſſe multo pulcriores
Itē nō inuidet pes cordi qꝛ eſt ſapiētius.
non cerebro qꝛ cuſtoditū eſt meliꝰ. et loca/
tum eſt altiꝰ. Itē nō ori qꝛ illi datur vinū
cum oportet ipſum eſſe in luto. Sic nullo
modo debet q̇s alteri inuidere p bono qđ
deus ꝯtulit ei. vel qꝛ ditior vel nobilior. vł
altior. vel acceptior eſt. et hmōi. Dñs enī
ordinauit mēbra corpis eccłię vt voluit.
nec nos omnes poſſumꝰ vnū officiū hr̄e. j.
Cor. xij. Omnia mēbra nō eundeȝ actum
hn̄t. Ideo dilige pximū tuuȝ ſicut teipſū
et q̇eſce ab inuidia. Multo facilius mare
totū in dulcedinē cōuerteres mellis. de cę
lo infernū faceres. de aqua ignē. q̄ȝ fonteȝ
largitatꝭ diuinę cuȝ inuidia tua exiccares.
Quieſce ḡ ab hac inuidia tua. qꝛ fruſtra
laboras et aīam tuā pdis. qꝛ īuidia tua ti/
bi nihil pficit. niſi ꝙ teipſum moleſtas et
bona q̄ facis mortificas. j. Ioh. iij. Qui
nō diligit fratrē ſuū manet ī morte. Et iō
potius pximo cōgaude vt membꝝ mēbro
⁊ ei bonum cupias. alioquin non es mēbꝝ
corpis chriſti. quia vt dicit Apłs. Cū glo
riatur vnū membꝝ cōgaudēt oīa membra
Sed es mēbꝝ diaboli quē inuidēdo imi/
taris. Vñ ſcriptum eſt. Inuidia diaboli
mors introiuit in orbem terraꝝ: Imitātur
aūt illum qui ſunt ex parte eius. Scimus
etiam ꝙ multis expedit ꝙ h̄ ſint pauperes
Ergo fac de neceſſitate ꝟtutem et ſuſtine
paupertatē tuam patienter. et gaude de bo
no ⁊ gloria pximi. quia cum gloriatur vnū
membꝝ congaudēt omnia membra. quia
nunq̄ȝ aliq̇s hominū tantū cōmodū et glo
riam de aliquo h̄ habet. nullꝰ vnq̄ȝ pater
vel mater de filio. nullus de fratre vł ami/
co. ſicut tu in cęlo habebis de quolibet p/
ximo ſaluato. Anſel. Vnuſquiſq̄ȝ intātū
gaudet de alterius bono. q̄ȝtum de ſuo p/
prio ¶ Quartum genus paupeꝝ q̇ dā/
nantur. ſunt illi qui cum vidēt alios diui/
tes exercere vſuras. vel ludere. vel ſupbiā
in veſtibꝰ exercere. vel crapuloſe vel guloſe
viuere. ipſi etiam ſic vellent libenter viue/
re ſi pecuniam ad hoc poſſent habere. et qꝛ
ſic ⁊ taliter optāt hr̄e diuitias. peccāt mor
taliter. qꝛ ad malum finē deſiderant effici
diuites. etiā cum male acquiſitꝭ. et ſic cōcu/
piſcunt rem pximi. qđ eſt cōtra nonū pce/
ptum dei. vbi dr̄: Nō cōcupiſces rē pximi
tui. Vel etiā q̇ dimittūt furtū vel rapinaȝ
pter ſuſpendiū. vel pter honorē ſuandū
ſed tn̄ voluntatē habent ꝙ libenter vellēt
bona pximi furari vel rape. ſi pęnam poſ/
ſent euadere. Et illi pter illam malaȝ vo
luntatem damnātur ſi ſic moriuntur. Iſti
omnes iam enumerati ſūt infęlices. ⁊ pau/
perrimi homines h̄ et in futuro ¶ Quin/
tum genꝰ paupeꝝ qui ſcilicet ſaluātꝰ ſunt
qui elemoſynam recipiunt et paupertateȝ
ſuam patienter ſufferunt. Et libenter etiā
eſſent ditiores ſi dei voluntas eſſet. Sed
contra voluntatem dei et iuſticiam. nollēt
habere quaſcunq̄ȝ diuitias. ſed potiꝰ ſuſti
nere volūt paupertatem Laçari. qui micas
panis hr̄e nō potuit q̄ȝ quicq̄ȝ ꝯ deum ac/
quirere vel etiā affectare. Augꝰ. Non tibi
diſpliceat paupertas tua. nihil ea poteſt
vtilius inueniri. Vis ſcire q̄ȝ locuples ege
ſtas ſit Celum ſemper paupertas emit Et
tales fidelitꝰ tenētꝰ orare p illꝭ a q̇bꝰ elemo/
ſynā recipiūt et q̇ p eis laborāt ⁊ eis đ ſuis

laborib⁹ ſubueniunt·ꝗ illi pauperes qui
ſic elemoſynā recipiūt·et ꝑ ſe laborare non
poſſunt multū et frequēter debēt orare· qꝛ
nō ſolū tenent̄ orare ꝓ ſeipſis ſ; etiā ꝓ alijs
ſiue viuis ſiue mortuis a qb⁹ elemoſynas
receperūt. Vn̄ legit̄ ꝙ qdā recepit veſtē a q̊
dam ꝑegrino et poſtmodū nō orauit pro
aīa ei⁹ qꝛ oblitus fuit orare ꝓ eo·ꝛ poſtmo-
dum grauiter punit⁹ ꝛ afflictus fuit· qꝛ ꝓ
illa aīa nō orauit. Sextū gen⁹ ſunt pau
peres q̇ ſe nutriūt de ſuis fidelib⁹ laborib⁹·
qꝛ illi paupes dicti ſunt beati. Vnde pſ̄.
Labores ma·t·qꝛ mādūcabis beat⁹ es ꝛc̄.
Quicūqꝫ enī in ſuis laborib⁹ rectā intētio-
nem hn̄t·ꝛ ſunt ſine peccato mortali ſemꝑ
merent̄ cū oīb⁹ ſuis laborib⁹. Apl̄s. Sci
mus qm̄ diligētib⁹ deū oīa cooꝑant̄ in bo-
nū. Sed diceres· qualis debet eſſe intē
tio laborātiū vt mereri poſſint vitā ęternā
Hoc q̄re ante ſmone l v· Septimū
gen⁹ pauꝑꝝ eſt q̇ non ſolū ſaluātur ſ; ma-
gnam gl̄iam habebūt in cęlo· et ſunt illi q̇
libenter et volūtarie ſunt paupes ·ꝛ intan
tum diligūt pauꝑtatē·vt etiā ſi ſine pecca
to diuitias hr̄e poſſent · tn̄ ꝓpt̄ deū carere
volunt·imo intantū diligūt pauꝑtatē·ꝙ
diuitias iam habitas ꝓpter deū reſignarūt
ſicut apl̄i fecerūt· vt habet̄ Math·xix· Ec
ce nos reliquim⁹ oīa et ſecuti ſumus te. Et
qn̄qꝫ etiā aliqui volebāt eis dare tempa-
lia· ſ; recipe nolebāt· ideo min⁹ volebant
hr̄e in terris· vt eo plus habituri eſſent in
cęlis· Siſr̄ et iam nr̄is tpib⁹ religioſi ſic fa-
ciunt· q̇ oīa ꝓpter deū reſignāt·et tales tm̄
ꝓpter deū poſſunt relinq̄re· ſicut alij tpa-
lia poſſidētes poſſunt deſiderare· ſ· ciuita-
tes dn̄ium· vel regnū·vel etiā totū mūdū
poſſūt relinquere· Vn̄ Hiero· ſuꝑ Mat.
Apl̄i qn̄tū ad diuitias nihil vel modicū · ſ;
qn̄tū ad voluntatē totū mūdum reliq̄rūt
Vn̄ etiā Greg· in omel· A ſequentib⁹ ꝗ
tanta dimiſſa ſunt· qn̄ta a non ſequentib⁹
cōcupiſci potuerūt. Ratio ē· qꝛ ſm̄ Greg.
Cor nr̄m ꝛ nō ſubſtantiā penſat deus. Et
iſta tria vltima dicta genera pauꝑꝝ ſunt
qui ſaluātur. Exemplū in vita Jobis ele
moſynarij legit̄ de quodā telonario diui-
te et imiſericorde. Semel enī pauꝑibus ī
hyeme ſedentib⁹ ad ſolē et ſe calefaciētib⁹
ceꝑerūt ſinguli domos elemoſynarioꝝ col
laudare·et ꝓ eis orare. Similiter ꝛ domos
elemoſynas non facientiū vituꝑare. Int̄
quas etiā venit in medio eaꝝ domus illi⁹
telonarij· ꝛ ceꝑerūt ſinguli interrogare int̄
ſe·et nullus inuētus eſt q̇ vnq̄ꝫ cepiſſet de
illa domo elemoſynas. Dixit vn⁹ eis: q̇d
dabitis mihi et ego accipiā hodie ex ea ele
moſynā·et alij fecerūt cum illo pactū. Ille
pauꝑ veniens ſtat foris portā expectās qn̄
telonarius iſte ad domū reuerteret̄. Ex diſ
penſatione dei ꝑuenerūt ſimul ipſe telona
rius et vnus ſeruus portās ſiligines a mā-
cipio cauſa prādij ipſius. Vidēs igit̄ ege
num nō inueniēs lapidē ꝓpter furorē·arri
puit ſiliginē et iactauit in faciem pauꝑis
Itaqꝫ poſt duos dies ęgrotauit infirmita
te ad mortē·et vidit in ſomnis omnes act⁹
ſuos ſuꝑ ſtateram appendere. In vna qui
dem acie cōgregabātur mauri viri nigerri
mi et deformes. In altera quidē acie fue-
runt quidā cādidi ꝛ albi coloris· q̇ nihil i-
uenientes boni q̇d ipſi appēderēt aduerſuſ
mala oꝑa q̄ collecta erāt ab illis nigris.
Tūc illi candidi ad alterutꝝ dixerūt· nihil
hic habemus. Tunc dixit vnus eoꝝ. Ve-
re nihil habemus hic niſi vnam ſiliginem·
quam dedit ante duos dies chriſto· qꝛuis
non voluntarie· Et mittentib⁹ eis ſiliginē
in ſtatera ęqualitas facta eſt · Tunc dicūt
telonario hi qui fuerūt candidi: Vade et
auge ad hanc ſiliginē ne iſti nigri apprehē
dant te·et euigilans cognouit q̄ viſa ſunt
ab eo nō eſſe mendacia ſ; vera. Omnia enī
quę a iuuentute ſua fecerat et quoꝝ ipſe
erat oblitus· videbat illos ęthiopes ꝯgre-
gare ꝛ ad librā deportare. Et dicebat ſ;
ſi vna ſiligo quā tamen iactaui per furorē
ita ꝓfuit· quātis malis tūc liberatur ille q̇
bona intentiōe dat elemoſynā indigētib⁹.
Et de cętero iam ita modeſtus et prudēs
atqꝫ ſūmus elemoſynator factus eſt. Con
tigit enī poſt hoc ꝓ tempore quodam ſm
conſuetudinem procedere ad teloneum et
obuiauit ei q̇dā nud⁹· et cecidit ante eū

rogans vt ꝓtectionē apud eū impetraret
Ille vero expoliauit ſe et dedit ei veſtē · et
dixit vt deū ꝓ eo rogaret. Pergēs vero ille
paup erubeſcēs ſe īdui tā ꝑcioſa veſte · de/
dit vni venditori vt venūdaret. Et cū re
cederet telonarius vidit veſtē ſuſpēſam ad
vendendū triſtat⁹ eſt ⁊ aſcēdēs domū ſuā
ſedebat plorās et cogitās q2 nō dign⁹ fui·
vt haberet memoriā mei egen⁹. Cū ſic an/
xiaret obdormiuit · et vidit quēdā pulcer/
rimū tāq̄ȝ ſolē ferentē crucē ſup collū ſuuȝ
q̇ dixit ſibi · q̇d ploras dñe Petre · q2 ſic
erat vocat⁹ · et oñdit ei q2 dñs veſtit⁹ eſſet
veſte ſua · et dixit ei: Ecce ego veſtior veſte
iſta quā tu egeno dediſti · ⁊ grās ago bonę
volūtati tuę · qm̄ frigore affligebar ⁊ coo/
peruiſti me. Ad ſe ḡ reuſus admirat⁹ eſt · ⁊
incepit btificare egenos ⁊ dicere: viuit do
minus ſi īops chriſt⁹ dñs me⁹ fuit · niſi mo
riar fiā tāq̄ȝ vn⁹ ex eis · ⁊ accerſito notario
eius quē et emerat dixit ei: Duc me ī ſctāȝ
ciuitatē · et vende me vni chriſtiano et ꝑci/
um da paupib9. Notario aūt recuſāte di
cit ei iteȝ · Si me nō vendideris · ego ven/
dam te barbaris. Obediuit ḡ ei notari⁹ ⁊
ꝑduxit eum in hieruſaleȝ · et vēdidit eum
vni argētario ꝓ triginta denarijs · et totū
illud ꝑciū dedit paupib9. Et poſtq̄ȝ reuer/
ſus eſt ad domū nulli h̄ manifeſtauit. Ille
aūt telonarius coq̇nabat dño ſuo ⁊ laua/
bat ſcutellas · ⁊ afflixit ſeipſuȝ magno ieiu
nio. Cū vero vidiſſet dñs ſe bñdici et ꝓſꝑi/
tatem hr̄e ꝓpter iſtū ſeruū · dixit illi · volo
humilis Petre liberare te vt ſis ampli⁹ fr̄
me⁹. Ille vero recuſauit · viderat aūt eū fre/
quēter ꝯuitia ſufferre a ꝯſeruis ſuis ⁊ ꝑ/
cuti · q2 tenebāt eū tāq̄ȝ amētē ita ꝙ nomē
ei imponerēt amētis. Quotiēſcūq̄ȝ enī tri/
bulabāt eū ꝯſerui ei⁹ · et dormiebat in tri/
bulatione · apparebat ei chriſt⁹ īdut⁹ veſte
quā dederat egeno · tenēs iſta triginta nū/
miſmata ī manu dicēs ei: Noli meſt⁹ eſſe
frater Petre. Ego ſuſcepi ꝑciū tuū · ⁊ ti/
bi reſtituā · et in futuro tp̄e ꝯſolabor te · q̇
Petr⁹ chriſto ſic vlterius in humilitate ⁊
pauptate ſeruiuit · et poſtmodū ī bono vitā
finiuit.

Ad eādē domicā · Sermo lxxxij
de ſeptem generib⁹ diuitum.

Mortuus eſt di
ues et ſepult⁹ ī inferno. Luc. xvj
Loquēdo h̄ de diuitib9 q̇ dānāt̄
et qui ſaluātur: Sciendū eſt ꝙ ſeptem C
ſunt genera diuitū · quoꝝ q̄ttuor damnāt̄
et tria ſaluant̄. Primū genus diuitū · q̇
damnantur cū diuitijs ſuis · ſunt illi diui/
tes qui ſuas diuitias lucrātur cū fraude ⁊
iniuſticia · ſ · cū vſura · q̇ cum pacto accōmo
dant pecuniā ſup eam aliq̇d recipiēdo · vl̄
qui ſine pacto · eo tm̄ animo ꝙ aliq̇d vltra
ſortē ſe recepturos ſperāt · alias nō mutua
rent. Item qui vendūt res ſuas lōge cha/
rius ꝓpter dilationē q̄ȝ ſi eis in cōtinenti
ſoluerēt · vt patet ex̄ de vſur̄ · c. Cōſuluit.
Item q̇ iam pro ꝓmpta pecunia emūt · ⁊ ī/
mediate ꝓpter dilationē ecōuerſo vendūt
in foro chariori q̄ȝ valet vel valere poteſt.
Item q̇ cum ludo ſuas lucrātur diuitias ·
q2 quicq̇d in ludo lucrat̄ hō · h̄ retinere nō
pōt. Itē qui fraudē cōmittunt in emendo
vel vendēdo · vt ſunt illi q̇ nec emere nec vē
dere nouerāt niſi cū mēdacijs et iuramentꝭ
q2 ſm̄ Ray · Quotiēs tales cauſa decipi·
endi peierāt vel mentiūtur ſcient̄ · peccant
mortaliter et tenētur ad reſtitutionē. Iteȝ
qui in ſtatera delinquūt · qđ fit tripliciter.
Primo cū q̇s habet diuerſa pōdera ſic ꝙ
vendit ad min⁹ et emit ad mai⁹. Secūdo
cū habet mēſurā iuſtā · et pōdus iuſtū · h̄ ſci
enter male menſurat · vt caupones q̇ mēſu/
ram replent cū ſpuma. Etiā inſtitores qui
digitū librę ſuperponūt. Silr̄ pānicidę q̇
cum pollice retrahunt vlnam. Tertio qn̄
quis habet iuſtam libram vel menſuram
ſed facit vt res ponderoſior ſit tempe ven/
ditionis · vt qui lanaȝ ſpargit aqua vl̄ pi/
per ad cellarium portat · vel vinum aqua
miſcet. Item qui vitioſam et defectuoſaȝ
rem vendūt ꝓ bona · ⁊ ſic decipiūt ꝓximos
Item q̇ emūt rapinā vel furtū tenētur re/
ſtituere · vel etiā quocūq̄ȝ modo q̇s iniuſte
lucratur ſcient̄ peccat mortalit̄ · Vñ Aug.

in ſmone. Auar⁹ anteq̃ȝ lucrat᷑ ſemetipſũ ꝑdit· et anteq̃ȝ aliquid capiat capitur. Legitur exemplũ. Qꝛ quidã ex auaricia multas nutriebat colũbas· q ꝓpterea admonitus a ſuo plebano dicẽte ſibi ꝙ cuȝ deo et ſalua cõſciẽtia non poſſet tenere iſtas columbas· tunc ille eis p̃cepit ꝙ recederent ſi contra deũ eſſet ꝙ eas teneret· tunc omnes columbe receſſerũt· et nunq̃ȝ poſt reuſi ſunt. **Secundi** ſunt qui cũ diuitijs ſuis damnãtur· qui iuſtas res retinent ⁊ poſſident· eo animo vt ꝯtrã deũ cum eiſdẽ ꝓ libitu viuere velint· ſicut illi faciunt q iuſtas res male expendunt· et non vtuntur iſtis iuſtis bonis ꝑut deus cõtulit· ſ· vt q̃rant ſalutẽ aĩaꝝ ſuaꝝ ſubueniendo pauperibus· vel etiã vt ſubuenirent aĩabꝫ illis a quibꝫ ipſi habent. Chryſo· ſup Math. Non ꝓpter h̃ diuitias accepiſti vt in laſciuia cõſumas. ſed vt in elemoſynis expendas. Que eni habes pauperꝝ ſunt· ſed tibi credita ſunt. Similiter etiã ſi ex laboribus iuſtis· vel ex hereditate paterna poſſeſſor factus es. Unde ſciendum ꝙ illi q habẽt iuſta bona et in malos vſus expendũt dãnari poſſunt. Exemplũȝ de diuite epulone de quo euãgeliũȝ hodiernũ dicit· q epulabatur quotidie ſplẽdide· et induebat᷑ purpura et byſſo. Non legit᷑ de eo ꝙ vſurari⁹ fuit vel predo· ſed qꝛ abuſus eſt· ſ· in ſupbia ⁊ gula expẽdẽdo bona ſua· ⁊ illi paupi laçaro q iacebat ad ianuam eius cupiens ſaturari de micis cadẽtibꝫ de mẽſa diuit̃ ipſi⁹ nullã mĩam exhibuit· ideo damnat⁹ eſt· et ſepultus in inferno. O quot diuites ſequunt᷑ eũ· q bona ſua conſumũt in ſupbia veſtiũ· in gula diuerſoꝝ ferculoꝝ· et ĩ alijs ſupfluis expẽſis ſuis. Nã vnuſquiſq̃ȝ erit redditur⁹ rõnẽ deo de oĩbus expenſis quas vltra neceſſitatẽ expẽdit vſq̃ȝ ad minimũ denariũ. Hoc illi nõ ꝑpendũt q ſex vel ſeptẽ fercula in mẽſa ſua hre volũt· et tria vel q̃ttuoꝛ genera vini bibere appetũt et ſic ſm corp⁹ ſuũ viuũt. Uñ Apl's dicit Si ſm carnẽ vixerit᷑ morte moriemĩ. Hiero. Impoſſibile enĩ eſt vt p̃ſentibꝫ ⁊ futuris q̃s fruat᷑ bonis vt h̃ ventrẽ et ibi mentẽ impleat· et ſic de delitijs trãſeat ad delitias. vt et h̃ in h̃ ſclo gaudeat· ibiq̃ȝ cuȝ deo regnet. Itẽ qui bona ſua iniuſte acq̃ſita male ꝑdũt· ſ· cũ ludo malo· vl' cũ meretricibꝫ expendũt· et ſic de alijs. **Tertium** gen⁹ diuitũ q cũ diuitijs dãnãtur ſũt iſti q nõ lucrati ſũt bona ſua ĩiuſte nec expẽdũt bona ſua in malos vſus· ſ poſſidẽt ea q̃ reſtituere tenent᷑. **Et hoc** ꝯtingit q̃nq̃ȝ modis ꝙ q̇s poſſidet ea q̃ reſtituere tenet᷑. Primo qñ ꝑ ſe lucrat⁹ eſt aliq̃ iniuſte· vt ſupius ĩ p̃mo mẽbro tactũ eſt. Secũdo qñ ꝑ ſe nõ lucratus eſt iniuſte iſta bona· ſ recepit ab alio q ea iniuſte lucrat⁹ eſt· ſicut q recipiũt munuſcula a iudeis· ſ· aucas· gallinas· cyphos argẽteos· vl' alias ꝓpinas· qꝛ omnia talia erogãda ſunt paupibꝫ. Itẽ qui recipit dona a raptoribꝫ vel furibꝫ· vel etiaȝ a luſoribꝫ· vel a q̇buſcunq̃ȝ q iſta bona iniuſte lucrati ſunt q̃ ſibi ꝓpinauerũt. Oĩa iſta tenẽtur dare et reſtituere ſm cõſiliũ ſui cõfeſſoris. Tertio qñ q̇s intulit ꝓximo damnum· etiã ſi ad vtilitatẽ ſuam ꝓpriam non puenit· tñ tenet᷑ dãnuȝ ꝓximi recõpenſare. Et h̃ q̃nq̃ȝ cõtingit ꝑ malũ cõſiliuȝ quod q̇s dedit in damnũ ꝓximi ſui· qđ ſine ſuo cõſilio non fuiſſet factũ· tũc totũ damnuȝ tenet᷑ recõpenſare. Itẽ qui falſum teſtimonium dic̃ vñ ꝓximus ledit᷑ in rebꝫ ſuis· tenetur damnũ ꝓximi recõpenſare. Quarto qñ q̇s retinet ſibi rem inuentã· qꝛ q̇libet tenet᷑ reſtituere rẽ quã inuenit. Aug⁹. Qđ inueniſti et nõ reſtituiſti rapuiſti. Quito qñ q̇s impedit aliquẽ ex inuidia a cõſecutione alicui⁹ munerꝭ vel bñficij· tũc tenetur ad reſtitutionẽ. **Sciendum** qñ q̇s obligatur alicui in debitũ· et qñ termin⁹ expirat tũc tenet᷑ ſoluere ſi põt vel dilationẽ petere et ſꝫ q̃cunq̃ȝ ꝓmittit aut iurat ſe ſolutuȝ debita talia ſup aliquẽ terminũ· et ſi non facit· piuriuȝ incurrit· qꝛ ſm ſctm̃ Tho· ſicut accipere rẽ alienã ẽ ꝯ iuſticiã· ita etiã detinere· qꝛ ꝑ h̃ ꝙ aliq̇s detinet rem alienã inito dño impedit eũ ab vſu rei ſue· ⁊ ſic facit ei ĩiuriã· ꝙ piculoſe ſtãt iſti q iurãdo ꝓmittũt ſoluẽ ſup aliquẽ terminũ ⁊ ꝓlõgat q̃nq̃ȝ ad q̃ttuoꝛ vl' ſex hebdomadas vl' ad

annum·cum tñ bñ ſoluere poſſẽt ſi vellent
E Quarti diuites qui cum diuitijs dam-
nantur·ſunt illi qui auare retinent ⁊ poſſi-
dent ſua iuſta bona·cum nimia tenacitate
et cum inſaciabili cupiditate·ſic ꝙ de ſup
fluo paupib⁹ non ſubuenerũt ſc̃m iuſſum
chriſti q̃ dicit in euãgelio·vt habet̃ Luc.
xj. Qđ ſupeſt date elemoſynã et ecce oĩa
mũda ſunt vobis. Sciendũ aũt ꝙ ma
giſter dicit in cõpendio theol'·veri. Qr qñ
quis retinet ſupflua ex inſaciabili cupidi-
tate·ſic eſt mortale pctm̃·et ꝑcipue talis ef
fectus eſt cuȝ quis res potius putreſcere ſi-
nit apud ſe q̃ȝ vtiliter alijs expendat. Uer
bi grã· Sicut iſte qui panẽ vel carnes fru
mentũ vel hmõi comeſtibilia pire ꝑmittit·
anteq̃ȝ paupib⁹ erogare velit·⁊ h̃ ex nimia
parcitate q꜓ timet ſemper ſibi deficere. Et
qñq̃ȝ tales vix audent ad neceſſitatẽ ſuam
comedere. Et in h̃ ſimiles ſunt bufoni·de
qua legit̃·ꝙ terrã comedit·et qñq̃ȝ caput
ſuum ſup terrã erigit·tunc timet ſibi terrã
adhuc deficere·et nõ aud̃et plus comede-
re de terra niſi in quãtũ poteſt cum vno pe-
de tegere ſiue tollere. Ex his patere poteſt
q̃ȝ periculoſe ſtãt tales diuites tenaces·q꜓
in hoc deum grauiter offendũt·et ꝯ̃ chari-
tatem ꝓximi faciũt·et cõtra animas ꝓpri-
as grauiter peccant·q꜓ tales quodãmodo
compantur raptorib⁹ vel furibus· Unde
Amb̃·in ſmone. Nõ minoris eſt criminis
hñti tollere·q̃ȝ cum poteſt indigentib⁹ de-
negare· Unde etiã Baſili⁹. Nonne inq̃t
ſpoliator es·q̃ diſpenſanda ſuſcepiſti repu
tando ꝓpria? Eſt enĩ panis famelici queȝ
tu tenes·nudi tunica quã in cõclaui ſuas
diſcalciati calcei q̃ penes te marceſcũt·ĩdi-
gentis argentũ qđ poſſides humatũ. Uñ
etiã chriſtus dicit in euangelio vt habetur
Luc·xviij·q̃ȝ difficile qui pecuniã habent
regnũ dei intrabũt. Itẽ de diuitib⁹ tenaci-
bus legit̃ tale exemplũ· Qr quidam diues
tpe charıſtię vel famis ne audiret voces q̃-
rulosas paupeꝝ·ad quãdam ſuam heredi
tatem iuxta quãdam aquam ſituatam ſe
tranſtulit·vbi pre nimia fame paup popu
lus clamãs·eũ ſequebat̃ ꝓpt̃ ſuſtentationẽ

Quorum voces audiens reſpondit·non
durabo cum iſtis canib⁹·et fecit menſã ſuã
locari retro in aliam camerã vbi tales vo-
ces pauperũ audire non poſſet. Et ſtatim
quidam armat⁹ pulſauit ad portã dicens
Nuncius dei ſum et volo loq̃ cum domĩo
tuo. Sed cum ſuitor eius de mãdato ſui
dñi eumaſſereret ibi nõ eſſe· Rñdit men-
tiris. Nam ad illam camerã ideo ſe trãſtu
lit ne pauperum clamorẽ audiret·et nũc ex
parte dei cito eum vt cõpareat coraȝ deo
reddere rationẽ de omnib⁹ tẽpalib⁹ ſibi
cõmiſſis· Qui diues mox ad mortẽ eſt in-
firmat⁹·a charis ⁊ amicis et cognatis ſuis
ad pęnitentiã et ꝯfeſſionẽ exhortabat̃· q̃s
iſte audire renuit. Sed dixit: ego ad iudi
cium dei citat⁹ cõparui·et iam ad ęternaȝ
mortẽ iudicatus ſum ſine omni ſpe ſalutis
q꜓ ſicut non exercui miſericordiã ⁊ cõpaſſi
onem ad paupes chriſti·ſic eadẽ diſtricti-
one ſine miſericordia ſentẽtiatus ſuȝ·⁊ ſic
infęlicem animã expirauit·et res corpus ⁊
animã et vitã pdidit. Iaco·ij. Iudicium
ſine miſericordia fiet ei·qui hic non facit
miſericordiã. Quintum gen⁹ diuitũ q̃
ſaluantur ſunt illi qui ſunt miſericordes ⁊
humiles·et habent cõpaſſionẽ cum paupe
ribus Math̃·v Beati miſericordes. Uñ
Hiero·in ep̃la. Nõ memini me legiſſe ma
la morte mortuuȝ·qui libenter opa pietat̃
exercuit·q꜓ ille habet multos interceſſores
et impoſſibile eſt p̃ces multoꝝ nõ exaudiri
quare merito debem⁹ eſſe miſericordes ad
ꝓximos et ad vicinos nr̃os·et nullũ ſper-
nere debem⁹·etiã q̃ȝtumcunq̃ȝ pauper vel
defectuoſus ſit q꜓ quilibet noſtrũ debet co
gitare ꝙ talis etiã poſſet fieri ſi deus ꝑmi-
ſerit·ſ·leproſus·cec⁹·claudus.et ſic đ alijs
Et ſicut tunc ſibi compati vellet et miſe-
reri·ſic debet proximis defectuoſis facere
Math̃·vij. Quę vultis vt faciant vobis
homines·eadem facietis eis. Sextum F
genus diuitum qui etiam ſaluantur ſunt.
qui abſtinentiam et parcitatem in vberta-
te ſeruant·et hoc eis quaſi pro martyrio
ſpirituali reputatur. Unde Bern̄·in ſer-
mone martyrũ. Nullũ martyrium graui⁹

eſt ꝗ̄ inter epulas eſurire·⁊ int' veſtes mul
tas algere·paupꝑtatē pati iter diuitias·vi
dere cibū ⁊ nō guſtare eſt graue·maxīe cum
hō bñ poſſit·et cū facultatē habet·et ſic re-
ſiſtit ſibiipſi·et vincit naturā ſuā et corpuſ
ſuū. Verbi grā. Cū dure iaces et tñ duoſ
vel tres lectos habes·et aquam bibis ⁊ vi
num habes·pulmentum comedis pro car-
nibus· et ſic de aliis. Hoc ſine grā ⁊ ſine
pena eſſe nō pōt·ḡ parca vita eſt meritoria
homī·et deo valde accepta. Vñ Hugo d̄
ſctō vic. Gaudeat q̄ pōt pce viuere. Par-
ca enī vita occidit vitia·libidinē extinguit·
vtutē nutrit·animū roborat·mentē ad ce-
leſtia eleuat. Silr intelligitur de aliis dele
ctationib' corpis ·ſ· vt hō ſe abſtrahat in
ſacris dieb' ⁊ noctib' ab actu matrimonii
et abſtineat ſe a choreā ⁊ aliis gaudiis mū
di·et induat veſtes humiles·cū tñ ē diues
et poſſet hr̄e ꝑcioſas· vl' qñ abſtinet ſe a co
meſtione fructuū·ſ·pomoꝝ·piroꝝ·et ſic de
aliis. Et quotienſcūqꝫ hō diues ſic abſtra
hit ſibi aliqḋ comeſtibile vel etiā potabile
ꝓpter deū·et dat h̄ homī paupi amore dei
totiēs meret' eternū gaudiū et eternā coro
nam. Greg. Abſtinētia eſt qñ q̇s ꝓ amo-
re dei et ſalute ꝓpria nō ab illicitis tātum·
imo interdū a licitis et cōceſſis ſe cohibet·
Septimū gen' diuitū eſt q̇ ſaluātur·ſ·
q̇ ꝓximis indigētib' ſubueniūt mutuādo·
vel etiam dilationē debiti ꝓpter deū dā-
do. Vñ Luc·vi. Mutuū date nihil īde
ſperantes·et erit merces vr̄a magna·quia
qñqꝫ aliq̄ tpe mutuādo ꝓximo tantū ſibi
valet iſta mutuatio·quaſi qñqꝫ alio tēpe
ſibi intantū gratiā dediſſet. Et qñ hō ex fra
terna cōpaſſiōe ſic mutuat īdigēti·ex hoc
letat' chriſt'·maria·et omēs ſcti·q' ſum' ī-
uicē mēbra. Et ḡ vnū mēbꝝ ꝯgaudet alq̄
Silr intelligit' qñ q̇s ḡtis et ꝓpter deū di-
lationē dat ꝓximo·q̇ ꝓ iſto termino non
habet ſoluere ſibi ⁊ tñ libēter ſibi ſoluē vel-
let. Et ſic iſte poſſet mereri ī vno hoīe·ꝙ ſi-
bi de' daret dilationē ī agone vt poſſet cō
teri et ꝯfiteri et ſacra ꝑcipe·et ſic vitā ī bo-
no finire·qui alias forte dānatus fuiſſet·

De eadē dñica Sermo lxxxiij.
de ſuperbia veſtium.

Homo quidā
erat diues q̇ īduebat' purpura
⁊ byſſo. Luc·xvi. In v̄bis p̄miſ
ſis iſte diues repꝛhēdit' de vana glīa·quā
habuit in portando veſtes nimis ꝑcioſas.
Vñ ī pn̄ti ſmōe tria ſūt dicēda. Primo
ꝙ q̄ttuoꝛ modis pōt eſſe repꝛhēſio circa ve-
ſtes. Secūdo qñ hō ꝑ ornatū corpis pec-
cat mortalit'·et qñ nō. Tertio dicēdū ē ex-
emplū de ſupbia veſtiū· Quantum ad B
pmū ē ſciendū ꝙ q̄ttuoꝛ modis repꝛhēſio
pt ēē circa veſtes. Pmo qñ nimis ſūt ꝑci-
oſe·ſic qñ excedit q̇s ſtatū ſuū ī ꝑcioſitate
veſtiū·vt qñ ciuis vl' ruſtic' vult hr̄e tā ꝑci
oſas veſtes ſic miles·et miles ſic comes·et
comes ſicut dux·⁊ dux ſic rex· Silr de vxo
ribus intelligit'·⁊ h̄ eſt magnū pctm̄. Vñ
Greg·in omel·hodierna. Sunt nōnulli q̇
cultū ſubtiliū ꝑcioſarūqꝫ veſtiū nō putāt
eſſe pctm̄· qḋ ſi culpa nō eſſet neqꝗ̄ ſmo
diuin' tam vigilāter expmeret·ꝙ diues q̇
torq̄bat' apud inferos purpura ⁊ byſſo in
dut' fuiſſet Notandū ꝙ circa materiā
veſtiū multū ꝓficit curioſitas humana:
Prima materia veſtis fuit multū vilis·ſ·
pellis cū lana. Vñ Gen·iii. Fecit de' ade
et vxori ei' pelliceas tunicas·ſ·de pellibus
mortuoꝝ aīaliū. Deinde ꝓceſſū eſt ad la-
nam purā que leuioꝛ eſt ꝗ̄ pellis· Tertio
ꝓceſſū eſt ad cortices herbaꝝ·ſ·ad linum.
Quarto ad ſtercora vermiū·ſ·ſericū·dein-
de ad auꝝ ⁊ argētū ⁊ ad lapides ꝑcioſos ḡ
ꝑcioſitas veſtiū multū diſplicet deo In ſi
gnū hui' legit'·ꝙ pm' int' romanos q̇ vte-
bat' veſte purpura·a fulmīe ꝑcuſſus ē·⁊ ſic
ſbitanea morte ꝑijt. Itē etiā tlis ꝑcioſitas
veſtiū ē repꝛhēſibil' reſpectu corpis hūani·
qḋ ē d̄ cinere ⁊ t̄ra factū·⁊ in t̄rā ⁊ ī cineres
redigēdū. Vñ Greg·ī moral. Indignū ē
enī vili cineri purpureū ſociari amictum·
Vñ Bern̄ Quid ſupbis t̄ra ⁊ cinis·q̇d ve-
ſte nitida gliaris·ſub' te ſternet' tinea ⁊ opi-
mentū tuū erūt vermes· h̄ tua veſtis erit·
Itē illi q̇ ſe exteri' ornāt ꝑcioſis veſtib' ſiles
ſūt ſepulcris dealbatis q̇ exteri' apparēt hoi-
buſ ꝑcioſa·it' v̄o ſūt plēa oſſib' mortuoꝝ
Vñ Inno. d̄ vilitate hūane ꝯditiōis. Sꝫ

q̇d eſt hō̃ p̃cioſe ornatus·niſi ſepulcrū fo-
ris dealbatū·intus aūt plenus ſpurcicia:
Hoc euidēter apparet in nr̃is meatibꝫ cor
poris. Vñ Aug⁹ in quodā ſmone. O hō̃
ſi ↄſideras q̇d p os·q̇d p nares·q̇d p cete-
ros meatus egrediat᷑·nūq̃ʒ vilius ſterqli-
nium inueniſti. Cum noſiſpſos ſic cōſide-
ramus·q̇d ſm corpus ſumus· tunc merito
d' p̃cioſitate veſtiū erubeſcim⁹. Secūdū
qd' ē rep̃henſibile in veſtibꝫ eſt mollicies ve
ſtium. Cōtra h̃ Jo̅hes baptiſta q̇ ī vtero
fuit ſanctificat⁹·et nūq̃ʒ aliqd' peccatuʒ cō-
miſit·habuit veſtē durā et multū aſperaʒ.
Vñ dr̄ Math·iij. Ipſe Johannes habe
bat veſtimētū de pilis cameloꝝ·vbi g'o·
Seruus dei non debet hr̄e veſtimentū ad
decorē vel delectationē·ſ; tantū ad tegen-
dum nuditatē. Vñ chriſt⁹ dicit ī euāgelio
Qui mollibꝫ veſtiūtur in domibꝫ regū ſūt
Vñ ex iā dictis apparet differētia int' ſer-
uos chriſti et ſuos hui⁹ ſcli·q: ſui huius
ſeculi q̃ rūt in veſtitu corpis delectationē
et nitorē et mollicīē. Bern̄. Mollia indu-
menta mollicīē aīe indicāt. Sʒ ſui chriſti
tantū ad nuditatē tegendā. Vñ Apls·j.
Timoth·vj. Hn̄tes alimēta et q̇bꝫ tega-
mur his ↄtenti ſim⁹·imo ſuo chriſti cōpe-
tit aſpitas veſtiū ad domandū ipſā carnē
p̃s. Cū mihi moleſti eſſēt induebar cilicio
demones·ſ·p infeſtationē carnis. Terti
um rep̃henſibile circa veſtes eſt extranei-
tas·qñ aliq̇s vult hr̄e veſtes extraneas a
veſtibꝫ alioꝝ diſſi̅les. Et talibꝫ minat᷑ do-
minus·vt habet᷑ Soph·p̃·Viſitabo ſup
p̃ncipes et filios regis·et ſup omnes q̇ in-
duti ſunt veſte pegrina. Veſtis pegrina
ſunt illi varij modi et noue inuētiones ve
ſtium·q̃ ab antiq̇ non fuerūt. Hoc patet ī
illis qui ante triginta·quadragita. vl' ſexa
ginta annos vixerūt·ꝙ tūc tales nouita-
tes ⁊ vanitates et tales inciſiones nō vide
runt quas iam vidēt. Et ve illis q̇ t'les no
uitates inuenerūt·vel q̇ nitūtur adhuc in-
uenire·q: ſicut iſte laudabilis eſſet q̇ no-
uam v'tutē et nouū modū laudabilē viuē
di inueniret·q: p h̃ a deo et omnibꝫ hono
raretur in celo·⁊ cū h̃ pticeps eſſet omniū

meritoꝝ iſtoꝝ q̇ eū imitarent᷑·et gaudium
ſuū accidētale in celo augmētaret᷑·ꝓpter h̃
vſq; ad nouiſſimū diem a quolibet hoīe q̇
eū imitaret᷑. Sic p oppoſitū vitupabilis ē
iſte qui nouū vitiū inuenit vel adhuc inue-
niet·q: ex h̃ iram dei grauiter ↄ̄ ſe cōcitat
et reus erit omniū peccatoꝝ illoꝝ qui eum
imitant᷑. Et ſi dānabitur·tūc pena ſua ac
cidentalis augmētabit᷑ ei vſq; ad nouiſſi-
mum diē a q̇libet hoīe q̇ eū imitat᷑ fuerit ī
h̃ vitio. Silr̄ illi q̇ volūt hr̄e veſtes diuer-
ſoꝝ coloꝝ ſūt rep̃henſibiles. Cuius ratio ē
q: tales diuerſi colores in lana ouium nō
ī ueniūtur naturaliter. Si taliū coloꝝ vo-
luiſſet dn̄s eſſe ipſaʒ lanā ouium potuiſſet
depinxiſſe oues ſic̄ depinxit aues. Et forte
a principio non fuit facta pictura hmōi
abſq; curioſitate ⁊ culpa. Vñ legit᷑ de q̇-
dam v'gine quā remordebat cōſciētia ſua
de h̃ qd' habuit veſtes alteri⁹ coloris q̃ʒ na-
turalis. Quartum rep̃henſibile ē ſup- h
fluitas q̃ attēdit᷑ in tribꝫ. Primo in ill'
qui volūt hr̄e diu'ſa paria veſtiū·et potius
etiā volūt veſtimēta a tineis comedi q̃ʒ in-
de chriſtū in paupibꝫ indui. Jaco·v. Agi-
te nūc diuites plorātes·vlulate in miſerijs
q̃ euenīūt vob̄·diuitie vr̄e putrefacte ſūt·
et veſtimēta vr̄a a tineis comeſta. Aliqui
hn̄t tot paria veſtimētoꝝ·q̇t dies ſunt in
hebdomada vel qñq; plura·⁊ plures pau
peres ſunt q̇ ſuſtinēt magnā miſeriā in vi-
ctu et veſtitu. Bern̄. Clamant nudi·cla-
mant famelici·et conq̃runt᷑ nob̄ fame et fri
gore miſerabiliter laborātes·q̇d cōfert ve-
ſtium mutatio·vel extēſa in pticis vel pli-
cata in manicis. Quomodo tales diuites
implēt doctrinā chriſti q̇ dicit in euāgelio
Qui habet duas tunicas det vnā nō ha-
benti·cū tñ plures ſunt q̇ hn̄t ſex vel octo
tunicas·et nemī q̇cq; dant·ſignū eſt ꝙ ta-
les non hn̄t verā charitatē dei et ꝓximi·j·
Joh·iij. Qui habuerit ſubſtantiam hui⁹
mūdi et viderit frēm ſuū neceſſitatē hr̄e ⁊
clauſerit viſcera ſua ab eo·q̃modo chari-
tas dei manet in illo? Secūdo ↄſideratur
ſupfluitas ī ill' q̇ volūt hr̄e lōgas veſtes vt
maiores videāt᷑·qd' vitiū multū abundat

iam in qͧbuſdam viris qui altos pileos
in capitibꝫ et colopedia in pedibꝫ ⁊ veſtes
longas p̱ terrã trahũt· volẽtes ſic adijcere
ad ſtaturã ſuã cubitũ vnũ: Cũ tñ chriſt⁹
dicit in euangelio· vt habetur Math· vj.
Quis veſtrũ cogitãs põt adijcere ad ſtatu
ram ſuam vnũ cubitũ? Item in eodẽ vi
tio laborãt mulieres q̃ longas trahũt cau
das poſt ſe p̄cioſis veſtibꝫ coopiẽtes trã·
de nuditate chriſti in paupibꝫ nõ curãtes
Caudis ſuis pulices colligũt ⁊ puluerẽ ho
minibꝫ mouẽt. Chriſtũ vero quẽ i tot pau
peribꝫ nudũ inſpiciũt nõ operiũt. Eſt etiã
multũ rep̄henſibile ꝙ caudę aſſumuntur·
cũ tñ natura homĩ caudã negauit· h miſeri
homĩes eam ſibi aſſumũt. ⁊ h̄ ꝯ ordinẽ cre
atoris faciũt· q̇ eos ſine cauda creauit· cuꝫ
tñ ſi ſibi placuiſſet· et homĩ vtile fuiſſet· cũ
dem hominẽ cũ cauda magna creare potu
iſſet· ſicut vulpẽ vel leonẽ· ac cętera aĩalia
Timẽdũ eſt talibꝫ ne diabol⁹ in caudis ta
libꝫ q̇eſcat· vt legit̃ de quodaꝫ ſctõ· ꝙ ipſe
quendã diabolũ ridentẽ vidit· et quęſiuit
ab eo· quare rideret· qui dixit ei· vidi ſociũ
meũ equitantẽ ſup veſtẽ cuiuſdã mlieris·
q̃ diũ caudã traheret· ſoci⁹ me⁹ cecidit ĩ lu
tum et ideo riſi. Tertio ſupfluitas ẽ in
illis q̇ volũt habere caputia magna ⁊ lata
de quattuor vlnis vel q̇nqꝫ et manicas lõ
gas in tunicis vſqꝫ ad terrã dependẽtes ⁊
inciſiones multas et lõgas taꝫ in caputijs
ꝙ̃ in tunicis· in quibꝫ omnibꝫ eſt magna ⁊
inutilis ſupfluitas· nõ ad honorẽ dei· nec
etiã ꝓdeſt ipſi homĩ ĩ corpe· qꝛ exinde ag
grauatur· nec aĩę q̃ exinde maculat̃ et de
turpat̃· de quibꝫ omnibꝫ ſic ſupflue expen
ſis ſiue in ſe ſiue in filijs· ſiue in ſuis vxori
bus diſtrictã rõnẽ reddituri ſunt in nouiſ
3 ſimo. Quantum ad ſecundũ ſciendũ
ꝙ ornat⁹ corpis põt eſſe ſex modis pctm̃
mortale. Primo ꝓpter intentionẽ· ſ· cũ q̇s
ſe ornat ea intentione vt velit ab alijs cõ
cupiſci· qꝛ ſm Aug· Nõ ſolũ appetere· ſed
etiã appeti velle criminoſũ eſt. Chryſo· in
li· de cõpunctione· Si mulier ſe ad h̄ deco
rauerit· vt ad ſe viſus hoĩuꝫ ꝓuocet extre
mã vindictã ſuſtinebit· ergo mulieres vel

etiã ꝟgines q̃ ſe ornãt· vel facies ſuas co
lorant vt ab alijs cõcupiſcantur· peccant
mortaliter· ꝙ̃uis etiam non habeãt volũ
tatem cõſentiẽdi illis q̇ eas ꝯcupiſcũt. Et
nota ꝙ talis mulier vel virgo quę ſe ſic or
nat· p̄mo peccat mortalit̃ ꝯ ſeipſã· qꝛ deco
rem aĩę ſuę deturpat· et ſeipſam in anima
mortificat. Modo ſi malus hõ eſt iſte qui
ſe corpaliter occidit: quid tunc de illo qui
ęternaliter ĩ corpe ⁊ aĩa ſeſe occidit? Aug⁹
Mors corpis neceſſaria eſt· mors aĩę vo
luntaria. Unde corpus mulieris peccatricꝭ
ſupbe ornatum· ſepulcrũ eſt aĩę mortuę· et
quãto plus corpus ab extra ornatur et co
loratur· tãto plus et aĩa denigrat̃ ⁊ detur
patur. Secũdo tlis mulier peccat ꝯtra
chriſtũ· qꝛ ſanguinẽ ipſius denuo effũdit·
qꝛ ſicut de corpe humano ſano nõ põt ab
ſcindi membꝛ ſanũ ſine effuſiõe ſanguis·
ſic nec bonus in gratia exiſtens põt abſcin
di per occaſionẽ peccati mortalis a corpe
myſtico ipſi⁹ chriſti· ſine myſtica effuſiõe
ſanguinis chriſti· qꝛ omnes homĩes in grã
exiſtẽtes ſunt membra chriſti· et chriſt⁹ eſt
caput. Et q̃cunqꝫ per ornatũ corpis alli
cis aliquẽ vel aliquã ad malã cõcupiſcen
tiam· tunc vnum membruꝫ a corpe chriſti
abſcidiſti· ⁊ denuo ſanguinẽ chriſti effudi
ſti. Bern· in ſermone. Nonne tibi videtur
grauiorem ab eo chriſtũ ſuſtinere perſecu
tionẽ· qui ſuggeſtione maligna· exemplo
p̱nitioſo· ſcãdali occaſiõe· ab eo peruertit
animas quas redemit· ꝙ̃ a iudęo qui ſan
guinem iſtum fudit. Tertio talis mulier
vel virgo nocet angelis· marię· et omnibꝫ
ſãctis. Primo qꝛ priuat eos iſto gaudio
quod habuerunt in cõuerſione illius pec
catoris· quẽ iſta mulier per ornatum ſuuꝫ
trahit econuerſo ad peccatum et ad malã
concupiſcentiam. Ambroſius· An nõ an
gelos credimus ingemiſcere cum homo pę
nitens ad peccatum reuertitur. Ideo dicit̃
j· Cor· xj. Qꝛ mulier debet habere velamẽ
ſup caput ſuũ ꝓpter angelos· ſ· ne offẽdat
angelos alliciendo· ſ· et occidẽdo homĩes
in anima quos ipſi cuſtodiũt. Item quia
ſuitiũ illi homĩ exhibitũ ab ipſis angelis

omnino euacuat̄. De quo huicio dicit pſ
Angelis ſuis mādauit de te ₓc. Itē qꝛ rui
na ipſoꝝ angeloꝝ repari debuit ꝑ talē ho
minē ꝯuſū a pctīs· quā repatiōez iſta mu
lier īpediuit q̄ illū ad peccādū induxit. Ex
q̄bus patet ꝙ talis mulier ꝯuit̄ āgelos of-
fēdit· q̄ ſe ornat ad alliciēdū viros. Quar
to talis mulier peccat ꝯ̄ pximos· qꝛ ē inter
fectrix fratrū ſuoꝝ qn̄ hoīez quēcūqꝫ ꝑ or-
natū ſuū ad peccādū īducit· qꝛ oēs ſum⁹
fratres· ꝛ habem⁹ vnū pr̄ez ꝛ vnā matrez
ſcꝫ ieſū chriſtū ꝛ mariā· adā ꝛ euā· vnū ba
ptiſma· vnā fidē· vnā patriā· ꝛ vnā here-
ditatē· ſcꝫ celū. Et de⁹ iſtas aīas reqret a
tali muliere ī iudicio· ꝛ aīa ei⁹ erit ꝑ aīab⁹
illoꝝ· qꝛ ſcḋm leges: Qui occaſionē damni
dat· dānū dediſſe videt̄. Vn̄ dr̄ Exo· xxj·
Si q̄s apuerit foueā ꝛ ceciderit bos vl̄ aſi
nus in eā· reddat dn̄s ciſterne p̄ciū iumē-
ti· Ubi dicit glo· Ciſterna apit̄ qn̄ mlier
ornat̄. In eā bo nō optam bos cadit vel
aſin⁹· qn̄ occaſiōe pulcritudinis quā mu
lier īcaute oſtendit aliq̄s perit· ꝛ in h̄ caſu
aīa pereūtis d̄ manu mulieris reqrit̄. Sci-
endū ꝙ ſcḋm ſcīm Tho· ij· ij· q· clxix· Muli-
erī matrimonio cōſtituta licite pōt operā
dare vt viro ſuo placeat· ne ꝑ eius ꝯtēptū
ī adulteriū labat̄. Vn̄· j· Coꝝ· vij· Mlier
q̄ nupta eſt cogitat q̄ mūdi ſunt quō pla-
ceat viro. Sed plures mulieres volūt ſe ꝑ
h̄ excuſare in pomposo habitu ſuo dicen-
tes ꝙ ideo ſe ornāt vt viris ſuis placeant·
vt ſic ſe ab aliis mulierib⁹ cuſtodiant. Sꝫ
mētita ē iniq̄tas ſibi. Hoc pꝫ qꝛ mlt̄e mu-
lieres ornāt ſe poti⁹ qn̄ ꝓdeūt ī publicū q̄z
qn̄ ſūt cū viris ſuis ī domib⁹. Itē viri ml̄-
totiēs ſunt ī lōginquis ꝑtib⁹· ſ3 de⁹ q̄ no-
ſcit corda hominuz· ſcit an verū ſit q̄ nullo
mō poteſt decipi. Secūdo peccāt mlieres
ꝛ etiā viri ī ornatu cū ſe ornāt ex ſupbia· ſ·
extollēdo ſe ſup alios· ꝛ ꝯtēnēdo alios q̄
nō habent talē ornatū· ꝛ talis ornatus cō
munit̄ ex ſupbia ꝓcedit. Greg· Mꝛ ꝓ ſola
inani gloria veſtimentuꝫ p̄cioſius querit̄
res ipſa teſtat̄· qꝛ nemo vult ibi p̄cioſis ve
ſtibus indui· vbi ab aliis nō poſſit videri.
Itē Innocēti⁹ d̄ vilitate cōditiōis hūa-
ne. Supb⁹ aūt vt magnificus videat̄ ſa-
tagit veſtiri duplicib⁹· īdui mollib⁹· p̄cio-
ſis ornari. Hoc pꝫ· qꝛ heu mlt̄i hoīes ex ſu
pbia ſe ornāt vt alios ī pulcritudine exce
dant vel ſaltē nō excedant̄ ab aliis· vel ex
amore vane glorie ꝛ vane laudis· vt dica
tur ꝙ ipſi ſint pulcri ꝛ honorabiles· nō eſt
veriſile ꝙ tales hoīes charitatē dei ꝛ pxi-
mi ꝛ ꝓprie ſalutis habeant· qꝛ verba vane
glīe chariora hn̄t q̄z fratres ſuos· q̄z etiaꝫ
deū· q̄z etiā ꝓpriā ſalutē· q̄z etiā eternā glo
riā. Tales eni multū cōtēnūt deū· mariā·
ꝛ oēs ſanctos· q̄ eis ꝑponūt laudē ꝛ glori-
am hoīuz. Charius eni hn̄t vt pulcri ꝛ ho-
norabiliores dicāt̄· q̄z vt cōſequant̄ regnū
celi cū chriſto ꝛ ſcīs ei⁹. qꝛ Luc· xiiij· dr̄.
Oīs q̄ ſe exaltat humiliabit̄· ꝛ q̄ ſe hu· ex.
Tertio peccāt viri ꝛ mulieres ī ornatu cor
poris· ſ· ſeipſos colorantes· ꝛ p̄ſertim cū h̄
faciūt ī cōtēptū ſui creatoris. Quātū aūt
tales ſic facies ſuas colorātes deū offēdāt
ī h̄ pōt notari· ꝙ videm⁹ offēdi pitos arti
fices qn̄ aliq̄s aliq̄d p̄ſumit meliorare in
opib⁹ eoꝝ. Sic etiā dicendū ē d̄ deo crea
tore oīuꝫ creaturaꝝ. Vn̄ Ambro· Deles
picturā dei ſi vultū tuū natali cādore ob-
nubilas ꝛ exq̄ſito rubore ꝑfundis. Itē ta-
les ſiles erūt lucifero· q̄ voluit pulcrior eſ-
ſe q̄z de⁹ oīpotēs q̄ euꝫ creauit. Sic ꝛ illi q̄
hn̄t pallidas facies ꝛ volūt ſibi facere ru-
beas. Et illi q̄ hn̄t nigros crines ꝛ volunt
hr̄e glaucos. Et q̄ hn̄t crines planos vo-
lūt hr̄e criſpos· ꝛ ſic nolūt eſſe cōtēti ī crea-
tione dei· ſ3 volūt eſſe alteri⁹ faciei q̄z deus
eos creauit· cū tn̄ deus ꝓ bono ꝛ ꝓ ſalute
ipſoꝝ eos ſic creauit· quia ex oīpotētia ſua
potuiſſet eos ita pulcros ꝛ ſplēdidos cre-
aſſe ſic ſol ē in ſplēdore ſuo ſi ſibi placuiſ-
ſet ꝛ vtile fuiſſet. Et dn̄ tales volunt hr̄e
exteri⁹ facies pulcras interi⁹ aſſumūt faci-
es diabolicas· cōtra illud Eccl· iiij. Non
accipias faciē adūſus faciē tuā. Sꝫ dn̄s
minat̄ talib⁹ ſic ſe colorātib⁹ ꝙ in futuro
denigrabunt̄· iux̄ illud Iohel· ij· Oēs vult⁹
redigēt̄ ī ollā. Nūquā tn̄ aliq̄ olla ſic de-
nigbit̄ ſicut illi ſi ſic moriāt̄. Vn̄ Bern. In
q̄ aūt mēbro creator magis offendit̄· in eo

ſ

peccator magis torquebit᷑. Quarto ho-
mines peccāt ī ornatu corꝑis. ⁊ h̄ fit ꝓpter
nimiā cōplacētiā ⁊ amorē ⁊ ſollicitudinē
quā hn̄t ad ornatū ⁊ pulcritudinē corꝑis
Tant⁹ enī pōt eſſe ille amor ⁊ tāta cōpla-
cētia ꝙ eſt mortale pctm̄. ⁊ q̄ſi idolatria.
vt qn̄ iſte amor ⁊ ꝯplacētia amorē dei pri-
uat. qꝛ h̄ ab hoīe colit᷑ qđ ꝑ ceteris diligi-
tur. Aug. dic. Nullū peccatū ē adeo veni-
ale. qđ nō fiat mortale dum placet. Ergo
iſti ꝑiculoſe ſtāt q̇ hn̄t nimis magnā com-
placētiā ī ſuis veſtibꝫ. eo ꝙ hn̄t diu̇ſa pa-
ria veſtiū. imo diu̇ſos colores et diuerſas
ſciſſuras ī tunicis ⁊ ī pallijs ſuis. ī magnis
caputijs ⁊ peplis et cingul' ⁊ corrigijs de-
auratis. ⁊ ſic đ alijs. Quinto peccāt ho-
mines ī ornatu corꝑis ꝓpt᷑ ſcandalū ꝓxi-
mi. q̄ꝛuis nō intēdāt cum ſuꝑbo ornatu ⁊
pulcritudine corꝑis aliquē allicere ad ma-
lā ꝯcupiſcētiā. cū tn̄ cogſcāt veracit᷑ alios
ꝓpt᷑ ornatū corꝑis ſui accēdi ad malā ꝯcu-
piſcētiā. nec tn̄ etiā dimittē volūt ſuꝑfluū
ornatū ſui corꝑis ꝓpt᷑ ſalutem ꝓximorum
ſ; potius volūt aīas proximoꝝ dānari. q̄ꝫ
ipſi velint illo ornatu carere. tales q̇dem
grauit᷑. imo mortalit᷑ peccāt. Sexto pec-
cāt hoīes cū ornatu ꝓpt᷑ exēplū ⁊ informa-
tionē alioꝝ. Sic q̇ ꝑmit⁹ inuenerūt vel ad-
huc hodierna die inueniūt nouos modos
veſtiū ⁊ extraneitatis. ⁊ volūt hr̄e ſeq̄ces
ī talibꝫ adinuētionibꝫ. ſicꝫ ī lōgis caudis ⁊
ſciſſuris diu̇ſis. ī peplis in caputijs. ī crini-
bus. ī cingulis ī calcijs ⁊ alijs ornamētis.
Et taliū pena accidētalis augmētat᷑ ī in-
ferno q̇tidie vſq; ad nouiſſimū diē a q̇li-
bet hoīe q̇ eos imitat᷑ ī talibꝫ inuētionibꝫ.
Exēplū đ ſuꝑbia. Quidā ſacerdos ꝓ ma-
tre ſua mortua multū ſe affligebat. orādo
⁊ celebrādo ꝓ ea. Cū aūt q̇dā die ꝓ ea ce-
lebraret ⁊ deſiderabat aliq̇d ſcire đ ſtatu
ei⁹. vidit eā ī ſporta iuxta altare detētā a
duobꝫ demonibꝫ ⁊ ligatā. Videbāt᷑ aūt
de capite ei⁹ ꝓminere ſerpentes ignei tanq̄ꝫ
capilli. ⁊ bufonē ſuꝑ pectus eius. ⁊ igneas
flāmas ī ei⁹ faciē ſpumantē. ⁊ ī manibꝫ et
pedibꝫ catenas igneas q̇bus erat ligata:
⁊ dictū ē ei ꝙ inutilit᷑ ꝓ ea oraret. qꝛ dam-
nata eſſet. Et addidit ꝙ has penas pate-
ret᷑ ꝓ ornatu capitis ⁊ criniū. ⁊ ob h̄ habe-
ret illos ignitos ſerpentes caput ei⁹ circum
cingētes. Sꝫ bufonē ſuꝑ pect⁹ ſuſtineret
ꝓpt᷑ denudationē colli ⁊ mām̄illaꝝ. ⁊ qꝛ fa-
ciē ſuā colorauit. iō bufo igneas flāmas
ī faciē ei⁹ ſpumaret. ⁊ qꝛ man⁹ ei⁹ extende-
rat ad impudicos amplex⁹ ⁊ tact⁹. ⁊ cum
pedibꝫ deū offenderat. ſaltādo ⁊ choriçan-
do. ideo manus ⁊ pedes eius eſſent ligati
catenis igneis. Ergo talibꝫ peccatorib⁹
dicit᷑: Ligatis manibꝫ ⁊ pedibꝫ ꝓijcite eū
in tenebras exteriores ⁊c.

¶ In dn̄ica ſecūda poſt octauas trinitatis de gaudijs celi. ſermo lxxxiiij.

Homo quidam fecit cenā magnā ⁊c. Luc. xiiij.
In verbis ꝓpoſitis oſtēdit᷑ dei liberalitas
⁊ h̄ ī magnitudīe hui⁹ cene. Circa qđ ſci-
endū ꝙ h̄ cena magna ē. Primo q̄ntū
ad cōuiuas. Nulli enī cōuiue erāt ibi ni-
ſi magni. ſ. reges ⁊ regine. Eccl. ix. Viri iu-
ſti ſint tibi ꝯuiue. Vn̄ dic dn̄s. Cibꝫ ſuꝫ
grādiū Gen̄. xlix. Pinguis panis ei⁹ ⁊ ꝑ-
bebit delitias regibꝫ. Vn̄ de q̇libet beato
hn̄ dꝛ ꝙ ipſe rex ſit dicēte ps. Gloria ⁊ ho-
nore ⁊c. ⁊ iteꝝ. Poſuiſti dn̄e ⁊c. Scđo
dꝛ magna qꝛ magnis expēſis parata ē iſta
cena qꝛ morte chriſti. Tāta ē ei delectabi-
litas hui⁹ cene ꝙ ſācti q̇ ꝑguſtauerīt đ ce-
na iſta mortē nō reputabāt. qꝛ ſe ad hanc
cenā venire ſperabāt. Ro. viij. Nō ſūt cō-
digne paſſiōes hui⁹ tꝑis ad futurā gl̄iam
q̄ reuelabit᷑ ī nobis. Tertio dꝛ magna q̄n-
tū ad ea q̄ ꝑata ſūt. Nā delitie hui⁹ cene
reſpectu delitiaꝝ q̄ ſūt ī mūdo. ī tanto ſūt
maiores. ꝓ q̄nto mare reſpectu vni⁹ gutte
Hoc ꝓbat᷑. qꝛ ſūt īfinite. Vn̄ Ariſto. iij.
phyſicoꝝ. Finiti ad īfinitū nl̄la ē ꝓportio. fi

¶ Sciendum ꝙ đ ꝑcioſitate glorie be-
atoꝝ multi doctores multa ſcripſerunt et
dixerunt. nec tn̄ vnū gaudiū ex illis expli-
care potuerīt. Chryſo. In monte thabor
chriſtus diſcipulis ſuis octo fercula id eſt
octo beatitudines ꝓpoſuit. Sic etiā ī celo

octo fercula pponent̃ ĩ pmiũ ꝛ remunerationẽ ſanctoꝝ. Nã ibi dabũt̃ noue dona vel fercula p̃cioſiſſima q̃ pmiſit de⁹ electꝭ ſuis. Hec adeo p̃cioſa ſũt. ꝙ vnũ tm̃ ipſorũ rñdet labori mille annoꝝ. ¶ Primuꝫ int̃ iſta adeo p̃cioſũ eſt. ꝙ oĩs hõ illud affectat. ſ. iuuẽt⁹ ſine ſenectute. Aug⁹. Hãc vitã amplecti debuiſti vbi iuuẽtus ſine ſenectute. Hãc igit̃ habebũt q̇ in hac reſurgẽt etate. ſic chriſt⁹ fuit qñ p nob paſſus eſt. ſcꝫ circa. xxxiij. annos. Etiã q̇ hic. c. vl̃ cccc. vel. dccc. annis vixit. Sic adam q̇ vixit. dcccccxxx. Similit̃ ꝛ puer vni⁹ diei etiã ĩ tali etate reſurget. Et rõ hui⁹ ẽ. qꝛ hõ dꝫ reſurgere ĩ pfectiori etate. Sꝫ qñ hõ ẽ circa. xxx. annos. tũc ẽ in meliori ſtatu. igit̃ ꝛc. Ergo ſi affectas iuuẽtutẽ vbi nũqꝫ ſenueris. illuc anhela. Ergo qñcũqꝫ grauaris hic p ſeniũ. ſperare debes te illuc venturũ. vbi habebis iuuẽtutẽ ſine omni ſenectute. ps. Renouabit̃ vt aquile iuuent⁹ tua. Secundũ ferculũ ſiue donũ p̃cioſius ẽ pmo imo adeo p̃cioſũ eſt. ꝙ null⁹ hoĩuꝫ potius q̃ꝫ illo caret ſi mille mũdos hr̃et oẽs relinqueret. Adeo etiã p̃cioſũ ẽ h̃ ferculũ. ꝙ potius hõ vellet nõ eſſe q̃ꝫ iſto carere. ꝛ ẽ ppetua ſanitas ſine oĩ debilitate ꝛ paſſibilitate. Si q̇s totũ mũdũ hr̃et et q̇tidie ĩfirm⁹ eſſet. nec eo vti poſſet. ad q̇d ſibi valeret? Sanct⁹ Tho. ſup. iiij. di. xliiij. dic̃. ꝙ corpora ſcõꝝ poſt reſurrectionẽ erũt impaſſibilia. Rõ hui⁹ ẽ victoria aĩe ſup corpus. qꝛ corp⁹ pfecte ſubijciet̃ aĩe. ꝛ glorificatio aĩe effundit̃ ĩ corp⁹ glorioſũ. Hoc illi q̇ in p̃ſenti frequent̃ ſunt infirmi cogitare deberẽt. ꝛ ſeipſos ꝯſolari. ꝛ ſpem hr̃e d' eterna beatitudine. vbi erit ſanitas ſine omni infirmitate. Nã corpus glorificatũ ita modicũ ledi põt ſic radius ſolis. Si eni oẽs gladij ꝛ cultelli pcuterent̃ ĩ vnũ corp⁹ glorificatũ. nihil ei obeſſent nec nocerent. qꝛ nec ignis nec frig⁹ nec fames nec ſitis ledere pñt corp⁹ glorioſuꝫ. Apoc. xxi. Abſterget de⁹ oẽs lachrymã ab oculis eoꝝ. et iaꝫ nõ erit ampli⁹ neqꝫ luct⁹ neqꝫ clamor neqꝫ vll⁹ dolor qm̃ p̃ora trãſiert. Itẽ ñ eſuriũt neqꝫ ſitiunt ampli⁹. nulla eis moleſtia de cetero nocere poterit. qꝛ h̃ ſuſtinuerũt ĩfirmitates. g̊ ibi hẽbũt ſanitatẽ. Sꝫ mali q̇ h̃ ſemp ſani fuerũt. ſemp ibi infirmi erunt ꝛ pleni doloribꝫ. ps. Ibi dolores vt parturientꝭ. Itẽ boni h̃ famẽ ſuſtinuerũt. h̃ mali ĩ ſacietate ſemp vixerũt. igitur ꝛc. Eſa. lxv. Serui mei comedẽt ꝛ vos eſurietꝭ. Itẽ boni h̃ ſitim paſſi ſũt. h̃ mali ebrietati hñiert. igit̃ ibi nec vnã guttã aque hr̃e pñt. h̃ pot⁹ eoꝝ ẽm ps. eſt ignis ſulphur ꝛ ſp̃us procellaꝝ. Itẽ mali h̃ libere peccauerũt. g̊ ibi ligati erũt. Matth. xxij. Ligatis manib⁹ ꝛ pedibꝫ ꝛc. Sꝫ boni nõ ſolũ hẽbũt ĩpaſſibilitatẽ ꝛ ſanitatẽ. h̃ etiã magnã claritatẽ Matth. xiij. Fulgebũt iuſti ſic̃ ſol ĩ regno p̃ris ſui. Vñ etiã Bern̄. ĩ li. d' ꝯſideratione. Qual' putas tũc erit ſplẽdor aĩaꝝ. qñ ſolis ſplẽdorẽ hẽbit lux corpuꝫ. nulla erit ibi triſticia. nulla anguſtia. null⁹ dolor. null⁹ timor. null⁹ ibi labor. nlla mors. ppetua ibi ſanitas q̃ ſp pſeuerabit. Tercium donũ ſiue ferculũ adhuc mai⁹ ẽ. h̃ ẽ ꝙ ibi ſũt diuitie ſine paupertate. qꝛ ibi dabit̃ abũdãtia oĩuꝫ reꝝ q̇bus indigem⁹. hic in multis defectũ patim̃. ꝛ h̃ nihil ẽ qd̓ ſatiare põt affectũ hoĩs. h̃ ibi abũdant̃ hẽbim⁹ oĩa Deut. viij. Oĩuꝫ reꝝ abũdãtia pfrueris. Queritur. Quare hõ h̃ nõ põt impleri honoribꝫ ꝛ diuitijs. ꝛ ſic d' alijs. Rñdet̃ ꝙ hec ẽ cã. qꝛ aĩa ẽm deũ eſt facta. ꝛ g̊ nõ põt ĩpleri niſi cũ venerit ad exẽplar ẽm qd̓ ẽ facta. ꝛ h̃ ẽ ipſe de⁹. ꝛ tũc q̇eſcit. Per bigrã. Si cera ſigillo imṗmatur. ꝛ poſtea deferat̃ p totũ mũdũ ꝛ oibꝫ ſigillis adaptet̃. nulli pfecte adaptat̃ niſi ṗmo. Sic eſt d' aĩa ṗmo ad imaginem dei facta. Bern̄. Ad imaginẽ pprie dei facta ẽ aĩa rõnalis. ceteris oibꝫ occupari põt. ĩpleri oĩno non põt. capax dei ẽ. ꝛ quicq̇d deo min⁹ ẽ. nõ eã ĩplebit. Quartũ donũ vel ferculũ qd̓ adhuc mai⁹ eſt qd̓ electi hẽbunt in celo. h̃ eſt adeo magnũ ꝙ oẽs homĩes tã boni q̃ꝫ mali illud appetũt. ꝛ oẽs angeli ĩ celo. h̃ ẽ ppetua pax. Aug⁹ de ciui. dei. Sic nemo eſt q̇ gaudere nolit. ita nemo eſt q̇ pacem habere nolit. qm̃ ꝛ ipſi q̇ bella volũt nihil aliud q̃ꝫ vincere volũt. Ad glorioſaꝫ ergo

pacē cupiūt bellādo ꝑuenire. Sȝ mali in iſerno hēbūt ꝑ oppoſitū· lites·diſcordias odia·⁊ īimicitias·ꝗ̄ q̄ ꝑpetuā pacē ī futuro hr̄e deſiderat·h̄ pacē diligat ⁊ ſequat᷑. Aug⁹·li·xix·ꝺ ciui·dei. Nemo poterit ad hereditatē dn̄i ꝑuenire·q̄ſquis teſtamētū eius noluerit obſuare. Ambro·ſup Luc· Pax ē dux ad vitā eternā. ¶ Quintuȝ gaudiū vel ferculū ē dulcis ſonoritas angeloꝝ ſctōꝝ·ꝯtinue deū laudātiuȝ ī celo. ps. Beati q̄ habitāt ī domo tua dn̄e·ī ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Si delectabile ē hic audire cantū hoīuȝ ⁊ inſtrumēta muſicalia·q̄ tn̄ nihil ſunt reſpectu angeloruȝ ſctōꝝ·q̄lis dulcedo erit tūc ī celo ibi audire oēs ſctōs ⁊ angelos deū laudātes? Ergo ſic triſte ē dānatis audire clamorem et vlulatū dānatoꝝ ⁊ demonū· ſic ecōuerſo dulce ē beatis audire laudes beatoꝝ ange-

L loꝝ. ¶ Sextū gaudiū ſiue ferculū ē meritū ⁊ gaudiū qꝺ vnuſquiſq̄ȝ hēbit in celo ꝺ ſuis ꝓpriis meritis. Apl's. Reddet vnicuiq̄ȝ iuxta oꝑa ſua: vbi n̄ ſolū remunerabunt᷑ oꝑa magna·h̄ etiā ⁊ minimū op⁹ remunerabit᷑. Ergo quicq̄d boni feciſti·cogitādo·loquēdo·cōpatiēdo·cōgaudēdo ꝓximis·opando·nā oēs greſſus ⁊ paſſus dn̄s remunerabit·⁊ quicq̄d patient᷑ ſuſtinuiſti·q̄t dolores ī corꝑe ſiue ī q̄cūq̄ȝ mēbro·ī oculis·capite·manibꝫ ſiue ī pedibꝫ·⁊ quotiēs eſuriē vel ſitim vel alias triſticias patiēter toleraſti·⁊ etiā q̄tiens fatigatus ⁊ feſſus es ex labore ⁊ bona opatiōe·iſta oīa de⁹ plene ⁊ bene tibi remunerabit. Hiero· Null⁹ labor durus·nullū tēpus lōgū videri debet·q̄ gloria eternitatꝭ acq̄rit᷑. Exēplū ꝺ gaudiis celi legit᷑·ꝙ in eccleſia beati petri ī colonia cū eſſet q̄dam obſeſſa·cōtigit aliā obſeſſaȝ ſupuenire. Mox vna cōtra aliā cepit īſurgere ⁊ clamoribꝫ ⁊ cōtumeliis ſe ſe efficere·⁊ demon demoni dicebat: Miſer q̄d ꝯſentiēdo lucifero ſic ꝺ celo ruimus·⁊ alter rn̄dit·q̄re feciſti? Cū illi adhuc q̄ſi penitudinis ꝟba ꝓferrēt· alter ſubiūxit: Tace iſta penitētia ē nimis ſera Et idē demon interrogat⁹ a circūſtantibꝫ q̄d bene facere vellet·vt ſic ad celuȝ redire poſſet·rn̄dit Si eēt colūna ferrea raſoriis ⁊ clauis acutiſſimis circūquaq̄ȝ bn̄ armata·a terra vſq̄ȝ ad celū erecta tūc vſq̄ȝ ad diē iudicii ſi carnē haberē ī q̄ ſi pati poſſeȝ me ꝑ illā pati vellē trahi· nūc aſcendēdo nūc deſcēdēdo·dūmō ꝑuenire poſſem ad gloriā dei ꝺ q̄ ꝓpt᷑ meā ſuꝑbiā cecidi. Se-

ptimū gaudiū ē qꝺ q̄s hēbit ex iocūda ſocietate·⁊ ꝑticipatione oīuȝ electoꝝ· ⁊ h̄ ſūt īnumerabilia gaudia ⁊ maxia·q2 q̄libꝫ hēbit magnū gaudiū ꝺ q̄libet ſancto q̄ruȝ nō ē numer⁹ Apoc̄·vii· Vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat. Et de q̄libet ſancto tm̄ gaudium hēbis·ꝙ ſi deo centū ānis ſuiuiſſes·adhuc deo nō ſatiſfeciſſes ꝓ illo gaudio qꝺ habitur⁹ es ꝺ minimo ſācto. Et rō illi⁹ gaudii ē·q2 vnuſq̄ſq̄ȝ intm̄ diligit ꝓximū q̄ntū ſeipſū·q2 h̄ in ꝑſenti charitas incipit᷑·et ibi ꝑficit᷑. Tanta nāq̄ȝ charitas int᷑ electos eſt·ꝙ gaudia et merita alioꝝ q̄ſi ſua reputāt·ꝓpt᷑ magnaȝ charitateȝ quā hn̄t inuicē. Unde Anſel. Unuſq̄ſq̄ȝ tāto gaudio gaudet ꝺ alteri⁹ merito ſic ꝺ ſuo ꝓprio. Nā petr⁹ gaudebit ꝺ virginitate iohānis·⁊ iohannes gaudebit ꝺ matyrio petri·⁊ ſic de aliis·q2 q̄cūq̄ȝ caret vn⁹ ī ſeipſo·h̄ hēbit ī alio. O q̄ntum gaudiū tibi erit· q̄n̄ iohānes baptiſta cuȝ patriarchis ⁊ ꝓphetis tecum gaudebūt·⁊ oīa ſua merita tecū cōdiuident Similiter petr⁹ cum oībꝫ aliis aplis. Stephanus ⁊ Laurēti⁹ cū oībꝫ martyribꝫ Martinus ⁊ Nicolaus cū oībꝫ ꝯfeſſoribꝫ. Joachim et anna cū oībꝫ ī matrimonio ꝯſtitutis. Elizabeth cū viduis·katherina ⁊ barbara cū virginibꝫ·q̄ oēs ſingulariter tecū cōdiuidēt oīa ſua merita ⁊ gaudia. Greg. ī moral᷑· Et q̄s enarrare ſufficiet q̄ntū gaudiū q̄libet aīa ſuſcipiet ꝺ ſctōꝝ patriarcharuȝ hūilitate· ꝓphetaꝝ credulitate ⁊ fidelitate·aploꝝ charitate ⁊ magna diligētia·de martyrū ſtabilitate ⁊ patiētia·ꝺ ꝯfeſſorū pietate ⁊ clemētia·ꝺ virginum caſtitate ⁊ ꝯtinētia: Reuera lingua ⁊ vox deficit·⁊ intellect⁹ capere nō ſufficit·q̄ntū ſit gaudium choris angeloꝝ int᷑eſſe·ꝑſentē dei vultum cum beatis ⁊ electis videre. Octauum M

gaudiū ē qđ habebim⁹ đ glorioſa ꝟgine
Maria·de q̄ hēbim⁹ ſup oēs ſanctos ſpe-
ciale gaudiū·tāq̄ꝫ đ regina cęli terrę ⁊ an-
geloꝝ ⁊ hoīꝫ. Sic enī ipſa ī meritꝭ ē ſup
oēs ſanctos·ſic ⁊ gaudiū ei⁹ erit ſup gau-
diū oīuꝫ ſanctoꝝ·qđ de ea hēbim⁹·qꝛ cō-
N diuidet nobiſcū oīa merita ſua. Nonū
gaudiū qđ ē ſup oīa ꝑdicta ⁊ ſine q̄ oīa ꝑ
dicta nihil eſſent·ē gaudiū ꝙ hēbimus de
dei viſione·Hoc erit ſūmū gaudiū vide-
re dei faciē·qꝛ deſideriū oīs volūtatis in-
uenit̄ in viſione diuina. Aug⁹·li·xxij·đ ci-
dei. Ipſe de⁹ erit finis deſiderioꝝ nr̄oꝝ·
qꝛ ſine fine videbit̄·ſine faſtidio amabit̄·
ſine fatigatione laudabit̄·q̇cquid hō deſi-
derat qn̄ ſpeculuꝫ trinitatꝭ inſpicit·hēbit·
Qui enī deū videt oīa videt·⁊ cognoſcit
q̄ fiūt ī terra ī cęlo ⁊ in inferno·qꝛ quicq̇d
cognati ſui faciūt·vel aliȷ̄ q̇ adhuc ī terris
ſunt totū cognoſcit̄ ī deo. Vn̄ magiſter
Sen̄·li·iiij·diſ·l·Qui claritatē dei videt
nihil ī creatura agit̄ qđ videre nō poſſunt
Greg. Quid ē quod nō videāt·q̇ vidē-
tē oīa videt? Hęc enī viſio dei ē tota mer
ces ⁊ ſal⁹ nr̄a·q̄ deū facie ad faciē videbi-
mus. Vn̄ p̄s. Oſtēde nobis dn̄e faciē tu-
am ⁊ ſalui erim⁹. Joh·xvij· Hęc eſt vita
ęt̄na. vt cog̾ſcant te ſolū deū·⁊ quē miſiſti
ieſum chriſtū. Ergo deſideriū aīę datū ē
homini vt illuc anhelet vbi deuꝫ videat.
p̄s. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuum
qn̄ veniā ⁊ apparebo ante faciē dei. Qua
re dauid deſiderauit ſic videre deum·qꝛ
cognouit ī ſpiritu dulcedinē diuinę viſio-
nis·Vn̄ dicit in p̄s. Qm̄ mille anni ante
oculos tuos tanq̄ꝫ dies heſterna q̄ ꝑterijt
Itē p̄s. Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua·
Ex his iā dictis patet q̄ꝫ miſeri ſūt illi ho-
mines q̇ tpales diuitias corꝑis ⁊ gaudia
mūdi ⁊ honores ſęculi·pręeligūt gaudijs
ſempiternis. Greg. Nemo pōt h̾ gaude-
re cū h̾ ſęculo·⁊ illic regnare cū deo. Hoc
nō adu̾tūt amatores ſęculi·ſ·chorizātes ⁊
ī alijs mūdi vanitatib⁹ viuentes·ſic hoīes
guloſi ⁊ luxurioſi·q̇ ī voluptatib⁹ carnis
viuūt·tales enī regnū dei nō poſſidebunt
Bern̄. Qui carnalib⁹ delitijs paſcit̄ ęter-
nis delitijs indign⁹ habet̄. Et iſta oīa ſūt
breuiſſima·ꝓpt̄ q̄ hō miſer ꝓuat ſe deo·ſan
ctis ⁊ oīb⁹ bonis·⁊ ꝓpt̄ h̾ tradit ſe demoni-
bus ⁊ ſupplicijs ęt̄nalib⁹. Greg. Momē-
taneū ē qđ delectat·ꝑpetuū aūt qđ cruci-
at. Sꝫ diceres·q̄re deus poſuit dulcedi-
nē ī creaturis q̄s hoīb⁹ creauit. Rn̄det̄·vt
nos alliceret ꝑ illā dulcedinē creaturaꝝ
ad appetēdū ęt̄nā dulcedinē·q̄ ſe hꝫ reſpe
ctu dulcedinis creaturaꝝ ſic mare reſpec-
tu vni⁹ guttę. Bern̄. Dulcedo oīuꝫ crea-
turaꝝ ſi q̇s iuſte adu̾tit·nihil aliud ē niſi
ꝙ ad ęt̄nā dulcedinē nos iuitat. Ergo qn̄
vides pulcrū hoīeꝫ ⁊ ornatū·tūc memora-
ri debes ſtolā cęleſtis glorię·⁊ faciem dei ⁊
oīuꝫ electoꝝ. Sꝫ qn̄ comedis delicatū ci-
bū vel bibis dulce vinū·tunc cogitare de-
bes đ dulcedīe cęleſtiū ferculoꝝ·vel qn̄ vi-
des aliquem honorari tūc cogitare debes
quō boni honorant̄ a deo ⁊ ab oīb⁹ angel̄
⁊ ſanctꝭ ī cęlo. Itē đ gaudijs cęli legit̄ tale
exēplū·ꝙ q̇dā religioſus deuot⁹ petiuit a
deo vt ſibi reuelaret aliquā dulcedinē cę-
leſtis gaudij. Et cū vna dieꝝ eſſet ī orōne
audiuit ꝑuā auiculā dulcit̄ ꝓpe ſe cantan
tē·q̇ erigēs ſe ab orōne volēs apꝑhēdere
auiculā·q̄ volauit ante eū vſq̄ꝫ ad ſiluā·
q̄ erat ꝓpe monaſteriū·⁊ ſedit ſup vnā ar-
borē. Et ipſe ſecut⁹ ē eā ſtās ſub arbore et
audiuit cantū illi⁹ auiculę·⁊ poſtmodum
auicula euolauit·⁊ ipſe regreſſus ē ad mo
naſteriū·⁊ eſtimabat ſe vix vnā vel duas
horas ſub arbore ſtetiſſe·⁊ veniēs ad mo-
naſteriuꝫ·inuenit ꝙ porta monaſterij ob-
ſtructa fuit cū lapidib⁹ ⁊ īuenit aliā portā
eſſe factā ī alio latere monaſterij. Et acceſ-
ſit ⁊ pulſauit ad portā·⁊ frater portari⁹ q̄-
ſiuit vn̄ veniret·⁊ q̇s eſſet·⁊ q̇d deſidera-
ret. Qui rn̄dit·ego iā nouit̄ exiui đ mona-
ſterio·⁊ iā reu̾tor·⁊ monaſteriū variatū ē·
⁊ portari⁹ ītrauit ⁊ dixit abbati. Qui ve-
nit ad portā ⁊ ab eo q̄ſiuit q̇s eſſet·⁊ vnde
veniret. Rn̄dit ego ſū frater iſti⁹ mōaſte-
rij·⁊ nouit̄ exiui ad ſiluā ⁊ reu̾ſus ſū·⁊ ne-
minē noſco nec me aliq̇s cognoſcit. Tūc
abbas ⁊ ſeniores mōaſterij q̄ſierunt ab eo
nomē abbatꝭ illi⁹ q̇ ꝑerat mōaſterio ꝑ tpe
q̇ mōaſteriū exiuit·⁊ q̄rētes ī chronicꝭ iue-
nerūt eū defuiſſe a mōaſterio·ccc·xl·annis

ꝟ magnū fuit ꝙ ꝑ totū illud tēpus ꝓ dul-
cedine cantꝰ vnius angeli· nec ſenſit frigus
nec calorē nec eſuriuit nec ſitiuit· quod tūc
erit qn̄ cęlum intrabimus· ⁊ nouē choros
angeloꝝ cātare audiemus·

¶ In eadem dn̄ica de luxuria· ſermo· lxxxv·

Uxorem duxi
ideo nō poſſum venire Lucę
xiiij. Sciēdū ꝙ excuſatio iſti-
us q̇ īuitatꝰ fuit ad cęnā ⁊ ſe excuſauit di-
cens· vxorē duxi· ꝟ ꝑtinet ad luxurioſos.
Si enī vxor ꝟ accipitꝰ ꝓprie· tunc iſte ſe ex-
cuſando falſū dixit. Certū ē enī ꝙ q̇ vxo-
res ducūt ad cęleſtes nuptias venire bene
pn̄t. Si aūt accipitꝰ ꝓ carnali voluptate·
verū dixit. Greg. Nōnulli ī ꝯiugio nō fę-
cūditatē ꝓlis ꝟ deſideria expetūt volupta-
tis· Et idcirco ꝑ rē iuſtā nō īmerito figu-
rari pōt res iniuſta. Nō igitꝰ luxurioſus ⁊
voluptuoſus ad cęleſtē cęnā ꝑuenire nō
pōt· nec dignꝰ ē ibi venire. Primo n̄ pōt
q2 cōpedibꝫ ē ligatꝰ. Eccs. Inueni mulie-
rem morte amariorē q̄ laqueus venatorū
eſt. Secūdo nō dꝫ nec dignꝰ ē· q2 ē q̄ſi fe-
tidus. Johel· j· Cōputruerūt iumēta ī ſter-
core ſuo· Nec ē dignꝰ q2 ē ſordida veſte ī-
dutus. Si enī indignꝰ fuit ſtare ī nuptijs
q̇ nō habuit veſtē nuptialē· vt dī Matth
xxij. multo fortiꝰ q̇ hēbit veſtē vitupabi-
lē vel ſordidam· ḡ ſi vxor accipitꝰ ꝓ carnali
ꝯcupiſcētia· tūc verū dixit: vxorē duxi ⁊c̄.
Un̄ in ꝑſenti ſmone ē dicēdū quō actus
luxurię cōmittitꝰ ſex modis· ⁊ quō ſemper
D vnꝰ actus ḡuior ē alio. Et quantū ad
ꝟ ē ſciēdū· ꝙ ꝑmus actꝰ luxurię ē fornica-
tio ſimplex· ſic ſoluti cū ſoluta. Et licet q̇-
dā dixerūt fornicationē ſimplicē non eſſe
peccatū mortale· ꝟ tn̄ ſm doctores ſacrę
theologię· ⁊ ſpecialitꝰ ſm Heinricū de vri-
maria ē falſū ⁊ īpoſſibile ꝓpt duo. Prio·
q2 ſimplex fornicatio īuenitꝰ ī diuina lege
ꝓhibita: vbi dī. Nō męchaberis· vbi ſm
Augꝰ· ī ꝟ ꝑcepto ꝓhibetꝰ oīs illicitꝰ ꝯcubi-
tus ⁊ ꝟ explicite· Un̄ dī· Nō mechaberi· i·
nulli alteri excepto fędere matrimoniali te
ꝯmiſceb· Un̄ dicit glo· īterli· Lex aūt di-
uina nihil ꝓhibet niſi pctm̄ mortale. Nō
etiā ſecundo patet euidentꝰ ex ꝟ· q2 nihil a
ꝑticipatiōe cęleſtis regni excludit niſi pec-
catū mortale· ꝟ ꝓptꝰ ſimplicē fornicationē
excluditꝰ q̇s a regno cęloꝝ· vt patet ꝑ apo
ſtolū ad Eph· v· Hoc autē ſcitote ꝙ oīs
fornicator aut immūdꝰ nō hēbit ꝑtē ī reg-
no chriſti ⁊ dei· igitꝰ ⁊c̄. Ex ꝟ patet ꝙ luxu
ria ē magnū pctm̄· q2 nūꝙ pōt ſcienter et
volūtarie fieri ſine peccato mortali· homi-
cidiū aūt pōt fieri ſine pctō mortali iuſti-
cia exigēte· vt cū iudex amore iuſticię ali-
quē occidit· vel etiā vbi vim vi repellere li-
cet. Itē aliq̇s pōt furari ſine pctō· ⁊ ꝟ ī ex-
trema neceſſitate· q2 tūc ſūt oīa cōmunia.
Itē ī diebꝫ feſtiuis pōt q̇s qn̄ꝙ laborare
ſine pctō· ⁊ etiā aliq̇s pōt iuramētū dare
ſine pctō· ſimilitꝰ ⁊ recipe iuramētū. Simi-
litꝰ q̇s pōt qn̄ꝙ iraſci ſine pctō. Sꝫ nullꝰ
pōt fornicari ſcientꝰ q̇n mortaliter peccet·
Ponamꝰ ꝙ aliq̇s nullū malū cogitaue
rit ſiue fecerit· ⁊ oīa bona egerit q̄ excogita
ri pn̄t· ⁊ niſi ſemel fornicetꝰ· ⁊ ſic decedat ſi-
ne ꝯtritione ꝯfeſſiōe ⁊ penitētia ꝟ neceſſi-
tate dāhabitꝰ. Etiā ſi oēs miſſę vſꝙ ad fi-
nē mūdi ꝓ eo ſolo ab eccleſia celebrarentꝰ
nō liberarēt illū a morte ętna· ⁊ ꝓptꝰ iſtam
breuē delectationē occidit ſuā ꝓpriā aīaꝫ
⁊ ꝑuat ſe ſocietate chriſti ⁊ marię ⁊ omniū
ſanctoꝝ ⁊ angeloꝝ ⁊ dat ſeipſū ī poteſta-
tē oīuꝫ demonū ⁊ ad ętnū ſupplicīū. Et
ſic ꝓ vno actu fornicationis· tot annis ar-
debit ī inferno· quot regnabit chriſtꝰ ī cę-
lo· q2 ętnalitꝰ. Hiero· Qui luxuriatꝰ viuus
mortuꝰ ē. Sciendū ꝙ ad deteſtationē
huius fornicatiōis q̄ fit cū meretricibꝰ va
lent tria. Primum eſt ꝟ ꝙ forte qn̄ꝙ ſūt
ꝯiugatę· ⁊ cū aliq̇s credit ſe peccare cū ta-
libꝫ ſimplici fornicatione ꝯmittit adulte-
riū. Secundū eſt ꝙ qn̄ꝙ talis cōmittit ī-
ceſtum· q2 forſan tales meretrices cognatę
ſūt ꝯſanguineis illiꝰ q̇ peccat cū eis. Ergo
ſi duo ꝯſanguinei peccarēt cū vna mere-
trice· ꝑmus abſoluitꝰ a ſimplici ſacerdote·
ſecūdus aūt remittitꝰ ad auctoritatē epi.
Tertiū q2 q̇ cū talibꝫ peccat magno ſe cō-
mittit diſcrimini· ⁊ licet nō ſint ꝯiugatę vl
affines eius· ipſe tn̄ ſm Guilꝰ· lugd· in ſu-

vitiorum·ca·de luxuria·ęque peccat ac ſi
P forent·ex quo eſt ęqualis ꝯtēptus. Se-
cundus actus luxurię dicit̄ ſtuprū. Et
eſt illicita defloratio ꝟginū· qđ ē magnū
pctm̄·ſ·deflorare virginē·q꜡ ꝟginitas eſt
theſaurꝰ incōꝑabilis. Salomon. Nō eſt
cōdigna ponderatio ꝯtinētis aīę. Oīa enī
viſibilia ī terris ꝓcellit ꝟginitas. Unde
Ambro· Supgredit̄ virginitas ꝯditionē
humanę naturę·ꝑ quā hō angelis aſſimi-
lat̄. In ſignū huiꝰ dignitatis debet̄ virgi
nibꝫ fructꝰ cēteſimꝰ cū ꝯiugatis ſolū debe
tur triceſimꝰ ⁊ viduis ſexageſimꝰ. Inſup
ꝑdito iſto theſauro nūq̄ꝫ eſt recuꝑabilis.
Uñ Iſido·ꝺ ſū·bono. Uirginitas ſi la-
bit̄·nulla penitētia repat̄ ad integritatē·
Uñ etiā Hiero· Audēter loquor cū oīa
poſſit deꝰ·ſuſcitare tñ nō pōt virginē poſt
ruinā. Ualet q̄dem ꝺ pena liberare·ħ nō
valet coronare corruptā. Secūdo q꜡ ille
q̄ illicite deflorat aliquā ꝟginē·aliqñ cō-
tingit ꝙ ipſe ē occaſio mille fornicationū
quas ipſa poſtmodū cōmittit. Sic ille q̄
ꝑus rūpit clauſurā vel ſepem alicuiꝰ horti
vel vinee·occaſio ē illiꝰ dāni qđ faciunt q̄
poſtea veniūt· qđ dānū alias nō ꝯtinge-
ret. Modo ē regula iuris·ꝙ q̄ occaſionē
dat dāni·dānū dediſſe videt̄·q꜡ talis vir-
go corrupta qñq̄ꝫ non pōt venire ad ma-
trimoniū·ħ cōmunis manet oībꝫ·⁊ q̄cūq̄ꝫ
peccata ſic ꝑpetrauerit ille q̄ cā ꝑmitꝰ vio
lauit·oīū reus erit. Tertio q꜡ virgo caſta
ē vxor chriſti ⁊ ſpōſa·q꜡ ipſe ſūmus ſacer-
dos q̄ virginē debet ducere ī vxorē·vt ha
bet̄ Leuitı̄·xxi· Modo ſi q̄s vere diligeret
ſponſum virginis·ſ·chriſtū·ſponſā eiꝰ nō
pollueret. Inſup talis deberet adūtere ꝙ
chriſtꝰ q̄ ē ſponſus virginis ſcit et videt ꝙ
ſponſā eiꝰ polluis·⁊ ſi ħ tibi fieret cū vxo
re tua legitima·nōne punires eū q̄ talē in-
iuriā ⁊ irreuerētiā tibi faceret ī ꝯiuge tua
⁊ ħ te ꝓſente ⁊ vidēte. Sic ſimilit̄ attēdē-
dū ꝺ chriſto·cuiꝰ q̄dē oculis oīa nuda et
apta ſunt q̄ indubitant̄ talē irreuerentiā
ſibi ī ſponſa ſua factā ī te grauiter vindi-
cabit·niſi penitueris ⁊ cū pnīa placaueri.
Q Tertius actus ē adulteriū·⁊ ē g̃uius
peccatū q̄ꝫ ſtuprū. Magnitudo aūt huiꝰ
vitij poteſt oſtēdi ꝓmo ꝑ ħ·ꝙ eſt ꝯtra ſa-
cramentū matrimonij·qđ ipſemet deus ī
paradiſo inſtituit. Uñ nō fit iniuria tan
to ſacramento abſq̄ꝫ magna dei ꝯtume-
lia. Si enī monachꝰ ꝓfeſſus aliquē ordi-
nē alicuiꝰ ſancti peccat trāſgrediēdo or-
dinē quē iſte ſanctus inſtituit·q̄d tunc di-
cendū de illis q̄ trāſgrediunt̄ ordinē quē
deꝰ ꝑ ſe met īſtituit·ſ·matrimoniū·qđ eſt
vnū de ſeptē ſacramētis. Secūdo q꜡ hoc
pctm̄ excupat oē furtū tꝑale·q꜡ id qđ au-
fert q̄s ſic ſuo ꝓximo·ē maius q̄cūq̄ꝫ terre-
na ſubſtātia·ħ patet·q꜡ plꝰ debet dilige-
re vxorē q̄ꝫ oīa tꝑalia·imo ſuꝑ oēs alios
hoīes ī mūdo exiſtētes· Uñ adam Geñ.
ij·dixit de eua ſua vxore· Propt̄ ħ relin-
quet hō patrē ⁊ matrē· ⁊ adherebit vxori
ſuę. In ſignū huiꝰ multi ſūt q̄ potius vel-
lēt exhereditari ⁊ oībꝫ tꝑalibꝫ ꝓuari q̄ꝫ ħ
malū ſcient̄ ⁊ volūtarie ī ſuis vxoribꝫ ſuſti
nere. Tertio q꜡ ħ vitiū quodāmodo aſſi-
milat̄ homicidio. Cū enī vir ⁊ mulier ſint
vnū corpus ⁊ vna caro·vt patet ī euāge-
lio vbi chriſtus dicit: Iam nō ſunt duo
ħ vna caro·ḡ q̄ aufert vxorē alicui idē ē ac
ſi ipſū met ei auferret. Ergo ꝓhibitio ad-
ulterij ī decalogo īmediate ponit̄ poſt ꝓ-
hibitionē homicidij. Et ante ꝓhibitionē
furti· Uñ clemēs papa. Quia ī oībꝫ pec-
catis adulteriū g̃uius ē·ſecundū in penis
locū tenet·i·in ꝓhibitionibꝫ. Uñ adulte-
riū ē tam graue peccatū ꝙ potius hō ħ oēꝫ
penā tꝑalē deberet ſuſtinere vel etiā ſi ne-
ceſſe eſſet potius deberet mori·et ꝑmittere
ſe occidere·q̄ꝫ ī adulteriū ꝯſentire. Unde
Ioſeph magis voluit incarcerari q̄ꝫ adul
terio ꝯſentire·vt habet̄ Geñ·xxxix· Etiā
Suſanna ē ſpeculū oīū mulierꝝ. q꜡ potiꝰ
voluit innocent̄ occidi q̄ꝫ adulteriū ꝯtra
deū cōmittē vt habet̄ Daniel·xiij· Quar
to pōt oſtēdi grauitas adulterij ex penis
q̄ infligunt̄ ex ħ vitio· Pro q̄ ſciendū ꝙ
adulteriū qñq̄ꝫ punit̄ corꝑalit̄ qñq̄ꝫ ſpūa-
liter ⁊ qñq̄ꝫ ętnaliter. Primo corꝑaliter
qñq̄ꝫ punit̄ a deo· Uñ·ij· Regū·xij· Di-
xit nathan ad Dauid poſtq̄ꝫ adulteriū cō
miſit: Non recedat plaga de domo tua
vſq̄ꝫ in ſempiternum· eo ꝙ deſpexeris me

⁊ tuleris vxorē vrie ethei. Et multotiens
talis adulter ex pmiſſione dei torquet̄ h̄ i
pſenti a diabolo i terrorē alioꝝ. Vñ legit̄
ꝙ qdam cōmiſit adulteriū. ⁊ poſtq̄ itra-
uit eccleſiā obſeſſus ē a demonibꝫ. ⁊ maxi
me punit⁹ corā omni populo. ⁊ immedia-
te ſuā infelicē aīaꝫ ſine omni ↄtritiōe red-
didit pęnis inferni. Itē multotiēs punit̄
tpaliter vt a iure qñq̄ fuſtigant̄ qñq̄ la-
pidant̄ vt patet Iohānis. viij. vbi ſcribę
⁊ phariſei duxerūt mulierem in adulterio
dep̄hēſaꝫ ad ieſuꝫ. dicentes ꝙ Moyſes
pcepiſſet talē lapidari. Tūc chriſt⁹ dixit:
Qui ſine peccato ē pmus i eā lapidē mit-
tat. Sꝫ ſi iam nūc tpis oēs adulteri lapi-
dari deberēt. forte lapides deficerent. Et
ſi h̄ nō tñ i futuro lapidabunt̄ niſi pęnitu
erint. Itē etiā qñq̄ puniunt̄ ſpūaliter. ſ. i
puatiōe regni cęleſtis. Apl's. Adulteri re-
gnū dei nō poſſidebūt. Itē etiā qñq̄ ęter
nalit̄. Vñ Apoc. xxi. Erit ps eoꝝ i ſtag-
no ⁊ ſulphure ⁊ igne vrēti. Oſee. vij. Oēs
adulterātes q̄ſi clibanus ſuccēſus. Exem-
plū legit̄ ꝙ qdam ſanctus ⁊ deuotus ora-
uit p vxore ſua defuncta. Illa apparens
dixit ei. ꝙ eā ſequeret̄ ⁊ duxit eū ad q̄ndā
teterrimā domū in q̄ vidit demones hor-
ribiles portātes vnū doliū igneū in q̄ pie-
cerūt vnū ciuē vel burgēſem mortuuꝫ de
villa ſua ⁊ vxorē alteri⁹ ⁊ ibi cōburebant̄
⁊ balneabant̄. tanq̄ i metallo bullienti. ⁊
natabāt i tali pęna ſic piſa i bullienti olla
⁊ ambo clamauerūt ve. ve. ve. qđ iſte au-
diēs pterritus ē ⁊ vxor dixit ei: Cum his
quos bene noſti balnearer ęt̄nalit̄ ego niſi
miſericordia dei per pñiaꝫ a pctō meo reuo
caſſet. Et iſup ſubiūgēs: Illi eñi duo reli
cto maritali thoro. adulterino amore ſibi
inuicem adheſerūt diu ſimul peccantes ⁊
hoꝝ pctōꝝ ego mediatrix fui. ⁊ eis modū
⁊ viā ad h̄ ppetrandū dedi. ſ illis i pecca-
tis ſuis moriētibꝫ ego pñiam ptuli ſaluta-
rem. Tūc vir dixit: Quid tūc pfuit eis cō
feſſio in agone ⁊ ſacramentoꝝ pceptio?
Rñdit. nihil pfuit eis. q̄r nō ex charitate
ſ ex timore mortis pceſſit talis confeſſio ⁊
pñia. Vñ apl's. Sola charitas ē q̄ libe-
rat a morte. ḡ qđ nō fit ex charitate nō eſt
meritoriū vitę ęt̄nę. ¶ Quartus actus
ē ↄ votū ↄtinētię. ⁊ ſūt illi q̄ trāſgrediunt̄
legē regularis pfeſſionis. ſ. votū ↄtinentię
q̄ ſe deo aſtrinxerūt. Vñ tales dicunt̄ ſa-
crilegi q̄ tā miſerabilit̄ violant votū ſuū
⁊ peccāt ↄtra fidē deo datā. ⁊ ↄtra verita-
tē diuinę obligationis q̄ ſe deo obligaue
rūt; vt ſunt ſacerdotes ⁊ religioſi in ſacris
ordinibꝫ ↄſtituti ⁊ ſāctę moniales. poſtq̄
p velationem fuerint deo ↄſecratę. ⁊ illud
pctm̄ grauius eſt oībꝫ pdictis. q̄r i eo ipſi deo
maior fit iniuria. Quintus actus eſt i-
ceſtus. Et ſūt illi q̄ trāſgrediūt̄ legē natu-
ralis ↄditionis. ſ. q̄ ſe cōmiſcēt cū ſuis pro-
pinq̄s i linea ↄſanguinitatꝫ. qđ tñ aliqua
bruta aīalia verent̄ facere. vt patet de ca-
melo. q̄ matri ſuę naturalit̄ refugit cōmi-
ſceri. Vñ narrat Phs. xi. li. aīalium. ꝙ
qdā oculos cameli pallio ſuo obtexit. cui
⁊ ſic matrē ſuā ſubmiſit. qđ cum camelus
poſt ↄcubitū cognouiſſet. ſtatim illū calci-
bus pemit ⁊ ſuis pedibꝫ ↄcalcauit. Itē h̄
pctm̄ hoīem q̄ſi canē reddit. Canis eñi in
ope ſuo nō cōſeruat. ſ. lineā ↄſanguinita-
tis. Itē ppt̄ magnitudineꝫ iſtius peccati.
apl's Paulus tradidit ſathanę crucian-
dū illū fornicatoreꝫ q̄ cū nouerca ſua pec-
cauit. vt habet̄. i. Cor. v. ¶ Sexti tranſ-
grediunt̄ legē naturalis inclinationis. ſ. q̄
ſe ↄtaminānt cū peccato muto. vitio ſcꝫ in-
dicibili ↄtra naturā peccātes ⁊ naturaleꝫ
vſū coeūdi q̄cūq̄ arte vel ingenio puer-
tentes. Et h̄ pctm̄ ſm Aug. ē grauius oīb⁹
alijs peccatis. ppt̄ qđ mutuꝫ vel indicibile
dicit̄. eo ꝙ ipſū noīare turpiſſimū ē. q̄r os
dicētis ⁊ aures audientis polluunt̄ inde.
vt patꝫ i decre. xxxij. q. iiij. In eo. Et iſtđ
idē pctm̄ ppt̄ ſui enormitatē eſt vnū d̄ pec
catis clamātibꝫ i cęlū ⁊ diuinā vltionē iu
giter poſtulantib⁹. Vñ Gen. xviij. dicit
dñs. Clamor ſodomoꝝ ⁊ gomorreorum
multiplicatus ē. ⁊ pctm̄ eoꝝ aggrauatū ē
nimis. Et poſtea dñs q̄ſi admirās ⁊ du-
bitans ſup tanto ſcelere dicit: Deſcendā
⁊ videbo vtꝝ clamorē ope cōpleuerint. q̄-
ſi diceret. incredibile videt̄ hoīes tantum
flagitiū ppetraſſe. ⁊ tm̄ pctm̄ i hūana na-
tura eſſe. Et etiā hęc fuit vna cauſa quare

chriſtus diſtulit incarnari. Vñ Hiero⁹
dicit ꝙ ꝓpt̃ h̃ malũ ⁊ tã turpe vitiũ filius
dei multo tp̃e diſtulit incarnari. Et ĩ ſig-
nũ hui⁹ oẽs ſodomitę extincti ſũt ĩ nocte
natiuitatꝭ chriſti. Aug⁹. Deo ĩ carne ad-
ueniẽte oẽs hoſtes naturę ſodomitas in-
tellige morte reproba ⁊ ſubita periſſe ad
deſignandum ꝙ humana natura amodo
nũq̃ꝫ incurrere deberet tale pctm̃ quã na-
turã fili⁹ dei ſignificauit cũ h̃õ natus ſit
Et ſciendũ ꝙ tales ſodomitę ſunt peſſimi
hoĩes. Vñ Geñ. xiij. Hoĩes aũt ſodomi-
tę erant peſſimi ⁊ pctõres corã deo nimis
Itẽ grauitas illi⁹ peccati patet ex vindi-
cta ſubu̾ſionis quinqꝫ ciuitatũ. Et Ray-
mũdus dicit h̃ vitiũ q̃ꝫ deteſtabile ſit pa-
tet ꝑ pęnã ſodomitis inflictã. In q̃ vin-
dicta attendẽdũ ẽ ꝙ dñs nõ ſoluꝫ voluit
punire nocẽtes. ſ; etiã ĩnocẽtes ⁊ ꝑuulos.
ſ. vnius diei. Et in h̃ ẽ ꝓuiſum pueris ne
diutius viuẽtes exẽpla patrũ ſequerent̃.
⁊ grau⁹ punirent̃ ac dãnarent̃. ⁊ etiã cir-
cũiacentes regiones punire voluit. nec ſo-
lũ hoĩes. imo etiam aĩalia ⁊ terrę naſcẽtia
deſtruxit. conu̾tẽdo ea ĩ mare mortuũ. in
quo nihil viuit. nec auis nec piſcis. Vñ
Geñ. xix. Dñs pluit ſup ſodomam ⁊ go-
morrã ignẽ ⁊ ſulphur d̾ cęlo. ⁊ ſubu̾tit ci-
uitates has. ⁊ oẽm regionẽ ⁊ vniu̾ſos ha-
bitatores vrbiũ. ⁊ cũcta terrę viuẽtia. Et
cũ iſta pęna punitũ eſt h̃ pctm̃ tp̃e abrahę
vſqꝫ ad hãc diẽ. ⁊ interim longũ ſpatiũ ẽ
lapſũ. qꝛ ab abraam vſqꝫ ad chriſtũ trãſ-
acti ſũt bis mille ſexcẽti ſeptuagintaſex an-
ni. A chriſto aũt trãſacti ſũt. Mccccłxxxi.
anni. His oĩbꝫ ſimul cõputatꝭ ſũt bene q̃-
ter mille centum anni. ⁊ vltra adhuc vſqꝫ
hodie ſemꝑ puniunt̃ ꝓpt̃ h̃ pctm̃ qđ ante
tot annos ꝑpetratũ ẽ. qꝛ nihil põt ibi vi-
uere. ſ. nec auis. nec piſcis. ꝗ ideꝫ locus di-
ciam mare mortuũ Itẽ nec h̃õ debet cogi-
tare de tali pctõ. Vñ vxor Loth educta
cũ filiabꝫ ⁊ marito reſpiciẽs retro. verſa ẽ
ĩ ſtatuã ſalis. ad oſtẽdendũ q̃ntũ diſpli-
ceat deo memoria hui⁹ peccati. Sꝫ h̃ q̃ri-
tur q̃d ſit pctm̃ ſodomiticũ ⁊ quõ ꝑpetrat̃
Rñdet̃ ꝓm Iohãnẽ ĩ ſumma ſua. li. iij. ti.
xxviij. q. xiij. Quocũqꝫ mõ factũ luxurię
exercet̃ ꝓterqꝫ int̃ maſcrẽ ⁊ fęminã ordina-
te ⁊ ĩ vaſe debito vitiũ ꝯtra naturã ⁊ ſo-
domiticũ iudicat̃. Vñ ſciẽdũ ꝙ q̃libet dꝫ
ĩ actu luxurię ordinẽ ⁊ debitũ modũ ſua-
re. tã cũ vxore ꝓpria q̃ꝫ aliena. ſiue ĩ matri-
monio ſiue extra matrimoniũ. Nã poſſet
q̃s ordinẽ ꝑuertere. etiã cũ vxore. ſic ꝙ g̃-
uius peccaret q̃ꝫ ſi ꝓpriã matrẽ cognoſce-
ret. Vñ Aug⁹. ⁊ ponit̃ ĩ decre. Hoc vitiũ
maius ẽ q̃ꝫ ſi matrẽ ſuã cognoſceret. Ma-
lus enĩ eſſet q̃ matrẽ cognoſceret. ſ; iſte pe-
ior. imo peſſimus. Vñ Geñ. xiij. Hoĩes
ſodomitę peſſimi erant pctõres nimis ⁊c.
Ergo null⁹ chriſtian⁹ ꝑuertere debet de-
bitũ ordinem. Aug⁹. Valde deteſtabile
eſſet ꝙ mulier eſſet accincta gladio ⁊ vir
fuſo. Itẽ d̾ h̃ vitio dicit ſanct⁹ Tho. in. ij.
ij. q. cliiij. Grauiſſimuꝫ int̃ oĩa peccata lu-
xurię ẽ vitiũ ꝯtra naturã. Vñ etiã beat⁹
Aug⁹. ⁊ ponit̃ in decre. Grau⁹ oĩbꝫ alijs
peccatis ẽ pctm̃ ꝯtra naturã ꝓpt̃ qđ mutũ
⁊ indicibile dicit̃. eo ꝙ ipſũ noĩare eſt tur-
piſſimũ. xxxij. q. iiij. In eo. Sciendũ ꝙ et
dęmones abhorrẽt illud vitiũ ꝓpt̃ nobili-
tatẽ naturę. Vñ legit̃ in li. de apibꝫ. Mu-
lier ſodomita iacuit ĩ lecto. ⁊ q̃n cũ ſeipſa
peccauit. audiuit diabolũ clamanteꝫ tribꝫ
vicibꝫ. pfi. pfi. pfi. ꝗ territa ad cõfeſſioneꝫ
venit ⁊ pniam egit vltra q̃ꝫ ei iniũcta fuit
Vltimo querit̃ an ſit differẽtia int̃ pecca-
ta ſodomitica. ⁊ qđ ipſoꝝ ſit grau⁹. Rñ-
det̃ ꝓm ꝙ habet̃ in ſũma Iohãnis li. ij. ti.
v. q. iij. ꝙ ẽ q̃druplex differẽtia. Primuꝫ
pctm̃ cõtra naturã ẽ peccatũ mollicіei qđ
ꝯſiſtit ĩ ſola emiſſione ꝯcubit⁹ ad alteruꝫ.
Secundũ qđ grau⁹ ẽ vbi nõ ſuat̃ debi-
tũ vas. Tertiũ qđ adhuc grau⁹ ẽ vbi nõ
ſuat̃ debit⁹ ſexus. ſ. maſculoꝝ ꝯcubitus.
Quartũ aũt qđ ẽ grauiſſimũ ẽ pctm̃ be-
ſtialitatis. ſcꝫ vbi nõ ſuat̃ debita ſpecies.
Sꝫ ſciẽdũ ꝙ valde caute ẽ loquẽdũ ĩ ſer-
monibꝫ d̾ illo peſſimo vitio. ⁊ etiã cõfeſſor
debet ſe caute habere d̾ h̃ vitio ĩ ꝯfeſſione.
ne cui ſcandalũ vel occaſionẽ peccandi ꝑ-
beat.

¶ Ad eandē dominicā. Sermo
lxxxvi. ꝙ luxuria ſine actu cōmit
titur decem modis.

Uxorem duxi
ideo venire nō poſſum Luce
xiiij. Ex quo ī pcedēti ſmone
dictū ē ꝺ luxuria q̄ actu ꝯmittit᷑. ħ iam in
iſto ſmone tria ſūt dicēda. Primo quō lu
xuria ꝯmittit᷑ ſine actu. ⁊ qn̄ ſit mortale. ⁊
qn̄ nō. Secūdo quō ħ pbat᷑ ꝙ vnuſq̇ſqꝫ
pōt ab actu luxurię abſtinere. Tertio exē
plū. ¶ Quantū ad p̄mū ſciendū. ꝙ luxu
ria ſine actu ꝯmittit᷑. x. modis. Primo
qn̄ q̇s habet turpē cogitationē q̄ ſine de
lectatione ⁊ ꝯtra ſuā volūtatē incidit ſibi
⁊ ħ nullū ē pctm̄. Vn̄ Greg. ſup Ezech.
Quantūcūqꝫ immūda ſit cogitatio men
tē nō polluit ſi ratio n̄ ꝯſentit. Ergo boni
hoīes caſte viuētes. nō dn̄t mltū turbari.
ex eo ꝙ eis male ⁊ peſſime cogitatiōes in
cidūt. qꝛ diabol⁹ pl⁹ tēptat bonos q̄ꝫ ma
los q̇ volūtatē diaboli in oībꝫ exequūtur.
Vn̄ Greg. Tanto hoſtis callid⁹ decep
tionis molimina ardētius exq̇rit. q̄to cęle
ſtē patriā feruēti⁹ inhiare nos cognoſcit.
Vn̄ etiā Bern̄. Nō enī ꝯtriſtari debem⁹
ſi in tēptatiōes inciderim⁹. ſꝫ ſi in tēptati
onibꝫ ſupati fuerim⁹. Ergo ſi q̇s tēptaret᷑
ꝺ peſſimis ⁊ inauditis cogitationibꝫ. viri
liter reſiſtere debet. tūc erit ei meritorium.
Vn̄ Bern̄. Quotiēs reſiſteris totiēs co
ronaberis. Idē ī li. meditationū. Demo
nū eſt malas cogitatiōes ingerere. noſtrū
ē illis nō ꝯſentire. Nā quotiēs reſiſtim⁹.
totiēs diabolū ſupam⁹. angelos lętifica
mus. deū honoram⁹. ¶ Secūdo qn̄ ali
cui īcidit mala cogitatio cū delectatione.
ſine tn̄ ꝯſenſu plenę rōnis. tūc ē pctm̄ ve
niale. Vn̄ ſciendū ē ꝙ in p̄mo peccato p̄
moꝝ pentū ꝯcurrebāt tres pſonę. diabo
lus ī ſpecie ſerpētis qui ſuggeſſit mulieri.
mulier q̄ pomū dedit viro. ⁊ vir q̇ comedit
ꝺ fructu vetito tūc pctm̄ ꝯſūmatū fuit in
adam q̄ntū ad genus humanum. Et ſm
Aug. Suggeſtio ſerpētis in nobis ē p̄m⁹
motus ex fomite pueniēs. Comeſtio mu
lieris ē delectatio. Sꝫ comeſtio viri ē cō
ſenſus. His enī tribꝫ. ſcꝫ ſuggeſtiōe. dele
ctatione. ⁊ ꝯſenſu. hō ex tēptatione in pec
catū ducit᷑. qꝛ tēptatio p ſuggeſtionē q̄ ī
cogitatione ꝯſiſtit inchoat᷑. Et ſi tunc hō
ei nō ꝯſentit ſꝫ immediate reſiſtit. tūc nul
lum ē pctm̄. Sꝫ ſi p cogitatiōis delecta
tionē tēptatio pgreditur. ſic erit veniale.
Qn̄cūqꝫ aūt delectatio immūdę cogita
tioni aduenerit. ſi tūc p ꝯſenſū tēptatio et
peccatū ꝯſūmat᷑ mortale erit. q̄ ſūme caue
re debem⁹ ne delectem̄ ī cogitationibꝫ ma
lis ne tēptationi ꝯſentiam⁹. qꝛ cū delecta
tio aduenerit. tūc ē pctm̄ veniale. ⁊ hoc in
tellige qn̄ cōſenſus rōnis nō ē ibi. qꝛ con
ſentiēte rōne pōt eſſe ꝺ genere mortalis.
¶ Tertio cōmittit᷑. qn̄ q̇s dat ꝯſenſum ī
moroſaꝫ delectationē. ſic̄ q̇ delectant᷑ cuꝫ
plena rōne ī malis cogitationibꝫ. ⁊ ī eiſdē
ſe īuoluūt. tūc talis moroſa delectatio eſt
pctm̄ mortale. ſic̄ heu multi faciūt tā muli
eres q̄ꝫ viri. ⁊ etiaꝫ ꝟgines. q̄ licet nolunt
ad actū pcedere. tn̄ diutius ī malis cogi
tationibꝫ ⁊ delectationibꝫ q̄ſi delectando
īmorant᷑. qꝺ ē nimis piculoſū. qꝛ facilime
p ħ pctm̄ mortale incurrūt. Qꝺ probat
Jacobꝫ ī epl̄a ſua dicēs: Cōcupiſcētia. i.
interioꝛ aīę delectatio cū cōcepit ſubau
diēdo cōſenſū rōnis. parit ſcꝫ pctm̄ mor
tale. Quarto ꝯmittit᷑ qn̄ q̇s ex mala co
gitatione ⁊ delectatione dat cōſenſum et
volūtatē ad ipſū opus. ⁊ ħ ſemp ē morta
le pctm̄. Aug⁹ ſup Gen̄. Si ratio conſen
tiat ei qꝺ libido cōmouit faciendū eſſe ⁊
nō diſcrepat. ei iam pctm̄ imputat᷑ etiam
ſi nō cōſequat᷑ factū. qm̄ rea tenet᷑ ī cōſen
ſu cōſciētia. Et ħ etiā intelligit᷑ ꝺ quolibꝫ
pctō mortali qꝺ hō cōmittere ꝓponit. qꝛ
quicūqꝫ regnū cęleſte intrare debet. opoꝛ
tet ꝙ ſic ſtet ī ſuo ꝓpoſito. ꝙ ſi viueret ęt
naliter. nunq̄ꝫ mortalit᷑ peccare vellet. q̄ ꝺ
neceſſitate ſalutis oportet. ꝙ quilibet ſiue
ſit maſcul⁹ ſiue virgo fęminei ſexus. ꝙ ſic
ſtet ī ſuo ꝓpoſito ꝙ nunq̄ꝫ velit facere ac
tū luxurię. niſi ī matrimonio. Quinto
cōmittit᷑ viſu. vt cū q̇s ex viſu concupiſcit

aliquã ꝑſonã ⁊ ea intẽtione inſpicit vt eã
cõcupiſcere velit. Matth. v. Qui viderit
mulierẽ ad ↄcupiſcẽdũ eã ſcꝫ vt ↄcupiſcẽ-
tia trãſeat ĩ affectũ cordis ⁊ ĩ ↄſenſũ rõis.
vt etiã ſi facultas adeſſet facere diſpone-
ret. iã mœchatꝰ ẽ eã ĩ corde ſuo. Verbi grã
Si qͥs vna die centũ domos ĩtraret. et in
qualibet talẽ ↄcupiſcẽtiã iã dictã ſibi per
viſũ acqͥreret. tot peccata mortalia cõmit-
teret. Ergo maxĩe neccãria ẽ ocloꝝ cuſto-
X dia. ¶ Primo qꝛ ſũt valde veloces ad
nocendũ aĩę. iõ ꝓdonibꝰ cõpant̃. Thren.
iij. Oculus meꝰ depdatus eſt aĩaꝫ meam.
Gen. iij. Vidit igit̃ mulier ꝙ bonũ eſſet
lignũ ad veſcẽdũ. Vñ Greg. dicit: Non
enĩ eua ↄtigiſſet lignũ. niſi pus ĩcaute re-
ſpexiſſet. Itẽ ſecũdo cuſtodiẽdi ſũt oculi.
qꝛ ſũt qͣſi duę portę ĩ caſtro corporis noſtri.
Qui enĩ habet portas alicuiꝰ caſtri. habꝫ
qͣſi ipſũ caſtrũ. Sic ſi diabolus hꝫ oculos
nr̃os. tũc habet caſtrũ corporis noſtri. ⁊ tũc
mors frequent̃ ĩtrat ĩ aĩaꝫ ꝑ feneſtras no-
ſtras. ⁊ ↄſequent̃ ſeqͥtur ꝙ deꝰ nihil habꝫ
ĩ hoĩe ſi oculos nõ hꝫ. recte ſic dñs caſtri qͥ
nõ habet ĩgreſſuꝫ ibi. Vñ chriſtꝰ dicit in
euãgelio. Si oculus tuꝰ fuerit nequã. to-
tũ corpꝰ tuũ tenebroſũ erit. Itẽ tertio cu-
ſtodiẽdi ſũt oculi ⁊ viſus ex ꝑte mulieris.
qꝛ a plãta pedis vſqꝫ ad verticẽ nõ ẽ locꝰ ĩ
muliere ornata. in qͦ nõ ſit poſitꝰ laqueus
diaboli ad capiendũ aĩas. Eccl. ix. Ne re-
ſpicias mulierẽ cõptam. ne forte incidas ĩ
laqueos eiꝰ. qꝛ diabolꝰ vtit̃ mulieribꝰ or-
natis pompoſe tanqꝫ retibꝰ ⁊ tãqꝫ gladijs
ad capiẽdũ ⁊ occidẽdũ. Hiero. Gladius
ignꝰ ẽ ſpecies mulierꝭ. imo etiã gladiꝰ bi-
ceps mulier põpoſe ornata. Hꝫ patet ex eo
ꝙ occidit aĩaꝫ ꝓpriã ꝑ ſupbiã. ⁊ aĩam pri-
Y mi ꝑ luxuriã ⁊ malã ↄcupiſcẽtiã ¶ Que
ritur qͥd faciendũ ſit cũ qͥs videt aliquã
ꝑſonã ornatã ⁊ pulcrã vt ſibi nõ noceat ĩ
aĩa ſua. Rñdetur ꝙ duo cogitãda ſunt.
Primo ꝙ nunqꝫ tantã curã ⁊ diligentiã
habuiſti ad ornãdũ aĩaꝫ tuam ęternalit̃ vi-
cturaꝫ. ⁊ ad cõplacẽdũ deo. ſic iſta ꝑſona
habuit ad ornandũ corpꝰ ſuũ putriduꝫ ⁊
mortale ad cõplacẽdũ mũdo. qͥ ſic dolere
debes ꝺ accidia ⁊ negligẽtia tua ⁊ ꝺ ꝑdi-
tione aĩę illiꝰ ꝑſonę. quã ſic põpoſe vides
ĩcedere. Secũdo cogitãdũ ẽ qꝫ pulcre ſũt
facies electoꝝ ĩ cęlo. ⁊ quõ ornabũt̃ cũ ſto
la glorię: Si ille mortalis hõ qͥ hodie eſt ⁊
forte cras morit̃ tã pulcer ẽ ad videnduꝫ:
Quid tũc erit ꝺ ĩmortalibꝰ poſt iudiciuꝫ
ęternalit̃ viuẽtibꝰ. ⁊ ſic hõ ꝑ hꝫ debet ſibi acqͥ-
rere affectũ ꝑueniẽdi ad cęleſtẽ claritatẽ.
Sciẽdũ ꝙ ſi hõ videt mulierẽ vel vͥginẽ
tanqꝫ rẽ vel imaginẽ pulcrã. nõ malũ co-
gitãdo vel affectãdo. nõ ẽ pctm̃. qꝫuis ſit
incautũ. Greg. Nõ licet videre qꝺ nõ li-
cet ↄcupiſci. Aug. ĩ regľa. Neqꝫ feminas
videre ꝓhibemini. ſꝫ appetere vel ab ipſis
peti velle criminoſũ ẽ ¶ Sexto cõmittit̃ A
locutiõe vel riſu. vt cũ qͥs alloqͥt̃ vel arri-
det aliquã ꝑſonã ea intẽtione vt eã alli-
ciat. ſic peccat mortalit̃. Verbi grã Si qͥs
loquit̃ verbũ iocoſũ ea intẽtione vt illam
ꝑſonaꝫ ad actũ illicitũ alliciat. tũc verbũ
iocoſũ qꝺ alias eſſet veniale. erit ſibi mor
tale ꝓpt̃ ꝑuͦſam intẽtionẽ. Similit̃ intelli
gẽdũ ẽ ꝺ riſu. vt cũ qͥs arridet alicui ꝑſo-
nę ea intẽtione vt iſtã ꝑſonã ad malã cõ-
cupiſcẽtiã ⁊ ad actũ illicitũ alliciat. tunc
taľ peccat mortalit̃ ꝓpt̃ ꝑuͦſaꝫ intẽtionem.
Luc. vi. Vę vob qͥ nũc ridetꝭ. Sꝫ ſi ali-
as arrideret alicui ꝑſonę ꝓpt̃ noticiã. vel
ex qͣdaꝫ leuitate. vel ex ↄſuetudine. vel ex
admiratione. vel ex ioco. tũc vix peccaret
venialit̃ Sciẽdũ ꝙ aliqͥ antiqͥ. ⁊ etiã qñqꝫ
mulieres ⁊ vͥgines. ſepiꝰ loquũt̃ vͥba ſcur
rilia ⁊ luxurioſa. qꝺ ẽ valde repꝛhenſibile.
qꝛ ꝑ hoc oſtẽdũt ꝙ hñt corda impudica.
Quia ſcḋm dictũ chriſti vt habet̃ Matth.
xij. Ex abũdãtia cordis os loqͥt̃. Super
eodẽ vͥbo Chryſo. dicit. Quale cor ha-
bet vnuſquiſqꝫ talia vͥba loqͥt̃ ⁊ opa fa-
cit. Ariſto. iiij. Eth. Qualiſcunqꝫ vnuſ-
qͥſqꝫ ẽ talia dicit. ⁊ talia opat̃ ⁊ talit̃ viuit
Iſido. Qualis ſermo oſtẽdit̃. taľ ⁊ animꝰ
cõꝓbat̃. In cuiꝰ ſignũ ſpũales ꝑſonę ⁊
hoĩes deuoti ſepiꝰ noĩant deũ ⁊ dñm no-
ſtrũ ieſũ chriſtuꝫ ⁊ beatam vͥginem Ma-
riã ⁊ loquuntur de licitis. ⁊ ſemper verba
ſalutaria ꝓferunt. quia habent corda pu-
dica ⁊ caſta. Sꝫ ꝑ oppoſitũ faciũt mali
⁊ ꝑuͦſi ⁊ ĩpudici hoĩes ꝓferẽtes ſcurrilia et

verba luxurioſa. Vñ Iſido· de ſũmo bo-
no. Mali ſmones nõ ſi ĩ ore chriſtiani eſſe non
debent. Nã ſicut malos mores bona collo-
quia corrigũt· ita bonos mores mala col-
loquia corrũpũt. Septimo cõmittitʳ ꝑ
tactũ ĩpudicũ ⁊ ꝑ ãplexus ⁊ oſcła ⁊ hmõi.
q̃ modus ꝑ ap̃lm vocatur turpitudo. Et
iſtud etiã eſt pctm̃ mortale. Et ſm magi-
ſtrũ in compẽdio theologice veritatis· eſt
tanto grauiꝰ pctm̃· q̃nto magis ꝑ talia libi-
do accenditʳ· ꝓpt nimiã approximationem
ad mulierẽ vel ỽginẽ. Tñ ſciẽdũ ſm eun
dẽ magiſtrũ. Tangere mulierẽ ꝓter malã
intentionẽ nõ eſt pctm̃ mortale. Heu hoc
iſti nõ aduertũt q̃ vt frequenter mulieres et
virgines impudice tangũt ſcꝫ amplexan-
B do· oſculãdo· in q̃ deũ grauitʳ offendunt.
¶ Octauo cõmittitʳ ſine actu ꝑ ornatuꝫ
corporis vel alia ſigna ad luxuriã incitãtia.
Verbigrã· vt ſũt illi q̃ nõ cõcupiſcũt nec
actũ ꝑꝑetrare volũt· ſ̵ faciũt vt ɔcupiſcã-
tur· vt multe mulieres· ſimilitʳ ⁊ ỽgines q̃
ad hoc ſe lauãt ⁊ ornant· ⁊ capita ſua diſco-
operiũt· vt amabiliores fiãt· q̃ nõ ſolum ĩ
plateis ⁊ choreis· imo etiã ĩ eccłia corda vi
roꝝ vulnerãt· dũ eis nũc colore albo· nũc
rubeo· nũc familiari colloq̃o· nũc manuuꝫ
iniectione· nũc vultꝰ cõpoſitione. Sic fa-
ciũt iſte q̃ cũ cilicio fricant facies· ⁊ depin
gũt ſe ſicut pictor imagines· ⁊ ꝑ talia laque-
um ⁊ occaſionẽ ruine ꝑſtãt ꝓximis. Et ta-
les q̃ ſic nõ ɔcupiſcũt nec actũ facere inten
dũt· ſ̵ cõcupiſci ab alijs volũt· ſũt occiſo-
res aĩaꝝ· d̃ q̃bus deꝰ rectã rõneꝫ requiret
ab eis· imo d̃ oĩbꝫ aĩabꝫ illis q̃s ſic ad pec-
cata traxerũt. Vñ dicitʳ Exo· xxi· Qui fo
derit ciſternã ⁊ eã apuerit· ⁊ ſi incidit ĩ eã
bos vel aſinus· dñs ciſterne reddet p̃ciuꝫ
dicit glo. Ciſterna apitʳ qñ mulier ornatʳ·
⁊ tũc bos vel aſinꝰ incidit in eã· cũ hõ ꝑ il-
lũ ornatũ illaqueatʳ· tũc illa mulier reddet
rõneꝫ de illis aĩabꝫ. Greg. in moral. Tot
mortibꝫ q̃s dignꝰ eſt· q̃t exẽpla prauitatis
ĩ poſteros reliq̃t· ꝗ virgines ⁊ mulieres nõ
debent ſe pompoſe ornare. Augꝰ li. ad ſa-
cras ỽgines. Pudica virgo nec ornatu ca
pitis nec habitu nec oculis erectis· ſ̵ cum

vultu ad terrã depoſito ꝓcedat· ne ĩ ſe vi-
les inducat ⁊ accẽdat amatores· ⁊ ſi nõ pe-
riat ipſa· tñ nec alijs ꝑditionis cauſa exi-
ſtat. Nono cõmittitʳ ꝑ dona ⁊ munuſcu
la· cũ q̃s dat alicui ꝑſone aliq̃d donũ vel
clinodiũ ea intẽtione vt eã ſic ad malam
cõcupiſcẽtiã ⁊ ad malũ actũ alliciat. Ta-
lis ſic dãs ſiue ſit ꝓ nouo anno ſiue alias
ĩ alio tp̃e· peccat mortalitʳ ꝓpt malã inten
tionẽ· imo mechanicꝰ q̃ preꝑat vel vendit
talia clinodia illi quẽ certitudinaliter ſcit
ſic velle abuti· reus erit illius peccati· ⁊ pec
cat grauitʳ. Inſuꝑ nũcius q̃ ẽ mediator il-
laꝝ ꝑſonaꝝ ⁊ ſcientʳ tali ꝑſone portat tale
donũ vel encenũ ad talẽ malũ finẽ conſe-
quendũ reus erit illiꝰ peccati ⁊ grauitʳ pec-
cat. ¶ Decimo cõmittitʳ qñ aliq̃ libenter C
vellẽt actũ illũ ꝑficere ⁊ bene etiã poſſent·
q: hñt oportunitatẽ loci ⁊ tp̃is ⁊ ꝑſone· ſ̵
ſolũ ꝓpterea dimittũt q: timẽt mundũ· et
ſcandalũ hoĩuꝫ ⁊ ɔfuſionẽ ꝓpriaꝫ. Sed ſi
ſcirẽt ſe poſſe latere in hoc actu· nec deũ nec
ſanctos· nec ꝓpriã ſalutẽ aĩe curarẽt quin
hoc opus ꝑꝑetrarẽt. Et tales q̃ ſic dimittũt
nõ ꝓpt deũ· ſ̵ ꝓpt hoĩes grauitʳ deũ offen-
dũt· q: volũtas eoꝝ deliberata ẽ ad iſtuꝫ
actũ. Vñ Leo papa. Sũt nõnulli q̃ dũ
corde ɔcipiũt pctm̃· faciendũ deliberant·
id tñ timore dimittũt· aut q: ꝓ difficulta-
te implere nequeũt· hi ꝑfecto non in dño
moriũtʳ. Et idẽ intelligitʳ de quolibet pctõ
mortali· q̃d q̃s nõ ꝓpter deũ dimittit ſ̵ ſo-
lũ ꝓpter timorẽ hoĩuꝫ. Verbigrã. Sicut
q̃s nõ choriçãs· vel veſtes p̃cioſas nõ por-
tans ꝓpterea q: pater ⁊ mater vel aliquis
ꝓpinquꝰ eiꝰ nouitʳ defunctus ẽ. Sꝫ ſi hoc nõ
eſſet· ꝓpt deũ nõ dimitteret· ſ̵ omni modo
faceret. Similitʳ qui cõcupiſceret rem ꝓxi-
mi ſui· ⁊ hãc ſibi libenter ſubtraheret· ſi ſu-
ſpendium nõ timeret· tales ſempʳ ſtant in
peccato mortali. Si aũt q̃s ad actũ luxu-
rie ꝓcedit· tunc ſempʳ eſt peccatũ mortale·
vt patet in p̃cedenti ſermone. ¶ Secun- D
do ſciendũ ẽ q̃ illi qui dicunt ſe nõ poſſe
caſte viuere· nec ab actu luxurie poſſe ab-
ſtinere· loquũtur cõtra veritatẽ fidei· q: cũ
adiutorio dei q̃libꝫ homo põt a luxuria ſe

ꝯtinere· ⁊ oppoſitum tenere ſapit heresim.
Cū ḡ qs audet dicere ꝙ etiã cū adiuto-
rio dei nō poſſit ꝯtinent' viuere· tal' loq̇t' ꝯ
p̄mū articulū fidei· vbi dicim⁹. Credo in
deū patrē omnipotētem. Vn̄ etiã aplus.
Oīa poſſū ī eo q̇ me ꝯfortat. Vn̄ patet ex
h̄ ꝙ qlibet pōt caſte viuere· q̃ ſi ꝑ vnum
actū luxurię deberet ꝑdere oīa bona tpa-
lia ſua· vel ſi ſciret ſe amiſſurū pedē vl' ma-
nū· vel ambos oculos· vel ſi ſciret p̄para-
tū igneum lectū in q̇ deberet cremari· ſic̄
beat⁹ Laurēti⁹ ī craticula· omnino abſti-
neret ⁊ nunq̃ vſq̃ ad mortē aliquē actū
luxurię ſcient' ⁊ volūtarie ꝑpetraret· quare
tūc nō magis ꝓpt' deū ⁊ ꝓpt' ſalutē ꝓpriã· ⁊
ꝓpt' ęternã dãnationē euitandã debes a
luxuria abſtinere Ergo ſummū remediū
qn̄ qs tēptat' a luxuria ē· ꝙ hō ſeipſū cruci
at flagellet vel alias puniat corpus ſuū· ⁊
ſubtrahat ſibi d̄ cibo ⁊ potu. Vn̄ Hugo
d̄ ſancto victore. Parca eni vita occidit
vitia. libidinē extinguit· v̄tutē nutrit· ani
mã roborat· mentē ad cęleſtia eleuat. Qꝛ
aūt punitio corpis extinguit luxuriã· patꝫ
d̄ beato Benedicto q̇ ꝓpt' ardorē luxurię
ꝓiecit ſe int' ſpinas ⁊ vulnerauit corp⁹ ſuū
⁊ ſic ꝑ vulnera carnis extinxit ardorē libi-
dinis. Itē legit' d̄ beato Bernardo ꝙ ſe-
mel īmerſit ſe ī gelidã aquã ꝓpt' vehemen-
tē tēptationem carnis. Qꝛ aūt ſubtractio
cibi ⁊ potus extinguit luxuriã patet ꝑ exē-
plū. Erat q̇dã adoleſcēs q̇ ex intuitu illi-
cito ī ꝯcupiſcētiã carnis vehement' ꝯtra ho
neſtã ⁊ pulcrã mulierē acceſus fuit· h̄ ipſa
repulit eū ſepi⁹· vn̄ ſemel ipſe dixit: ſi non
ſuã volūtatē adipleret oporteret eū mori
tūc ipſa aſſignauit ei diē locū ⁊ horã qua
deberet venire ad eã· cū ipſe aūt venit· tūc
illa dixit· tua volūtas nō adimplebit' ni-
ſi p̄ ꝯſenſeris mihi ī vna petitiōe· ⁊ ipſe li-
bent' cōſenſit· ⁊ ipſa cōcluſit eū ī vna came-
ra ꝑ triduū ſine cibo ⁊ potu· ⁊ quarto die
p̄parauit vnū locū cū mēſa ibi poſita q̄ fuit
plena bonis ferculis cibariis et potib⁹. Et
ex oppoſito p̄parauit lectū pulcrū· ⁊ dixit
iuueni· optionē tibi do an velis comedere
vel bibere· vel volūtatē tuã mecū adiple-
re· ⁊ volūtate tua pacta ecōuerſo includã
te· ⁊ iam nō guſtabis quicq̃ in comedēdo
⁊ bibēdo· tūc iuuenis· ego iã ita fatigat⁹
⁊ attenuat⁹ ſum fame ⁊ ſiti· ꝙ ignis cōcu-
piſcētię tot⁹ refriguit· ⁊ iam nullã cōcupi-
ſcentiã erga te habeo. Sꝫ me delectat co
medere ⁊ bibere magis q̃ aliq̇d aliud fa-
cere· Et ipſa dixit: O nequã cur dixiſti ꝙ
oporteret te mori· niſi ego tibi cōſentirem
Vade ⁊ qn̄ ampli⁹ ſic acceſus fueris tunc
abſtineas te a cibo ⁊ potu· ⁊ ſic poteris car
nis cōcupiſcētiã extinguere ⁊ caſte viuere.

¶ Dn̄ica tertia poſt feſtū trinitatis Sermo· lxxxvij· de conuerſione peccatoris.

Gaudium erit corã angelis dei ſup ꝑ vno pec
catore pnīã agente· Luc· xv
Math. xviij. Valde magna ⁊ p̄cioſa ē
pnīa pctōꝝ· d̄ q̄ angeli tm̄ feſtū faciūt tan
tū q̃ gaudiū hn̄t. Bern̄· ſup Cant· Gau
dent angeli ī pctōꝝ ꝯuſione ſalutē hoīum
ſitiētes. Lachrymę eni pęnitētiū ſūt vina
angeloꝝ. Vn̄ merito dr̄ in v̄bis p̄miſſis:
Gaudiū erit corã angelis dei ⁊c. Vn̄ ſci-
endū ꝙ tria ſūt ī p̄ſenti ſmone dicenda.
Primo quō tota trinitas ⁊ ſancti ange-
li gaudēt d̄ ꝯuerſione pctōꝝ. Secūdo q̄-
re oēs hoīes debēt gaudere d̄ pnīa pctōꝝ
Tertio q̄re demones gaudēt d̄ dãnatiōe
pctōꝝ. Quantū ad p̄mū notandū ꝙ d̄
nr̄a ꝯuerſiōe nō tm̄ gaudēt angeli· h̄ etiã
tota trinitas· ſcꝫ pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanct⁹.
¶ Primo gaudet pater qꝛ multū gau- E
det rex terren⁹ qn̄ fili⁹ ſibi ꝯcipit'· ſic̄ lętat⁹
ē abrahã d̄ ꝯceptu Iſaac· ⁊ magis gaudet
qn̄ naſcit'· ſic̄ gauiſi ſūt Zacharias ⁊ Eli-
zabet ī ortu p̄curſoris ſcꝫ Iohãnis bapti
ſtę· adhuc magis gaudet qn̄ fili⁹ ablacta
tur. Vn̄ Abrahã fecit magnū ꝯuiuiū ī ab-
lactatiōe Iſaac vt habet' Gen̄. xxi. Sed
multomagis gaudet qn̄ fili⁹ grandis ef-
fectus ad menſam ſuã accedit. Pater igi-
tur cęleſtis d̄ filio ſpūaliter ꝯcepto· nato·
ablactato· ⁊ ad menſam recepto· multum
gaudet. Conceptio aūt attenditur in cō-
tritione ſiue in boni ꝓpoſiti conceptione.
Natiuitas attēdit' in ꝯfeſſione ⁊ in pctōꝝ

exꝑſſione ⁊ bonoꝝ opū multiplicatiōe vel
oſtenſione. Ablactatio attenditur in vite
ꝑfectione ſcꝫ qn̄ hō ꝓficit ī bonis opib⁹ et
virtutib⁹. Vn̄ ps. Ibūt de v̄tute in v̄tu-
tē. Ad mēſam receptio attēdit̄ ī celeſti re-
fectione. Juxta illud Luc. xxij. Edatis ⁊
bibatis ſup mēſaꝫ meā ī regno meo. Se-
cūdo d̄ ꝯuerſione pctōꝝ gaudet fili⁹ qꝛ vi-
det effectū paſſionis ſue. qd̄ notat̄ in euan
gelio hodierno. ī iſta pabola. ſcꝫ de oue ꝑ-
dita ⁊ inuēta. Vn̄ Greg. Vna ouis ꝑijt
qn̄ hō peccādo paſcua vite reliq̄t. In hu-
meros aūt ponit. qꝛ ipſe peccata nr̄a ī cor-
pe ſuo portauit. De h̄ Aug⁹ li. v. ꝯtra he-
reſes dicit. Tu(inq̄t ad peccatoreꝫ ieſus
chriſtus (cū eſſes īimic⁹ patri meo recōci-
liaui te. cū eſſes lōge. ego veni redimere te.
cum inter montes ⁊ ſiluas errares q̄ſiui te.
humeris meis portaui te. patri meo red di-
di te: laboraui. ſudaui. caput meum ſpi-
nis oppoſui. manus meas clauis obieci.
lancea latus aperui. tot nō dicā iniurijs
⁊ aſperitatib⁹ lacerat⁹ ſū. ſanguinē meum
fudi. aīam meā poſui vt ꝯiūgerē te mihi.
⁊ tu diuideris a me. Tantū aūt deſideriū
d̄ oue inueniēda habuit. qꝫ etiā deſertum
i. celū dereliq̄t qd̄ dr̄ deſertū. i. derelictuꝫ
ab angelo celū. ſcꝫ cui⁹ fuit ībabitator re-
plātat⁹ dereliquit. ⁊ ī terrā veniēs vaſtiſ-
ſimū q̄ſi deſertū humanitatē aſſūpſit. vt
ſic ꝑditā ouiculā. i. ipſū hoīeꝫ celeſti ha
bitationi ꝑ angelū iam deſerte reſtitueret
⁊ ruinā angeli repararet. Ideo ꝗ celū vnde
angelus cecidit deſertū dici pōt. tū qꝛ ad
inſtar deſerti ī eo ſūt dulces cant⁹ auiū. i.
angeloꝝ. tū qꝛ ibi ſūt roſe martyrū. viole
ꝯfeſſoꝝ. ⁊ lilia virginū Tertio d̄ ꝯuerſiōe
pctōꝝ gaudet ſpūſſanct⁹. qꝛ ex ea recupat
tēplū ſuū qd̄ debet ībabitare. Juxta illd̄
i. Cor. iij. Neſcitis qꝫ tēplū dei eſtis vos
⁊ ſpūſſanct⁹ habitat ī vobis. Sꝫ inhabi-
tare nō pōt. niſi ſpūs malign⁹ recedat. ij.
Cor. vi. Que aūt ꝯuentio chriſti ad be-
lial. qs aūt cōſenſus templi dei cū idolis?
Secūdo gaudet ſpūſſanctus. qꝛ recupat
mēbrū ſuū qd̄ debet viuificare. i. Cor. vi:
An neſcitis qꝫ mēbra vr̄a ſunt templū ſpi-
rituſſancti? Videm⁹ aūt qꝫ mēbrū ꝑciſū
vel putridū vel paraliticū non viuificat̄ a
ſpiritu humano. eodeꝫ mō nec peccator a
ſpū diuino. qꝛ diuiſus eſt a deo. Eſa. lix.
Iniq̄tates vr̄e diuiſerūt int̄ vos ⁊ deum
veſtrū. Tertio gaudet ſpūſſanct⁹. qꝛ recu-
perat vas ſuū qd̄ dꝫ īplere. Oportet autē
qꝫ illud vas ſit vacuū ab amore mundi ſi
dꝫ impleri amore dei. Aug⁹ ſup Johānē
Vas es ſꝫ plen⁹ es funde qd̄ habes. funde
amorē ſeculi vt īplearis amore dei. Si-
militer angeli gaudēt d̄ ꝯuerſione pec-
catoꝝ triplici d̄ cauſa. Primo qꝛ vident
ſue cuſtodie tā glorioſū fructuꝫ. Cuilibet
enī homini angel⁹ ad cuſtodiā delegatur
Vn̄ ps. Angelis ſuis mandauit d̄ te ꝛc.
Quia angel⁹ ſemꝑ cuſtodit hoīeꝫ dū ē in
ꝑſenti vita. ſiue ſit ī lecto. ſiue ī cāpo. ſiue ī
eccleſia. ſiue in q̄cūqꝫ locoꝝ. Bern. In q̄-
uis diuſorio. ī quis angulo reuerētiā exhi
be angelo tuo. nec audeas illo ꝑſente. qd̄
me vidēte nō audeas. Itē ille deū eſſe nō
credit. q̄ ea ꝑſente deo facit. q̄ ꝑſentib⁹ ho
minib⁹ facere ꝑtimeſceret. Item Hiero⁹
Magna dignitas aīaꝝ. qꝫ aīa vnaqueqꝫ
ab ortu natiuitatis ſui cuſtodiā hꝫ angelū
deputatū. Sic igit̄ medic⁹ gaudet qn̄ vi-
det effect⁹ medicine ī infirmo ꝓdeſſe. ſic gau
det angelus qn̄ videt erga hoīeꝫ ſue cuſto
die effectū. Ecōuerſo d̄ caſu hoīs ī pctm̄ ⁊
ei⁹ ꝑditiōe multū dolet. Juxta illud Eſa.
xxxiij. Angeli pacis amare flebāt. Secūdo
gaudēt. qꝛ vidēt ex pctōrib⁹ ꝯuerſis ſuum
adimpleri numeꝝ. Cū enī tot aſcēdant de
hoīb⁹. q̄t ceciderūt angeli ſiue etiā reman
ſerūt. Juxta illud: Statuit terminos po-
puloꝝ. iuxta numeꝝ filioꝝ dei. manifeſtū
ē qꝫ ruina dꝫ d̄ hoīb⁹ reparari. ps. Implebit
ruinas. ꝯq̄ſſabit ꝛc. Ideo multū gaudēt
qn̄ ꝯuertunt̄. vt d̄ ipſis coꝝ numer⁹ repet̄.
Tertio gaudēt qꝛ vidēt ī laudādo deuꝫ
ſe hr̄e ꝯſortiū. qꝛ ſic angeli ſemꝑ laudant
deū in celis. ſic homo exiſtēs ī gratia. con-
tinue laudat deum in terris in omnibus
que facit ad honorē dei. quia iuſtus ſem-
per orat. q̄diu iuſtus eſt. ⁊ non ceſſat ora-
re qui non deſinit bene agere. Ambroſius

Vnuſquiſq; ꝯuerſionē ſuā gratam cre-
dat eſſe deo etiā cetibꝫ angeloꝝ· quorum
affectare patrociniū ⁊ vereri debet offēſā.
Et ꝓpt̄ iſtas duas vltimas rōnes nō ſolū
gaudēt angeli· imo etiā beata virgo Ma
ria ⁊ oēs ſancti gaudēt ꝺ ꝯuerſiōe pctōꝝ.
B ¶ Circa ſecundū ſciendū ꝙ ꝺ ꝯuerſione
oēs hoīes gaudere debēt. Et hꝰ ꝓpter tria.
Primo ꝓpt̄ honorē dei q2 maximū de-
decus deo exhibitū ē et exhibet̄ peccando
mortalit̄· ⁊ hꝰ ꝓpt̄ ſuā īfinitā potētiā ⁊ ma-
ieſtatē. Sic ſi rex terrenꝰ inhonoret̄ a ſuo
paupe ſuo vel vili· nōne magnū eſtima-
ret̄ dedecus eſſe· ꝓpt̄ potētiā ⁊ regis maie-
ſtatē· ⁊ ꝓpt̄ ſui vilitatē. Et ſignant̄ cum hꝰ
ſibi fieret ab hoīe deſpecto cui multa bona
feciſſet· ſic ē ꝺ deo. Secūdo ꝓpt̄ ſuā in-
finitā bonitatē· q2 qn̄ minꝰ bonū eligit̄ ꝓ
optimo bono· tūc maius bonū multū vili-
pendit̄. Sic ꝯtigit qn̄ creatura ꝑ creato-
re diligit̄ ⁊ eligit̄· vt cū hō ꝯūtit ſe ad deli-
tias corpis ⁊ ꝑpoīt iſtas deo ⁊ gaudijs ce-
li· ē peccator q̄ ſcient̄ peccat maiꝰ dedecus
exhibet deo q̄z iudei q̄ aliqualit̄ ignorant̄
fecerūt· ꝫ malꝰ chriſtianꝰ ſcient̄ peccat· nō
ſolū ex infirmitate vel ignorātia ꝫ ſepe ſci-
enter ⁊ ex certa malitia· ⁊ ſic deū multū in-
honorat. Sꝫ qn̄ peccator penitet tūc reho
norat deū penitēdo quē ꝑus īhonorauit
peccādo· ⁊ placat deū ꝑ penitētiā quē an-
te offendit ꝑ culpā. Tertio gaudere de-
bemus ꝺ ꝯuerſione pctōꝝ ꝓpt̄ fraternam
charitatē· q2 ꝓximū diligere teneor ſic me-
ipſū· ⁊ fauere ſibi vitā beatā ſicut ⁊ mihi
grām ī ꝑſenti· ſcꝫ ⁊ gloriā ī futuro. Sic cū
peccator penitet· tūc erit ꝑticeps vite ēt̄ne
ē gaudere debemꝰ ꝓpt̄ fraternā charitatē
quā tenemꝰ ꝓximo. Sciendū ꝙ hō ſeipſū
debet diligere ꝓpt̄ deū ſcꝫ eo ꝙ ſit recepti-
bilis gratie ⁊ glorie· ⁊ hō non debet ſe dili-
gere ꝓpt̄ ſeipſū· q2 hꝰ ē peccatū ſcꝫ ꝙ hō ſe-
ipſū diligat· vt ſcꝫ comedat· ſupbiat· lu-
xuriet̄· ⁊ vtat̄ bonis ꝑſentibꝫ ī delitijs vi-
uendo· vel q2 potens eſt ⁊ plura bona poſſi
det· vel q2 honorat̄ ab hoībꝫ ⁊ ſic de alijs.
Quarto gaudere debemꝰ ꝺ ꝯuerſione
peccatoris ꝓpter numerū electoꝝ qui com-
plebit̄ ꝑ eū· ⁊ ꝓpter gaudiū qꝺ ſumꝰ habi-
turi de eo in celo q̄ ꝯuertit̄ a peccatis ⁊ deo
amplꝰ ſuire ꝓponit. Sciendū ꝙ peccatū
cedit homini penitēti ī bonū in celo ⁊ etiā
ſanctis ⁊ electis· q2 penitēs ꝓpter hꝰ deum
ēt̄nalit̄ laudabit ⁊ glorificabit· ꝙ ſibi pec-
cata ſua hꝰ in terra indulſit et ab infernali
incendio liberauit· q2 cernit multos ī infer
no· q̄ forte minus peccauerūt q̄z ipſe pecca-
uit. Et q2 deꝰ talē miſericordiā ⁊ grām eis
nō exhibuit ſic̄ ſibi fecit· ex hꝰ deū ēt̄nalit̄
plꝰ diligit ⁊ regratiat̄. Queritur Vtꝝ
electi videāt peccata alioꝝ ī celo exiſtētiū.
Rn̄det̄ ꝙ ſic· ⁊ hꝰ nō eſt ipſis q̄ peccauerūt
ī ꝯfuſionē ꝙ oēs electi cognoſcūt peccata
eoꝝ· ꝫ erit eis ī honorē. ſ. ꝙ a peccatis ceſ-
ſauerūt ⁊ verā pniām egerūt· ⁊ erit ipſis ſan-
ctis in gaudiū ex charitate q̄ ſe ī celo mu-
tuo diligūt· q2 vidēt ꝙ frater eoꝝ q̄ fuerat
mortuꝰ ꝑ peccatū qꝺ cōmiſit ī mūdo ⁊ re-
uixit ꝑ pniām ⁊ ſatiſfactionē· ꝑierat ꝑ cul-
pā· ⁊ inuētus eſt ꝑ grām. Et ergo oēs ſan-
cti in celo laudāt verū medicū· i· chriſtū q̄
fratrem ipſoꝝ ſanauit· ⁊ ꝺ morte culpe ad
vitā grē reduxit. Sic pater vel frater· ma-
ter vel ſoror cuiꝰ filiꝰ vel cognatꝰ dilectus
a mortuis ſuſcitaret̄· vel a ḡui infirmitate
curaretur· tūc illi oēs valde exultarent· ⁊
illū medicū laudarent. Sic ⁊ oēs ſancti
angeli ī celo. ¶ Circa tertiū ſciendum ꝙ D
demones ꝓpt̄ nouē cauſas gaudēt de dā-
natione peccatoꝝ· ſicut angeli gaudent ꝺ
eoꝝ ꝯuerſione. Primo q2 deus nūq̄z ha-
bebit aliquā de illis gloriā q̄ damnantur
ſed oēs labores quos in mundo iſto· xxxiij
annis pertulit· in illis perditi ſunt. Inſuꝑ
omnia bona que ſibi fecit· ſiue in ſanitate
corpis· ſiue in exhibitione ⁊ largitione reꝝ
tempalium ⁊ honorū· omnia iſta in eo ꝑ-
dita ſunt qꝺ chriſtus cōquerit̄ ꝑ ꝓphetā
Dauid. Inuacuū laboraui· ⁊ fruſtra con-
ſumpſi fortitudinē meā. Et hec fuit vna
ꝺ maximis tribulationibꝫ ⁊ paſſionibꝫ q̄s
chriſtus tpe paſſionis ſue habuit· q2 cog-
nouit ſuā amarā paſſionē fruſtrari ī plu-
ribus prauis hoībus. Secūdo ꝙ hō dam-
natus de cetero nunq̄z aliquid boni ꝺ deo

habebit·qꝛ nec vnā guttam miſericordię dei nec eccleſię ſubſidia fiēda ꝓ defunctis ꝓſunt illi·qꝛ ī inferno nulla ē redemptio. Vñ Aug⁹ dicit. Si pr̄ez meū ſcirē ī inferno·nō pl⁹ orarē ꝓ eo q̄ꝫ ꝓ diabolo. Greg. xi·li·moral·Quiſq̄s ad inferni mala tolerāda deſcēdit·nequaq̄ꝫ ad lucē vlterius redibit·qꝛ nequaq̄ꝫ vlt̄ miſericordia ꝑcentis liberat·q̄s ſemel ī loci pęnalibꝫ iuſticia dānantis dānauit. Tertio gaudēt demones·qꝛ ſociū pęnaꝝ hñt q̄ eoꝝ numeꝝ augmētet. Quarto eo ꝙ angeli d̄ cętero nunq̄ꝫ habebūt lęticiā d̄ eo ſcꝫ q̄ntū ad ꝯuerſionē·qꝛ nunq̄ꝫ pęnitebit veraciter d̄ pctīs talis dānat⁹·qꝛ oēs dānati ī iferno ſūt obſtīati ī malicijs·⁊ angeli ⁊ beati ī cęlo exñtes gaudēt d̄ h̄ ꝙ vidēt eos ī pęnis. ps. Lętabit̄ iuſt⁹ cū viderit vindictam. Quāuis enī āgeli ⁊ ſācti videāt pęnā dānatoꝝ·nullā tñ cōpaſſionez hñt ad eos. Etiā ſi q̄s viderit patrē vel matrē·vxorez vel filios·nō cōpateret̄ eis·qꝛ ſic cōiuncti ſunt deo ⁊ vni⁹ volūtatis cū eo·vt quicq̄d ſibi ⁊ ſuę iuſticię placet·h̄ etiā eis ſimiliter placet·imo gaudiū ē eis videre pęnā dānatoꝝ·qꝛ vidēt mala q̄ ipſi euaſerūt·⁊ de h̄ deū ętnalit̄ laudabūt ⁊ ſibi regratiabūt

3 ¶ Queritur hic an dānati etiā videant gloriā beatoꝝ. Rñdet̄ ꝙ ſic·⁊ hoc ideo vt ipſi ex h̄ torqueant̄. Tū ſcꝫ ꝙ vidēt gloriā ineſtimabilē beatoꝝ. Tū ꝓpt̄ inuidiā īuidēdo eis fęlicitatē ipſoꝝ. Tū qꝛ ipſi talez gloriā amiſerūt ꝓpt̄ momētaneū gaudiuꝫ hui⁹ mūdi·⁊ ꝓpt̄ diuitias ſęculi ⁊ voluptates carnis. Sꝫ poſt extremuꝫ iudiciū tunc ampli⁹ nō videbūt gloriā beatoꝝ·non tñ ex h̄ minorat̄ eoꝝ pęna ſ̄ auget̄. Tū quia memorant̄ iſtā gloriā quā ī beatis viderūt ī iudicio ⁊ ante iudiciū Tū qꝛ indigni ſūt ꝙ ampli⁹ eos videāt. Vñ ſcriptū ē: Tollat̄ impi⁹ ne videat gloriā dei. Quinto gaudēt demones de pctōꝝ dānatione ex h̄·qꝛ ipſi hñt materiā in q̄ crudelitates ſuas refrigerāt. Peior enī ē demon oī homine inimico·homini enī ſufficit inimico ſuo mortē inferre·demon v̄o poſt mortē deſiderat inimicum ſuū cruciari imꝑpetuum.

Sexto qꝛ dānati ī inferno ex̄ dānatiōe alteri⁹ ſuꝑuenietis q̄ ad aliq̄d oēs pei⁹ habēt. Sic econu̇ſo ī cęlo oēs ſancti melius hñt. Vñ grit̄. Vtrū dānati vellent oēs hoīes dānari·ex q̄ ſciūt ex h̄ pęnas eorum augmētari. Rñdet̄ ſm ſanctuꝫ Tho·ſuꝑ iiij·ſen·diſ·l·ꝙ ſic. Etiā ꝑentes ſuos ⁊ cognatos·vxorē ⁊ filios·⁊ h̄ ꝓpt̄ maximā inuidiā q̄ ē ī eis. Sic in beatis ē ꝑfectiſſima charitas·ita ⁊ ī eis ē infectiſſima inuidia q̄ facit appetere alioꝝ malū. Docet tñ paꝫ ī illis inuidioſis viuētibꝫ ī h̄ ſęculo·in q̄bꝫ tñ adhuc nō ē adeo infecta inuidia. Sed tñ dānati min⁹ ꝓpinq̄s inuidēt q̄ꝫ alienis Vñ eoꝝ pęna maior eſſet ſi oēs ꝓpinq̄ dānarent̄·⁊ alij oēs ſaluarent̄·q̄ꝫ ſi ⁊ aliq̄ de ſuis ſaluarent̄. Et ꝓpt̄ h̄ fuit ꝙ diues epulo petijt fratres ſuos a damnatione eripi. Cogitabat enī ꝙ aliq̄ eripent̄·⁊ illos voluit eſſe ſuos fratres potius q̄ꝫ alios·tñ ſi poſſibile eſſet poti⁹ mallet oēs ſimul dānari·Septimo qꝛ demones gaudēt ſpecialit̄ ſe eſſe ſecuros d̄ beata v̄gine·ꝙ illū hoīez d̄ cętero eis nō auferat Multos enī eis aufert h̄·q̄s q̄ſi ꝓximos poſſidēt. Infinitos enī pctōres a morte ęterna liberauit ꝯuertēdo ſentētiā. Exēplū d̄ Heſter quę ꝓplm ſuū etiā poſt ſentētiā datā·poſt lr̄as dānationis ſcriptas ⁊ ſigillatas ac publice ſuſpēſas a morte liberauit·⁊ amicos regis ꝯſtituit. Sic ſimile ītelligit̄ d̄ beata v̄gine. Octauo qꝛ gaudēt valde d̄ diu̇ſitate pęnaꝝ ⁊ acerbitate·q̄s in illis vident quos intuent̄ ī maioribꝫ pęnis·d̄ illis enī plus gaudēt q̄s ī profundioribꝫ amplioribuſq̄ꝫ pęnis cog̊ſcūt ęternaliter ꝑmanere Nono gaudēt maxime·qꝛ ſunt ſecuri ꝙ pctōꝛ ꝑ pniaꝫ nō ꝯuertat̄·q̄ pęnitētia infinitos eis abſtrahit·vt patet ī vtroq̄ꝫ teſtamēto ī Dauid·ī Paulo·ī Maria magdalena·⁊ ſic de alijs·qꝛ pęnitentia reſpectu dei ⁊ peccatoris eſt omnipotēs. Nulla enī creatura neq̄ꝫ ī cęlo nec ī terra·nō oēs martyres neq̄ꝫ apoſtoli·ꝓphetę·ꝯfeſſores·neq̄ꝫ virgines·h̄ ſola pęnitētia placat deū peccatori. Math.iiij. Pęnitentiā agite appinq̄bit enī regnū cęloꝝ. Ezech.xviij.

Si impi⁹ egerit pniã; de oĩ peccato ſuo · vita viuet. Sʒ demones certi ſũt · q̃ dam nat⁹ ampli⁹ nõ põt agere pniã; ſalutarẽ · q̃ gaudẽt · imo demones nõ ſolũ gaudẽt de dãnatione pctõꝝ ſʒ etiã gaudẽt de lapſu iuſtoꝝ hoĩuʒ. Vñ legit̃ ĩ vitaſpatꝝ. Quidã monach⁹ fili⁹ ſacerdotis idoloꝝ cũ p̱uulus eſſet ⁊ ſederet ĩ templo idoloꝝ ⁊c. Quere h̄ exemplũ ſupra ſmone · xl · E.

¶ De eadẽ dñica de · ix · choris angeloꝝ Sermo · lxxxviij ·

Gaudiuʒ erit coram angelis dei ſup vno pctõre p̱nitentiã agẽte. Luc · xv · Gregi · dicit q̃ ſup̱na ciuitas ex angelis ⁊ hoĩb⁹ ↄſiſtit. Cũ g̃ hoĩes licet viles vermiculi vtpote de terra creati ĩ angeloꝝ ↄſortio debẽt deputari · ita vt ſane ſm q̃ plus ⁊ min⁹ hñt ĩ meritꝭ · ſup̱ vel infra ad meritoꝝ cõpationeʒ cum angelis collocent̃. Ideo cũ ſũma diligentia laborandũ ẽ ⁊ conandũ · vt q̃libet ad h̄ p̱ueniat · h̄ ẽ · vt q̃libet laboret ſuis exercitijs vt ad angelos ſit venturus. Cũ eñi p̱mia correſpondent meritis: Iuxta illud Matth · vij · Eadeʒ mẽſura q̃ mẽſi fueritꝭ remetiet̃ ⁊ vobis. Et iuxta illð apl̃i: Que

L eñi ſeminauerit hõ h̄ ⁊ metet. ¶ Certũ ẽ · ⁊ ĩdubitata veritas fidei chriſtianę tenet · vt infimi ĩ meritis erũt ⁊ infimi ĩ p̱mio ĩ cęlo · ⁊ mediocres cũ medijs ⁊ ſup̱mi cũ ſup̱mis angelis ordinabũt̃. Hec ↄſequẽdo p̱ ordinẽ. Primo videamus q̃ ad infimũ ordinẽ · h̄ ẽ ad angelos collocent̃ · ⁊ ſunt q̃ cũ ĩfimis ⁊ mĩmis meritꝭ trãſeũt de hac vita Illi aũt minima hñt merita · qui ex ſeipſis nihil hñt ⁊ ſolũ ĩ chriſti meritꝭ aſſumũt̃ nõ q̃ chriſti merita ĩ ſe ſint minima ſʒ q2 de ſuis nihil penit⁹ addiderũt. Quoꝝ ſũt duo genera · ſcʒ p̱uuloꝝ poſt baptiſmũ decedẽtiũ · ⁊ pctõꝝ p̱ finalẽ pniã; ſeſe ↄũtentiuʒ · q̃ cũ nihil de ſuis penit⁹ appoſuerũt ad infimũ ordinẽ · h̄ ẽ ad angelos aſſumũt̃. Ipſi eñi ſũt q̃ minima annũciãt · i · deo nũciant minima merita ſe hr̃e. Ergo q̃ decedunt ĩ baptiſmali innocẽtia ⁊ ĩ finali p̱nitẽtia · vt q̃ ex neceſſitatꝭ articulo p̱pediti · nec cõfeſſionẽ nec ſatiſfactionẽ aliquã addiderũt · ſʒ ſolũ ĩ ↄtritiõe eis peccata ĩdulta ſũt ⁊ ſic decedũt · hi q̃ infimi ſunt ĩ meritis · iõ ⁊ ad locũ infimũ · h̄ ẽ ad angelos deputantur. Nõ eñi negamus eis veniã q̃ntũcũq; ſero p̱niteãt · dicẽte Aug · Nlla pnia põt eſſe nimis ſera dũmõ ſit vera · ⁊ ideo ex tali pnia ↄcedim⁹ eis aptionẽ regni · ſʒ q2 nudi ſunt p̱prijs meritis · ideo exigẽte dei iuſticia ĩ infimis locis collocent̃. Et nihilomin⁹ tñ ĩ illo choro hẽbũt magnũ gaudiũ q2 cęleſtes milites ⁊ angeli ĩ iſto choro exiſtẽtes eos lęte ſuſcipiũt ⁊ honorifice eis ſeruiunt · et tm̃ honorẽ eis exhibẽt · q̃ admirari pñt · tũc ⁊ chriſt⁹ põt dicẽ eis: Nõ miremini · ego ſuiui vob · xxxiij · ãnis ĩ terris · q̃re merito angeli mei ſuire vob debẽt ĩ cęlo. Scðs chorus ẽ ſctõꝝ archangeloꝝ q̃ magna nũciãt ⁊ ſecreta reuelãt · ſicut p̱phetias · ⁊ dei ſecreta pl⁹ cognoſcũt q̃ʒ inferiores angeli. Ergo gabriel fuit de iſto choro q̃ ĩcarnationẽ chriſti ⁊ etiã natiuitatẽ iohãnis baptiſtę annũciauit. Ad illum choꝝ p̱ueniũt iſti hoĩes q̃ ſup̱ cordis ↄtritionẽ addiderũt fęliciſſimã oris ↄfeſſionẽ cũ debitis circũſtãtijs · ĩ ſacerdotis audiẽtia fidelit̃ p̱ponẽtes · ⁊ nihil ex oĩb⁹ cõtingẽtib⁹ obmittẽtes. Talis eñi ↄfeſſio q̃ ſic ſtatim ab ore p̱gredit̃ · oĩuʒ ĩpetrat veniaʒ pctõꝝ. Gregi · Cõfeſſionem nr̃aʒ ex puro corde deſiderat de⁹ · Quo g̃ iſti niſi inter archangeloꝝ deputarẽt̃ numerũ: Cũ eñi p̱mi ex ſola cordis ↄtritione inter angelos aſſumũt̃ · merito iſti q̃ pl⁹ egerũt ſup̱ addẽtes confeſſionẽ · alti⁹ ĩ archangeloꝝ ordinem aſſumunt̃ · ⁊ merito iſti ſecundi inter eos collocant̃ q2 magna nũciãt · q2 reuera maximũ eſt ⁊ maxima nunciant · qui peccata ſua pure denũciãt ſacerdoti. Gregi · In pleniſq; verecundis hoĩbus maioris ẽ certaminis ↄfitenda feda detegere · q̃ʒ ea nõ ↄmittẽ · Iſido · Cõfeſſio ſanat · ↄfeſſio iuſtificat · ↄfeſſio pctis veniã dat. Oĩs eñi ſp̱es ĩ ↄfeſſiõe exiſtit. In ↄfeſſiõe loc⁹ ẽ miſericordię. Et ĩ illo choro ẽ adhuc maius gaudiũ q2 ibi recog̃ſcimus abyſſũ diuinę volũtatis · ⁊ ibi cog̃ſcim⁹ effectus ⁊ cauſas

rerū in deo· ſcʒ quare h̄ vel h̄ ſit·i· qr̄e iſte
eſt diues ⁊ ille paup·iſte ē pulcer ⁊ ille de-
formis·qr̄e vn⁹ morit̄ ⁊ alter viuit· Ter-
tij angeli vocant̄ virtutes·⁊ ſunt illi ſpūs
p quos ſigna ⁊ miracl'a fiūt frequent̄· Et
ideo dicūt̄ ꝟtutes·qꝛ virtus diuina relu-
cet ī iſtis·ſcʒ ꝙ ipſe ſit oīpotens·⁊ ꝙ nihil
pōt reſiſtere ei. Et qñ dn̄s vult aliq̇d fa-
cere qđ ē ꝯtra naturā qđ ſcʒ ſolū fit mira-
culoſe: ſic̄ cecos illumīare·mortuos ſuſci-
tare·tūc illi q̇ dicūt̄ ꝟtutes mittūtur. Ad
hoꝝ ḡ ſocietates illi hoīes merito aſſumū-
tur·q ſtrenue ⁊ virilit̄ duob9 p̄dictis·ſ·cō-
tritioni ⁊ ꝯfeſſioni adiūgūt debitā ſatiſfa
ctionē ⁊ ꝯdignā. Vñ Luc iij· dixit Jo-
hānes baptiſta· Facite dignos fruct⁹ pn̄ie
Greg· Vt tāto maiora q̄rāt bonorum
opum lucra p pn̄iaʒ·q̄nto ḡuiora ſibi in-
tulerūt dāna p culpā·tā virilit̄ ſatiſfaciāt
vt cōmiſſis malis ī pōdere numero ⁊ mē-
ſura·ex ſatiſfactiōe cōdigna ſufficiētiqʒ re-
metiat̄·ita vt ⁊ poſt ī obſuatiōe p̄ceptorū
dei virilit̄ ⁊ ſtrenue ſe exerceant ⁊ inſiſtant
opib9 miſericordie·ſcʒ eſuriētes cibando·
ſitiētes potādo·⁊ ſic đ alijs. Et qꝛ talis ſa-
tiſfactio h̄ deſcripta habet maximā diffi-
cultatem·⁊ virili indiget fortitudine·ideo
virtutib9 merito tales apponent̄·⁊ ibi erit
adhuc maius gaudiuʒ·qꝛ ibi cognoſcim⁹
oīpotētiā dei plen⁹·quō ex nihilo oīa cre-
auit·⁊ adhuc mille vel plures mūdos cre-
are poſſet·⁊ quō ſuſtētat mūdū ⁊ oīa crea-
ta ī eſſe ſuo. Quarti dicūt̄ poteſtates·⁊
illi mittūt̄ ad arcendū demones ne in tm̄
tēptare p̄ſumāt·q̄ntū volūt. Et illi iuuāt
nos vincere carnē mūdū ⁊ diabolū. Et ad
iſtū choꝝ aſſumunt̄ illi·q̇ poſt p̄dicta exer-
citia ꝯtritionis ⁊ ꝯfeſſionis ⁊ ſatiſfactio-
nis·p q̄ oīa peccata ſūt deleta·ī artiſſimo
exercitio ſe ꝯſtringūt·aſſumētes aſperaʒ ⁊
auſterā vitā·⁊ p fortiſſimā reſiſtētiā carni·
mūdo diabolo ſe opponūt·ne ⁊ iteꝝ pctīs
M illabāt. Tres p̄cipuos hoſtes habem⁹
omne malū ſuadētes·ſcʒ carnē· mundū ⁊
diabolū. Ex q̇bus duo ſi aliqñ intermit-
tāt·tñ penit⁹ ex toto nō dimittūt· Terti⁹
tñ ſcʒ diabolus ita īexorabili aduſus nos

odio ꝯcitat̄·vt nunq̄ʒ ab eo ad ictuʒ vni⁹
oculi indutias extorquere valeam⁹. Job
vij. Militia ē vita hoīs ſup terraʒ. Pri-
mo enī caro impugnat nos p cōcupiſcen
tias et carnalia deſideria. Semp enī op-
tat voluptuari·ociari·impīguari. Cui re-
ſiſtendū ē potēter nihil ex oīb9 his dimit-
tēdo·niſi q̄ ad ſuiendū deo·⁊ ad victū ⁊
veſtitū ſūt ei neceſſaria·tenētes corp⁹ no-
ſtrū ſic̄ dicit Bern̄· Sicut egrū cōmēda-
tū: cui multa volēti inutilia ſunt negāda·
vtilia etiā nolēti ingerēda. Secūdo mū-
dus īpugnat nos cū delectatiōib9 mūda-
nis·gaudijs ſcʒ diuitijs ⁊ honorib9. Et il-
la reſpuē debem⁹·ſcʒ ꝙ h̄ gaudere ī mūdo
illicite nō velim⁹·vt ī futuro cū deo ęt̄na-
liter gaudeam⁹·hic ſpernere diuitias tem-
pales·vt ī futuro poſſideam⁹ diuitias glo
rie·h̄ fugere honores mūdanos vt ī futu-
ro honorem̄ a chriſto ⁊ ab oīb9 ſanctis et
angelis dei·⁊ ſic đ alijs. Tertio diabolus
nos diuſimode īpugnat. Primo malas
ſuggeſtiones immittēdo· q̇bus ī p̄ncipio
virilit̄ reſiſtere debem⁹. Bern̄·in ſmone.
Poteſt īimicus excitare tēptationis mo-
tū·ſ; ī te ē ſi dare volueris vel negare con-
ſenſuʒ. Secundo temptat nos viciando
nr̄a bona opa. Et h̄ cōtingit trib9 modis
ſm Greg. ſi in p̄ncipio vitiādo ītētionē·
ī medio tēptat p negligētiā· ī fine p īanis
glorię illaqueationeʒ·quos laqueos dia-
boli p diligentē cuſtodiā euadere debem⁹
Et q̄nto bellū eſt fortius ex eo ꝙ q̇libet in-
clinat⁹ ē ad aliqđ vitiū·aut ex natura ei⁹
aut ex actu frequēti·qꝛ ſm Ariſto· Actus
multiplicati generāt habitū·tāto pl⁹ me-
ret̄·ſcʒ virilit̄ reſiſtēdo·imo q̄nto plures
q̇s tēptat̄· tāto plures coronas reſiſtēdo
meret̄. Bern̄. Quotiēs reſiſteris·totiens
coronaberis. Et illi ī illo choro habebunt
adhuc maius gaudiū q̄ʒ ī inferiorib9 cho-
ris. O quale gaudiū tūc habebim⁹ cū illis
militib9·i·angelis q̇ hic aſtiterūt nobis iu-
uare ꝯtra carnē mundū ⁊ diabolū· ⁊ cum
illis ſanctis q̇ hic fortit̄ dimicauerūt ꝯtra
carnē mundū ⁊ diabolū. Quinti angeli
dicuntur principatus. Et iſti ſunt adhuc

ſupiores alijs q̇ mittūtᷣ ⁊ dicūtᷣ ꝑncipatꝰ·
qꝛ ꝑncipantᷣ ſupᷓ totā eccleſiā vel ꝓuinciā
vnā· ⁊ iſti mittuntᷣ ꝓ negocio totiꝰ eccleſię
vl ꝓuīcię qn̄ deo placuerit· ⁊ hūc choꝝ an
gloꝝ meremᷣ ſi ꝑncipatū obtinebimꝰ ſupᷓ
oēs hoīes· Sꝫ diceres quō poſſeꝫ fieri ꝑn-
ceps ſupᷓ hoīes alios· vt illū q̇ntū choruꝫ
mereri poſſeꝫ ∴ Rn̄detᷣ ꝑ patiētiā ſcꝫ vincē-
do omne malū ī bono. Et talē hoīeꝫ totꝰ
mūdꝰ vincere nō pōt· ſicꝫ patet ī marty-
ribꝫ q̊s nec ꝑſides nec reges· nec impato-
res· nec oēs tyrāni vincere potuerūt· ⁊ ſic ď
alijs. Et iſti hoīes q̇ ad iſtū choꝝ poſſidē-
dū veniūt· ſic ſe hn̄t ī terris ꝙ ſi ꝟbis offē-
dūtᷣ· ſcꝫ ipſis maledicēdo· vel dure vl ira-
cunde loquēdo· tūc ipſi econūſo ꝓ maledi
ctione dant bn̄dictionē· ⁊ ꝓ verbis iracū-
dis dant verba dulcia· exēplo chriſti de q̊
ſcriptū ē. j. pe. ij. Cū malediceretᷣ nō male-
dicebat· cū pateretᷣ nō cōminabatᷣ. Sed
diceres· an hō iuſtus ⁊ innocēs debeat ſu-
ſtinere maledictiōes maloꝝ· ⁊ vtꝝ ſibi ali-
q̇d noceāt talia verba maledicta. Rn̄deo
ꝙ nihil ſibi obeſt· imo ſibi ꝓdeſt ⁊ merito-
riū eſt. Vn̄ ps. Maledicēt illi ⁊ tu bn̄di-
ces. Ex hꝫ patet ꝙ deꝰ illā maledictionē ſi-
bi a malo hoīe inflictā· vult ei ꝯūtere ī be-
nedictionē. Vn̄ Augꝰ. Qui iuſtꝰ ē ⁊ ma-
ledicitᷣ· ꝑmiū ei ꝓ maledictiōe redditᷣ· Itē
ſi tales q̇ ad illū choꝝ ꝑtinent ī rebꝫ offen-
duntᷣ· totū deo offerūt· cogitātes ꝙ chri-
ſtus nudꝰ ꝓ ipſis ī cruce pepēdit· nec hau-
ſtū aquę hr̄e potuit· ⁊ ſic dn̄s ieſus chriſtꝰ
remunerabit eos ī vita ęterna. Vn̄ apl̄s
ad heb. x. Rapinā bonoꝝ veſtroꝝ cū gau-
dio ſuſcepiſtis· ſcientes vos meliorē ⁊ ma-
nentē ſubſtantiā hr̄e ī cęlis. Itē ſi lędūtᷣ
in corꝑe hꝫ patientᷣ ferūt· cogitātes paſſio-
neꝫ chriſti qui ꝓ eis multa ḡuia ſuſtinuit.
Augꝰ. Si paſſio chriſti ad memoriā redu
citᷣ nihil ē qꝺ nō ęquo aīo toleretur· imo
tales nō ſolū parati ſūt ꝓ ipſis orare· ſed ⁊
eis bn̄facere. Iuxta illud Math. v. Dili-
gite inimicos vr̄os ⁊ bn̄facite his q̇ oderūt
vos ⁊ orate ꝓ ꝑſequētibꝫ ⁊ calūniantibus
vos· vt ſitis filij patris veſtri q̇ in cęlis eſt.
Sexti angeli dicūtᷣ dn̄ationes· ⁊ illi do

minantᷣ alijs angelis ⁊ ordināt eos ad of-
ficia ſua· ⁊ iſti nō mittūtᷣ ſꝫ ītimāt volūta-
tē dei illis q̇nqꝫ inferioribꝫ ordinibꝫ q̇d fa
cere debeāt. Et vocantᷣ dn̄ationes q̄ſi dn̄i
ſupᷓ alios· ⁊ iſti q̄ttuor chori ſupᷓiores nun-
quā mittūtᷣ ſꝫ ſemꝑ aſſiſtūt ante dn̄m. Et
iſtū choꝝ meremᷣ cū ſenſualitatē nr̄aꝫ rō-
ni ſubijciamus· ſic ꝙ nihil niſi ꝙ rō iubet
agimꝰ· ⁊ ſunt maximi dn̄i q̇ ſeipſos ſciunt
vincē· Et illi ſc̄m Bern̄. hn̄t ſenſus exteri-
ores nō duces ſꝫ ſuiētes· interiores ſobri-
os ⁊ efficaces. In ſignū huiꝰ legitᷣ ī euan-
gelio vt hētᷣ Math. viij. de centurione q̇
dixit. Nō ſū in ꝑtāte ꝯſtitutꝰ hn̄s ſub me
milites· ⁊ dico huic vade ⁊ vadit· ⁊ alij ve-
ni ⁊ venit· ⁊ ſuo meo fac hꝫ ⁊ facit. Centu-
rio· i· rō habet ſub ſe milites· i· potētias aīę
⁊ dicit huic· i· rōnali veni· ſcꝫ cogiſce dr̄aꝫ
intᷣ bonuꝫ ⁊ malū· ⁊ dicit huic· i· iraſcibili·
vade ſcꝫ ſpernēdo malū· qꝺ rōnalis potē-
tia cognoſcit eſſe deſpiciēdū· ⁊ ſuo· i· ꝯcu-
piſcibili· fac hꝫ· i· appete· qꝺ rō dictat eſſe
appetendū· Vn̄ Gen̄. xli. dixit Pharao
ad Ioſeph. Sine tuo imꝑio nō mouebit
quiſqꝫ pedē vel manū ī vniūſa terra ęgy-
pti. Ioſeph· i· rō ſine cuiꝰ imꝑio ſenſuali-
tas nec debet mouere oculū ad videnduꝫ
nec os ad loquēdū· nec pedes ad ambulā-
dū· nec manꝰ ad palpandū· nec aures ad
audiēdū niſi ad id qꝺ rō iubet ⁊ diſcernit
eſſe licitū· ḡ ī talibꝫ hoībꝫ q̇ ad illū chorū
ꝑtinent ſenſualitas ē ſubiecta rōni· ⁊ hoc
oꝑatᷣ plenitudo grę· q̄nto enī cor abūdat
ī gratia· tanto magis rō vincit ſenſualita-
tē· qꝛ cū cor ē plenū gr̄a tūc alia intrare n̄
pn̄t. Sed diceres· quare habemꝰ tot im-
mūdas cogitatiōes· Rn̄deo ꝙ ideo quia
vacuū ē cor nr̄m a gr̄a· ḡ malę cogitatio-
nes hn̄t locū ītrādi ⁊ manēdi ī nobis. Et
ī iſto choro habebimꝰ valde magnū gau-
diū· qꝛ eſſe intᷣ tales magnos ⁊ altos ange
los q̇ ſunt dn̄i ſupᷓ alios· nōne ē magnus
honor ∴ Ibi etiā videbimꝰ pleniꝰ dignita-
tē altitudinē ⁊ magnitudinē glorię nr̄ę· et
q̄m minimꝰ hoīuꝫ in cęlo magis honoratᷣ
⁊ altius coronatᷣ· qꝫ maximus rex in terris
qꝛ ab ipſo chriſto ⁊ maria ⁊ oībꝫ ſanctis ⁊

angelis honorat᷑ i̅ celis· ⁊ q̇libet ꝑticipat
ſecū i̅ oīb᷒ donis ⁊ meritis· ⁊ gloriā ſpealē
N habebit a q̇libet electo i̅ celo. ¶ Septi-
mi angeli dicunt᷑ throni. Et iſti angeli ꝑ̄
ceteris i̅ deo q̇eſcūt tanq̄ꝫ i̅ vltimo fine· ⁊
deꝰ i̅ eis delectabilit᷑ q̇eſcit· tanq̄ꝫ in thro-
no delectabili· ⁊ ipſe i̅ eis iudicia ſua i̅ cū-
cta ſubiecta diſponit. Vn̄ canit᷑: Deus q̇
ſedes ſup thronū ⁊ iudicas eq̇tatem. Si
ḡ cupiemꝰ ad thronoꝝ cōſortia ꝑuenire·
oīa ad regulā iuſticie iudicemus· vt deo
demꝰ eq̇tatē· nobis vilitatē· ꝓximo pieta
tem. Et in illis q̇ ad illū thronūꝫ ꝑtinent
q̇eſcit deꝰ delectabilit᷑ vt ſunt illi q̇ nec in
ꝓſperis eleuant᷑ ꝑ ſupbiā· nec i̅ aduſis frā
gunt᷑ ꝑ impatientiā· ſꝫ oīa a deo equani-
mit᷑ accipiūt· ſiue ſit amaꝝ· ſiue dulce· ſiue
letū· ſiue triſte· q꞉ tales eſtimāt ſe eſſe ma-
los ⁊ dignos oī malo· ⁊ cū patiūt᷑ aliq̇d·
tūc dicūt illud Gen̄· xlij· Merito hec pa-
timur q꞉ peccauimꝰ i̅ fratrē noſtrū ſcꝫ ieſū
chriſtū· nō obediēdo p̄ceptis ſuis. Et ta-
les dicūt cū beato Aug. Hic vre· hic ſeca·
vt i̅ eternū pcas. Et dicūt cū beato Hie-
ro· Libēter nūc tormēta patior vt futu-
ra mihi gloria fuer᷑. Nō enī iudicabit de-
us bis i̅ idipſū. Et tales nō cōmouentur
ad irā· q꞉ nihil volunt niſi qđ deꝰ vult· ⁊
oīa equanimiter a deo recipiūt ⁊ volun-
tates ſuas conformant diuine voluntati·
ergo non turbant᷑. Vn̄ pū· xij· Nō ꝯtur-
babit iuſtū quicq̄ꝫ qđ ei acciderit. Et illo
i̅ choro replebit᷑ omne deſideriū noſtrūꝫ·
Vn̄ p̄s. Qui replet i̅ bonis deſideriū tuū
ꝛc. q꞉ ibi habebimꝰ mēſurā bonā cōfertā
coagitatā ⁊ ſupeffluentē. Vn̄ apl's· Nō
oculus nō vidit· nec auris audiuit· nec in
cor hoīs aſcēdit ꝛc· Octaui angeli dicū-
tur cherubin. Et illi clarius deū vident ⁊
ſpeculū trinitatis. Et dicunt᷑ illuminato-
res· q꞉ alios illumināt ⁊ indicāt eis volū-
tatē dei· q̇d ſcꝫ placeat deo vel diſpliceat
Ad illū choꝝ ſpectāt illi q̇ ſꝫ illuminat᷑ in
vera chriſti ſapiētia. Sapīa dr̄ q̄ſi ſapida
ſcīa. Vn̄ Bern̄· Inueniſti plane ſapiam
ſi peccata tanq̄ꝫ peſſima mala· deſiderabi
lia huius mūdi tanq̄ꝫ nihil· ⁊ eterna qua-

ſi optima ſapiūt. Et tales i̅ intimo corde
eterna ꝯcupiſcūt· dicētes cū aplo: Cupio
diſſolui et eſſe cū chriſto. Et dicunt illud
p̄s. Heu mihi q꞉ incolatꝰ meꝰ ꝓlōgatꝰ ē
Idē. Sitiuit aīa mea ad deū fōtē viuū·
Et tales nec pn̄t cogitare· nec audire· nec
loq̇ niſi q̄ dei ſunt. O q̄le gaudiū ibi in il-
lo choro habebimꝰ· vbi oīa i̅ deo cogno-
ſcimꝰ· ſcꝫ quō ab eterno in deo fuimus· ⁊
quō a deo emanauimꝰ. Inſup cognoſci-
mus deū i̅ oīb᷒· ⁊ oīa creata pulcriora eſſe
i̅ deo q̄ꝫ i̅ ſeipſis· ⁊ q̇cquid hō deſiderat ſi-
bi ſcꝫ pulcritudinē· ſapientiā· diuitias· ſꝫ
totū i̅ chriſto inueniet· Vn̄· iij· reg· x· Be
ati hui tui q̇ ſtant i̅ cōſpectu tuo ſemp vi-
dentes ſapientiā tuā. Quāuis oēs electi
videāt deū· tn̄ vnꝰ clarꝰ videt q̄ꝫ alius:
Quia ſic ſtella differt a ſtella i̅ claritate·
ſic ⁊ ſancti differūt i̅ gloria· q꞉ q̄nto aīa ē
clarior ⁊ maiora meritam eruit i̅ corpe in
p̄ſenti· tāto clarꝰ corpus erit· q꞉ glificatio
redūdat đ aīa i̅ corpꝰ. ḡ vnū corpꝰ in celo
erit clarꝰ alio· ſm ꝙ hō ē maioris meriti.
Noni angeli dicūt᷑ ſeraphin· Et iſti ſūt
ardētes p̄ ceteris inferiorib᷒ i̅ amore ⁊ fer-
uore dei ⁊ claritate· ⁊ clarꝰ cognoſcūt de-
um oīb᷒ illis inferiorib᷒· ⁊ flamma diuini
amoris incēdit eos p̄ oīb᷒ alijs angel'. Et
rō eſt· q꞉ ſunt ꝓximiores deo· ⁊ q̇ igne eſt
ꝓximior magis accēdit᷑· ⁊ q̇ luci ē ꝓpinqor
magis ab ea illuminat᷑· ſic ⁊ iſti āgeli. Ad
iſtū choꝝ ꝑtinēt ⁊ ꝑueniēt q̇ feruēt i̅ cha-
ritate dei· ſm illud Luc· xxiiij· Nōne cor
nr̄m ardēs erat i̅ nobis dū nobis loque-
ret᷑ i̅ via? De illo igne diuini amoris dn̄s
dicit i̅ euāgelio: Ignē veni mittere i̅ terrā
⁊ q̇d volo niſi vt ardeat? Sed ad hꝫ ꝙ hō
ſit feruēs i̅ charitate tria req̇rūt᷑. Primo
ꝙ medium id eſt peccata tollant᷑. Gregꝰ·
Anima que peccando a deo ſe diuidit· ſi
peccatum tollit᷑· immediate deo adheret.
Et etiā illa mundana ⁊ tranſitoria opor-
tet tollere de medio· i· amouere de corde.
Vn̄ Ambro· in li· de virgi· Diuine dul-
cedini nō cōiungeris· ſi ab amore tempa-
li nō recedis· Secūdo oportet diſponi ho-
minē ad hꝫ ꝑ virtutes· i· ꝑ opa virtutum

vt incēdat̾ igne diuini feruoris. H̄ patet ī ligno diſpoſito ⁊ arido qđ melius ardet ⁊ citꝰ incēdit̾ q̄ȝ lignū humidū ⁊ indiſpoſitū. Tertio oportet appropinq̄re deo .i. per ꝯtēplationē ſe ad deū erigere. qꝛ q̄nto hō altꝰ deū ꝯtēplat̾ tanto vicinioꝛ erit deo. ps. Accedite ad eū ⁊ illumīamini. Leuiti. x. Sanctificaboꝛ ī his q̄ approximāt mihi Apl's. Appropinq̄te deo ⁊ appropinq̄bit vobis. Et ſignant̾ ī tali ꝯtēplatione memorāda ſunt multiplicia dei bñficia. ⁊ ſic ignis diuinę amoris ex h̄ incendit̾. ps. In meditatiōe mea exardeſcet ignis. In illo choꝛo habebimꝰ maximū gaudium. qꝛ coꝛ nr̄m ⁊ aīa nr̄a ī deū trāſumit̾ ex feruoꝛe diuini amoris. Sic ferrū aſſumit formā ignis. ⁊ erit candēs q̄ſi ſit ignis. ⁊ tñ ē ferrū ī ſubſtātia. Sic ſimili mō coꝛ nr̄m trāſmutet̾ in deū. Ibi enī pleniſſime implet̾ illud ꝓceptuȝ: Diliges dn̄m deum tuū ex toto coꝛde tuo. ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex oīb; viribus tuis. ⁊ ex oī mēte tua. ⁊ primū tuū ſic teipſum.

¶ De eadē dn̄ica.

Gaudiū eſt angelis dei ſuper vno pctōꝛe pn̄iam agēte ꝛc. Hic dicēdū ē quō angeli hūiīt hoi. ⁊ q̄re. ⁊ quō ſunt nobis ſil'es ⁊ quō ꝓcellūt nos. Iſtū ſmonē q̄re infra ſermone clviij. I.

¶ Dn̄ica .iiij. poſt feſtū trinitatis. ſermo .lxxxix. đ ſex opibus miſericoꝛdie.

Eſtote miſericoꝛdes ſic̄ ⁊ pater veſter miſericoꝛs ē. Luc. vi. Matth. vij. Marci. iiij. Naturale ē oīb; aīalibꝰ eiuſdē ſpeciei ad inuicē miſericoꝛdiā ꝯſeruare. multomagis hō ad imaginē dei conditꝰ. debet alter alteri tanq̄ȝ ſuę imagini cōpati. ⁊ vnꝰ alterꝰ defectus ⁊ miſerias in coꝛ ſuū impmere. ⁊ ſic ſibi cōpati. Et in h̄ ꝯſiſtit rō ad quā chriſtꝰ nos īducit ꝑ verba ꝓmiſſa dicēs: Eſtote miſericoꝛdes ꝛc. Vñ ī ꝓſenti ſmone dicēdū ē đ ſex opibꝰ miſericoꝛdię. q̄ dn̄s ī iudicio a q̄libet hoīe vult requirere. vt habet̾ Matth. xxv. vbi dicturꝰ ē his q̄ a dextris eiꝰ erūt: Venite bn̄dicti pr̄is mei. poſſidete ꝑatū vobis regnū a ꝯſtitutiōe mūdi: Eſuriui ⁊ dediſtis mihi comedere. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere. ⁊ ſic đ aliīs. Tūc dicet ⁊ his q̄ a ſiniſtris eiꝰ erūt: Diſcedite a me maledicti in ignē etn̄ū. q̄ ꝑatus ē diabolo ⁊ angelis eiꝰ Eſuriui ⁊ n̄ dediſtis mihi māducare Sitiui ⁊ nō dediſtis mihi potū. hoſpes erā et nō collegiſtis me. ⁊ ſic đ ſingul'. Augꝰ dic̄ ſic ſup ꝓdicta v̄ba. Si aliq̄s eſſet q̄ đ tota ſacra ſcriptura nihil aliud ſciret. niſi ſolūmodo iſtā lectionē ꝓſentē. h̄ ſolū ſufficeret ſibi ad ſalutē. qꝛ h̄ ꝯtinēt̾ merita ⁊ demerita. ꝓmia ⁊ ſupplicia bonoꝝ ⁊ maloꝝ. p

¶ Primū opꝰ miſericoꝛdię ē cibare eſurientē. Vñ Eſa. lviij. Frange eſuriēti panē tuū. Secūdū ē potū dare ſitiēti. Marci. ix. Qui potum dederit vni ex minimis meis calicē aq̄ frigidę n̄ ꝑdet mercedē ſuā Sȝ ſūt q̄dā adeo duri ⁊ īmiſericoꝛdes. q̄ potius dāt poꝛcis ⁊ canib; q̄ȝ paupib;. qꝛ plures diuites meliꝰ paſcūt ſuos canes q̄ȝ paupes. ſcȝ ꝓꝑando canib; offas vel dando eis carnes đ q̄bus paupes poſſent refici. đ q̄bus oīb; tales diuites diſtrictā reddituri ſūt rōneȝ. Inſup aliq̄ ſunt tā auari ⁊ tenaces q̄ potius illud qđ ſupremanet putrefieri ſinūt. ꝓuātes h̄ ex nimia ꝑcitate q̄ȝ q̄ h̄ paupib; erogarēt. Vñ dn̄s đ maximo ꝯuiuio qđ faciet ſanctis ſuis repellet eos cū ꝯfuſione magna nihil eis dando. qꝛ h̄ đ mēſa ſua nihil ei dederūt. vt patet ī diuite epulone ⁊ paupere laçaro. Lucę. xvi. Vñ Greg. Dei miſericoꝛdiā nō pōt ꝓmereri. q̄ h̄ miſericoꝛs nō fuit. Vñ Beda ſup epi. Iaco. Sine miſericoꝛdia iudicabit̾ ille q̄ cū poſſet nō fecit miſericoꝛdiā Ex his patet q̄ valde ꝑiculoſe ſtant tales tenaces diuites. qꝛ deū ī h̄ ḡuit̾ offendunt ⁊ ꝯ charitatē ꝓximi faciunt. ⁊ ꝯ aīas ꝓprias ḡuit̾ peccāt. qꝛ tales quodāmō cōꝑant̾ furib; ⁊ raptoꝛib;. Unde Ambro. ī ſmo. Nō minoꝛis ē criminis hn̄ti tollere q̄ȝ cū poſſes īdigētib; denegare. Vñ etiā Baſilꝰ. Nōne inq̄t ſpolatoꝛ es. q̄ diſpēſanda ſuſcepiſti ꝓpria reputādo. eſt enī panis famelici quē tu tenes. nudi tunica quā in cōclaui ſuas. diſcalciati calcei q̄ penes te marceſcūt. indigētī argētū qđ poſſides.

humatū. Vñ christꝰ ī euā. dicit vt habet
Luc. xviij. Q̄ difficile q̄ pecuniā hn̄t reg/
nū dei ītrabūt. Itē est maluꝫ signū cū q̄s
ē tā durus ꝙ nō pōt audire clamorē pau/
perū. ⁊ si bn̄ audit. tn̄ eis non cōpatit̄ nec
miseret̄. qḋ ē signū ꝑuersitatis. ⁊ ꝙ nō est in
charitate dei. ⁊ ex h̄ seq̄t̄ ꝙ ē ī statu ꝺānatio-
tionis. Vñ. i. Ioh. iij. Qui habuerit sb-
stantiā huiꝰ mūdi ⁊ viderit fratrē suū ne-
cessitatē hr̄e. ⁊ clauserit viscera sua ab eo.
quō charitas dei manet in eo: q̄si diceret
nullo mō. Augꝰ ꝺ ciui. dei. Misericordia
ē alienę miserię ī nr̄o corde compassio. cui
vtiq̄ʒ si possimus subuenire compellimur
Vnde ꝺ duris corde dicit̄ Prouer. xxi.
Qui obdurat aurē suā ad clamorē pau-
perū. clamabit ⁊ ipse ⁊ non exaudiet̄. Et ḡ
vt diuites misericordiā dei ꝯsequant̄. tūc
ipsi dn̄t eē misericordes paupib; Matth
v. Beati miseri. qm̄ ipsi mise. ꝯsequentur.
Lucę. vi. Facite vob amicos ꝺ mā̄mona
iniq̄tat̄. vt cū de. re. vos ī ętna tabernacl̄a
Ambro. ī epl̄a ad nepotianū. Nō memini
me legisse mala morte mortuū q̄ libenter
oꝑa pietat̄ exercuit. hꝫ enī multos intcces-
sores. ⁊ īpossibile ē ꝑces multoꝝ nō exau/
Q diri. ¶ Tertiū ē recipe ꝑegrinos ad ho-
spitiū. h̄ ē tā vtile ⁊ deo acceptū vt q̄nq̄ʒ
etiā ad lr̄aꝫ beati angeli sūt hospitio rece/
pti. imo etiam ipse christꝰ visibiliter vt in
emaus. Sꝫ sūt q̄dā adeo auari ꝙ nullos
ꝓ deo hospitari volūt nisi habeāt expēde
re ⁊ sic expellūt paupes a domib; suis: Cū
tn̄ christꝰ dicit ī euange. Qui vos recipit
me recipit. ⁊ q̄ vos spernit me spernit. Itē
eadē mēsura q̄ mēsi fuerit̄ ⁊c. Ergo sicut
claudis ianuā paupi. sic christꝰ faciet tibi
cū ad ipsū venerit̄. petēs illud Matth. xxv
Dn̄e apꝑi nob. Rn̄debit: Amē amē dico
vob. nescio vos. Sed bonis ⁊ electis suis
dicet illud Matth. xxv. Hospes fui ⁊ col
legistis me ⁊c. Venite benedicti p̄ris mei
⁊c. Ex his patet ꝙ multuꝫ reꝑhensibiles
sūt illi diuites q̄ hn̄t magnas ⁊ latas do/
mos. ⁊ potiꝰ ꝑmittūt eas vacare q̄ʒ paupe
res ī eisdē ꝓpt̄ deū velint hospitari: Cū tn̄
laudabile esset ꝙ q̄libet diues ad minꝰ ha
beret vnū paupeꝫ ī domo sua. vt illud qḋ

sibi ipsi ī mēsa subtraheret siue comedēdo
siue bibēdo. hoc illi paupi daret. vt ⁊ sic
posset mereri vitā ętnā. Quartū ē nu- R
dū tegere. Quantum aūt h̄ placeat deo.
patet ī sancto Martino quē christꝰ coraꝫ
oīb; sanctis ⁊ angelis ī cęlo exn̄tib; ꝯmē-
dauit dicēs: Martinꝰ adhuc cathecumi/
nus hac me veste ꝯtexit. Vnde admonet
vnūquēq̄ʒ hoīeꝫ ꝑ Esa. ꝓphetā dicēs: Cū
videris nudū opi eum ⁊c. Lucę. iij. Qui
hꝫ duas tunicas vnā det nō hn̄ti. Itē q̄
h̄ opus misericordię nō ita facilit̄ exercet̄
sicut alia. q̄ vnꝰ faciliꝰ dat paupi frustuꝫ
panis. vel recipit eū ꝑ vnā noctem ad ho-
spitiū q̄ʒ daret sibi tunicā. Ergo mlieres
diuites deberēt filare ⁊ nō ociose īcedere.
q̄ q̄uis ipsę nō īdigeāt ꝑ se. tn̄ multi pau
peres sūt q̄ bn̄ indigēt. exēplo beatę Eliça
bet q̄ filabat cum ancillis suis. ⁊ paupibꝰ
vestes elaborauit. Augꝰ ī li. ꝺ vita christi/
ana. Illā elemosynā deꝰ approbat. quę ꝺ
iustis laborib; ministrat̄. Sic scriptuꝫ est:
Honora dn̄m ꝺ tua substantia. i. de tuis
diuitijs. ⁊ ꝺ ꝑmitijs frugū tuaꝝ da pau/
perib;. Vñ christꝰ dicet talibus ī iudicio:
Nudꝰ fui ⁊ cooꝑuistis me. q̄ ita acceptū
ē ei q̄si eū ī cruce nudū pendentē cooꝑuis/
sent. Vñ dicit Matth. xxv. Qḋ vni ex
mīnimis meis fecistis mihi fecistis. Quin-
tum ē visitare infirmos. Et h̄ multū ac/
ceptū ē christo. q̄si ipse ꝑ se iaceret infirmꝰ
⁊ eū visitares. q̄ oēs passus taliuꝫ nume/
rant̄ ab angelis ⁊ remunerant̄ a christo ī
vita ętna. Cōtra h̄ faciūt q̄ paupes ⁊ in/
firmos abominant̄ vel etiam q̄nq̄ʒ ꝓprios
famulos vel famulas q̄n infirmant̄ a do/
mo expellūt. vel si retinēt vt canē sub gra/
du locāt. nec meliꝰ ei q̄ʒ cani faciūt. Non
sic ē faciēdū. imo eis ē bn̄faciendū q̄si an/
gelo dei vel q̄si ipsi christo q̄ dicturus ē ī
iudicio: Infirmꝰ fui ⁊ visitastis me. Se-
xtum opus misericordię ē vinctos visi/
tare ⁊ redimere siue boni siue mali sint ali/
quid eis administrando. Si boni ꝓ posse
vt liberent̄ laborare debes. iuxta illud ps.
Egenū de manu pctōris liberate. Qui h̄
facit scꝫ q̄ redimit captiuos innocentes a
raptorib; ⁊ ab alijs hoīb;. similis erit deo

p̃s. De⁹ q̇s ſilis erit tibi eripiẽs inopẽ de
manu fortioris ei⁹. Si ꝟo mali· tũc ſaltẽ
liberandi ſũt ab ęt̃na morte ·ſcꝫ monẽdo
eos ad pn̄iaꝫ ⁊ ↄtritionẽ ꝺ̕ peccatis ſuis ·
et ꝙ offerãt deo illã ignominioſiſſimam ⁊
amarã mortẽ quã ſuſtinere eos oportet ꝓ
peccatis ſuis· qꝛ h̃ ẽ multũ vtile homini· ⁊
S deo acceptũ. ¶ Queſtio eſt vtrum pęna
mortis dirimat aliq̇d de pęna debita pro
peccatis. Rn̄deo ſm ſctm̃ Tho· i· iiij· diſ·
xx. Mors naturalis ẽ pęna ↄſequens ori-
ginale pctm̃· ⁊ q̃ſi iã ĩ naturã ↄ̃uſa· ⁊ ideo
ꝑ mortẽ tꝑalem ⁊ naturalẽ nõ purgat̃ ali-
q̇ꝺ̕ de pctõ actuali· ſ; ꝑ mortẽ illataꝫ bene
põt purgari aliq̇d. Vn̄ ſi aliq̇s mortẽ il-
latã patiẽter ſuſtineat· etiã ꝓ aliȷ̃s crimi-
nibꝫ· ſic illata mors valet ad diminutionẽ
pęnę ⁊ ad liberationẽ etiã a tota pęna ſm
q̃ntitatẽ culpę ⁊ patiẽtię ⁊ ↄtritiõis. Itẽ
querit̃ ꝺ̕ ſuſpẽdẽdis ⁊ ꝺ̕ decapitandis· an
debeat eis dari corp⁹ dn̄i. Rn̄deo ſi ſunt
ↄfeſſi ⁊ pęnitent nõ debet eis denegari· vt
I habet̃· xiij· q· ij· c· finali. ¶ Itẽ querit̃ ꝺ̕ ſu-
ſpenſis an ſint ſepeliẽdi ĩ cęmiteriȷ̃s an nõ.
Rn̄deo ſm Hoſtien̄· ꝙ ſepeliẽdi ſũt dũ-
modo penituerũt. Sꝫ tñ ad h̃ ꝙ de pati-
bulo deponant̃· req̇rit̃ licẽtia iudicis ſęcu-
laris· ne iuſticia cõtemni videat̃ ſic loquũ-
tur leges. Sꝫ ipſaꝫ licẽtiã iudex denega-
re nõ debet. Ex his iã dictis patet· ꝙ ſalu-
bre ẽ valde tales hoĩes monere ad pn̄iaꝫ·
qꝛ poſſibile ẽ ꝙ q̇s ĩ vno homĩe tali poſſet
mereri vitã ęt̃nã. Et rõ ẽ· quia ſm Greg.
Maximũ ſacrificiũ ẽ ꝫelus aĩaꝝ· imo pl⁹
ẽ deo acceptũ ⁊ hoĩ meritoriũ vnã aĩaꝫ lu-
crari q̃ꝫ aureũ mõtẽ ꝓ deo dare vel offerre
qꝛ vna aĩa p̃cellit oẽs theſauros toti⁹ mũ-
di. Vn̄ Aug⁹ dicit. Sic de⁹ excellit oẽm
creaturã· ſic aĩa oẽm corporeã ſubſtãtiam
natũ ⁊ dignitate p̃cellit. Vn̄ etiã Bern̄.
Tot⁹ mũd⁹ ille p̃cium vnius aĩę eſtimare
nõ põt. Nõ enĩ ꝓ toto mũdo aĩam ſuam
daret chriſtus· quã ꝓ aĩa humana dedit.
Sciendũ ẽ ꝙ multũ ſalutiferuꝫ ẽ talibus
amarã mortẽ ⁊ paſſioneꝫ chriſti reducere
ad memoriã. Vn̄ Aug⁹. Si paſſio chri-
ſti ad memoriã reducit̃· nihil tã durũ q̇ꝺ̕
non ęquo aĩo toleret̃. Bern̄. Quid ẽ q̇ꝺ̕
tibi nõ ſuaue videbitur· ſi collegeris ⁊ me-
moraueris oẽs amaritudines ſaluatoris.
Et ſignant̃ cogitãdũ ẽ talibꝫ· quõ chriſt⁹
nonies duct⁹ eſt ꝓ ſalute pctõꝝ. Primo
ſtatim q̃n captus fuit· duct⁹ ẽ ad domum
Annę. Secũdo ab Anna ad Caypham.
Tertio a Caypha ad Pilatũ. Quarto
a Pilato ad Herodẽ. Quinto ab He-
rode econũſo ad Pilatũ. Sexto milites
duxerũt eũ intus ad atriũ ⁊ illuſerũt ei ꝑ-
cutiẽtes caput ei⁹ arũdine. Septimo du-
xit eũ Pilat⁹ foras ꝺ̕ p̃torio portantẽ co-
ronã ſpineã ⁊ veſtẽ purpuream. Octauo
duct⁹ ẽ ad locũ vbi ꝓ tribunali iudicat⁹ ẽ
ad mortẽ. Nono extra ciuitatẽ ductus ẽ
ad locũ caluarię vbi crucifix⁹ ẽ. Et reme-
morãdo tales trãſit⁹ chriſti· offerre debẽt
illũ trãſitũ ⁊ mortẽ ⁊ pęnã ipſi chriſto pro
peccatis ſuis· ⁊ debẽt hr̃e bonũ ꝓpoſitũ ꝙ
ampli⁹ nũq̃ꝫ vellẽt peccare ſi diuti⁹ viue-
re deberẽt· ⁊ ꝓpterea deo debẽt cõmittere
aĩas ſuas. Vn̄ legit̃ tale exemplũ. Miles
q̇dã nobilis· ſ; criminoſus q̇dã tꝑe ab ini-
micis ſuis ẽ capt⁹· ⁊ qꝛ valde ei erãt ĩuidi-
oſi ⁊ exoſi· viſũ eſt eis expedire vt ĩ inſtãti
occideret̃. Cernens vir nobilis mortẽ ſibi
ĩminere· ⁊ nullũ ibi eẽ remediũ vitę· ſuppli-
ci voce dixit ad illos: Rogo vos intuitu
dei· vt ad modicũ mortẽ meã differre di-
gnemini vt alicui ſacerdoti peccata mea
poſſim ↄfiteri. Rn̄derũt illi: nõ eſſet nobis
illa dilatio tuta: Cõtingere poſſet ꝙ cog-
nati ⁊ amici tui venirẽt ⁊ eriperent te ꝺ̕ ma-
nibꝫ nr̃is· tũc eſſet error nouiſſim⁹ peior ꝑ̇-
ori. Cui cũ p̃cepiſſent vt ſe ꝓſterneret ad
decollandũ· Dixit h̃ ꝟbũ: De⁹ tu ſcis vo-
lũtatẽ meã. Et ſubiũxit: Animã meã vir-
ginis filio cõmẽdo· ſicq̃ꝫ decollat⁹ ẽ. Erat
tũc q̇dã obſeſſus ĩ ciuitate· cui cũ dicerẽt
q̇dã audito morte tanti tyrãni· mõ mag-
nũ gaudiũ habetis cũ aĩa illius facinoroſi
militis. Rn̄dit demon: Nequaq̃ꝫ. Vnũ
enĩ ꝟbũ dñ mori debuit ꝓtulit· ꝓpt̃ quod
ſaluat⁹ ẽ. Vn̄ Bern̄. Maior ẽ dei pietas
q̃ꝫ q̃uis iniq̇tas. Sic enĩ ſcintilla ĩ medio
maris· ita oĩs malitia hoĩs ad dei miſeri-
cordiã. Nã aũt de⁹ ĝtãt̃ opa miſericordię
accipit q̃ exhibent̃ paupibꝫ in ſuo nomĩe.

patet ꝑ tale exẽplū· Erat qdā ruſticus cū
ſua vxore q̇ morabat̃ i vna villa ⁊ in vna
magna curia ſolitarie· ⁊ habuit d̉ ꝯſuetu-
dine ꝙ ſingulis ſextis ferijs ſolebat ĩuita-
re vnū paupem hoīeʒ ĩ memoriā ⁊ reuerē-
tiā paſſionis chriſti· ⁊ qn̄ paupem nō ha-
bebat diſtulit prādiuʒ donec vnꝰ pauper
veniret. Accidit aūt vna ſexta feria ꝙ cuʒ
nullū paupem hr̃e poterat· dixit vxori ſue
prepa cibū· ego exibo ⁊ videbo an aliqueʒ
paupem inueniā. Et exiēs vidit in platea
publica que nō remote a domo ſua diſta-
bat quendā paupem ĩ via lutoſa ĩcedere·
q̇ occurrens ei inuitauit eū· ⁊ qn̄ veniebat
ad domū ſuā· vxor ipſiꝰ dixit: ego lauabo
ſibi pedes q: lutoſi ſūt· qd̉ ē ſibi multū ne-
ceſſariū ⁊ poſtmodū tūc comedemꝰ Et ac
cipiēs vrnā cū aqua lauit pedes eiꝰ ⁊ ĩue-
nit eū habētē duo magna foramina ĩ pe-
dibꝫ ipſiꝰ· ⁊ dixit ad maritū eiꝰ: Iſte pau-
per ad modū dn̄i nr̄i ieſu chriſti hʒ ꝑfora-
tos pedes. Tūc dn̄s ieſus chriſtus dixit:
Vos alijs diebꝫ recepiſtis me ⁊ hoſpita-
ſtis me ĩ mēbris meis· ſ3 hodie meipſuʒ ad
hoſpitiū veſtrū ſuſcepiſtis· ⁊ ego ꝓmitto
vobis ĩ p̄ſenti neceſſaria vite· ⁊ poſt hanc
vitā volo vos recipe ad vitā eternam· ⁊
hoc dicto euanuit.

In eadem dn̄ica. Sermo. xc. De iudicio et ſuſpitione.

n Olite iudica-
re ⁊ nō iudicabimĩ Luce. vi. No
tandū ꝙ nō iudicare ꝓximū ē diſcretiōis·
vt hō ita cōpatiat̃ ꝓximo ſuo in defectibꝰ
ſuis· ꝙ nō de facili malū iudicet de eo· Et
ad hāc diſcretionē habendā nititur dn̄s
nos ĩducere ĩ v̄bis p̄miſſis· vbi dicit: No-
lite iudicare. Vn̄ ĩ p̄ſenti ſmone tria ſūt
dicenda. Primo q̄t modis iudiciū teme-
rariū ꝯmittit̃· ⁊ qn̄ eſt pctm̄ mortale· et qn̄
veniale. Secūdo vnde orit̃ iudiciū teme-
rariū· ⁊ quō q̇libet tenet̃ alios hoīes meli-
N ores ſe reputare. Tertio exēplū. Quā-
tum ad p̄mū ſciēdū· ꝙ iudiciuʒ pōt fieri
vij· modis. Primū dr̄ timor ne ſequatur
malū· ⁊ h̄ ꝓprie nō dr̄ iudiciū· Verbi grā·
Sic includūt̃ moniales nō ꝙ male ſint vl̄
ꝙ male velint facere ſ3 timet̃ ꝓpt̃ fragilita-
tē ſexus· ne libertas exeūdi vel patefactio
clauſtri fiat eis occaſio peccādi. Sic ſilit̃
obſeras ciſtā tuā vel camerā tuā· nō ꝙ ali-
quē iudices furē· ſ3 q: times dare occaſio-
nē furti· Et ſic de ſilibꝫ hō pōt timere ma-
lū· tn̄ cū q̄dā ſpe boni· vt non fiat malum.
Ideo ꝓpt̃ ſecuritatē ꝯuenire pōt ne h̄ ma-
lū eueniat qd̉ timet. Vn̄ Augꝰ: Certū te-
ne· incertū dimitte. Secundū iudiciū dr̄ ĩ-
cidēs ſuſpitio mali· nō tn̄ cū ꝯſenſu rōnis·
⁊ illud debet hō cauere ĩ q̄ntū pōt ⁊ expel
lere· ⁊ ĩ meliꝰ interp̄tari. Augꝰ ĩ ſmo· dn̄i ĩ
monte. Si ſuſpitiones vitare nō poſſumꝰ
q: hoīes ſumꝰ· iudicia tn̄· i· diffinitiuas
firmaſq3 ſententias ꝯtinere debemꝰ. Si ḡ
ſuſpicamū q̄ ē humana temptatio· ſaltē nō
iudicemꝰ· h̄ enī ad humanā tēptationē ꝑ-
tinet· ſine q̄ vita p̄ſens nō ducit̃· ḡ qn̄cūq3
incidūt nobis male cogitatiōes ⁊ ſuſpici-
ones d̉ ꝓximo· ⁊ cito illas aduṫimꝰ· tūc
ĩmediate expellere debemꝰ ⁊ ĩ bonū inter-
p̄tari· ſic talis ſuſpicio nō nocet nec ē pec-
catū ĩ ſe. Tertiū iudiciū eſt qd̉ cōtingit ex
leuibꝫ ſignis. Et in h̄ iudicio triplex ē gra-
dus. Primꝰ ḡdus ē qn̄ q̇s ex ſignis leui-
bus incipit dubitare d̉ bonitate ꝓximi· et
h̄ ē pctm̄ veniale· ⁊ h̄ nō vocat̃ ꝓprie iudi
ciū ſ3 ſuſpicio. Secūdus gradꝰ ē qn̄ ex ta-
libus leuibꝫ ſignis firmit̃ tenet ĩ aīo ꝙ ꝓxi
mus ſit malus· ⁊ h̄ ꝓprie dr̄ iudiciū· q: iu-
diciū importat firmā ſentētiā· ⁊ h̄ ē pctm̄
mortale· ſi malū qd̉ iudicat d̉ ꝓximo ex le-
uibꝫ ſignis ſit de genere peccati mortalis.
Peccatū enī mortale ē qd̉ ꝯtrariat̃ cha-
ritati ꝓximi. Qz aūt aliq̇s p̄dicto mō iudi
cet ꝓximū pōt eſſe ꝯtra fraternā charitatē
igit̃ ⁊c. Verbi grā. Si q̇s rideret vel ali-
quā diſſolutionē faceret· ⁊ ꝓpterea ſperne-
res eū· ⁊ diffinitiue teneres eū eſſe malum
ex talibꝫ leuibꝫ ſignis· grauiter peccares.
Similit̃ ſi q̇s aliq̇d ꝑderet· ⁊ ex leuibꝫ ſig
nis ꝓximū iudicaret eſſe furē· grauit̃ pecca
ret· ⁊ ſic d̉ alijs. Tertius gradꝰ qn̄ ex leui-
bus ſignis non ſolū p̄dicto modo iudicat
ꝓximū· ſ3 etiā ꝓcedit ad punitionē vel ad
vindictā· ac ſi factū veraciter cōmiſiſſet· et
h̄ ē grauiꝰ· q: nō ē ſolū ꝯtra charitatē ſed

etiã ꝯtra iuſticie eq̄tatẽ. Hoc ſepi⁹ ꝯtigit
ꝙ aliq̄ ꝓpt̄ aliq̄ ſigna ꝗ̄uis pua captiuãt
⁊ puniũt paupes. ⁊ q̄ñꝙ vſꝙ ad mutila-
tionẽ mẽbroꝝ affligũt eos ſuſpẽdendo et
puniẽdo. ſic ꝙ q̄ñꝙ eos oportet eſſe infir-
mos poſtmodũ omni tpe vite ſue. ⁊ q̄ñꝙ
innocẽtes ſic puniũt̄ ⁊ ledũt̄ in mẽbris ſu-
is. vel ꝓpt̄ furtũ ꝯmiſſũ ab alijs. cũ ipſi nõ
ſunt rei. vel ꝓpt̄ aliquã aliã cauſaꝫ incer-
tã ⁊ dubiã vbi actor rei ignorat̄. Et tales
quõ volũt penitere ⁊ illis ſatiſfacere quos
ſic innocent̄ leſerũt ĩ mẽbris ſuis. ꝙ poſt-
modũ oportet eos mendicare. q̄ ſe cũ pue-
ris ⁊ vxoribꝫ nutriuiſſent ꝺ ſuis laboribus
Quartum indiciũ ẽ ꝺ occultis ⁊ ꝺ ab-
ſcõditis cordiũ. ⁊ ẽ valde piculoſuꝫ ꝺ ig-
notis ⁊ occultꝭ cordiũ iudicare alios. Tã-
ta enĩ ꝓfunditas credẽda ẽ eſſe ĩ homĩe ꝙ
etiã lateat q̄ñꝙ ipſũ hoĩem ĩ quo ẽ. Et pa
tet h. Nã ĩ beato Petro ꝓfunditas infir-
mitatis ſue latebat ipſũmet. cũ ſe cũ dño
moriturũ ꝓmittebat: q̄ꝛ ſi ĩfirmitatẽ ſuam
cognouiſſet. nequaꝙ̄ ad dñm dixiſſet: Pa-
ratus ſũ tecũ ĩ carcerẽ ⁊ ĩ mortẽ ire. Simi-
liter alios diſcipulos latuit eoꝝ humana
ĩfirmitas. q̄ꝛ euãgeliũ dicit. ꝙ ſimilit̄ ⁊ oẽs
dicebãt. Cũ ḡ quiſꝙ ꝺ ſe aut vix aut non
omnino verã ſentẽtiã poſſit ferre. quõ põt
tũc ꝺ alijs iudicare: Vñ Baſili⁹. Reue-
ra oĩuꝫ cauſaꝝ difficilimũ ẽ ſeipſũ cogno-
ſcere. Chryſo. ſup Matth. Non minima
ps phie ẽ cognitio ſui. Vñ etiã Ambro.
Multo melior ⁊ laudabilior es ſi te cog-
noſcis. ⁊ nihil aliud cognoſcas. ꝗ̄ ſi te ne-
glecto curſũ ſideꝝ. vires herbaꝝ. cõplexio
nes hoĩuꝫ. naturas aĩaliũ cognoſceres. et
ſciẽtiã oĩuꝫ celeſtiũ ⁊ terreſtrium haberes.
Vñ Bernh. Multi multa ſciũt ⁊ ſeipſos
neſciũt. Unde ſciendũ ꝙ ſolus de⁹ vera-
citer põt cognoſcere cor hoĩs. q̄ꝛ h ẽ ꝓpriũ
ſoli⁹ dei. ergo ſol⁹ noĩat̄ ſcrutator cordiũ.
j. Reg. xvi. Hoĩes vidẽt ea q̄ parẽt. de⁹
aũt intuet̄ cor. Vñ chriſt⁹ adhuc in terra
exñs. in h oſtẽdit ſuã deitateꝫ ꝙ rñdit ad
cogitationes cordiũ. Vñ dixit phariſeis.
vt habet̄ Matth. ix. Ut q̄d cogitatis ma
la in cordibꝫ veſtris. ḡ illi peccãt q̄ dicunt.
Ille habet malũ cor. ſcꝫ ſupbum. ĩuidio-
ſum ⁊c. ¶ **Queritur**. Utrum diabolus A
poſſit ſcire cogitatiões cordis. Rñdet̄ ꝙ
nõ. niſi ex ſignis ⁊ ꝯiecturis. ⁊ in h ẽ multũ
ſubtilis. q̄ꝛ q̄cquid hõ cogitat ĩ corde. ſm
h ſe habet ĩ motu ⁊ geſtibus corpis. ⁊ ipſe
diabolus ſubtiliſſime ſcit tales mot⁹ ⁊ ge-
ſtus cognoſcere. Ergo q̄ñ diabol⁹ ĩmittit
malas cogitatiões. tũc p illa ſigna exteri-
ora ĩteriora cordis ſubtiliſſime cognoſcit.
an hõ illas ſuggeſtiones acceptauit vel re-
ſpuit. **Quintũ** indiciũ eſt ꝺ futuris. vt
dicẽdo ille efficiet̄ adhuc mal⁹ vel talis. vl̄
talis. ⁊ ſic ꝯdemnat ꝓximũ. qꝺ ẽ ꝯtra di-
ctũ chriſti. vbi dicit: Nolite condẽnare ⁊
nõ ꝯdẽnabimini. Futura enĩ cognoſcere
ſolius dei ẽ. Eſa. xli. Annũciate q̄ futura
ſũt ⁊ dicem⁹ ꝙ dij eſtis. Vñ Guilhel. Ui
dere futura ⁊ p̄ſentia diuinũ ẽ. Notandũ
ꝙ ꝺ futuro debem⁹ hr̄e ſpem boni. etiaꝫ ſi
aliter ſit iam ĩ p̄ſenti. Ergo peccãt illi qui
ſpernũt ⁊ ꝯtẽnũt illos quos vidẽt p nunc
aliq̄ malitia infectos. q̄ſi non poſſint fieri
boni. facile enĩ ẽ ĩ oculis dei ſubito hone-
ſtare ⁊ ditare paupeꝫ. Eccl. xviij. A mane
vſꝙ ad veſpam ĩmutabit̄ tẽpus. Unde
etiã Ariſto. De futuris ꝯtingẽtibꝫ nõ eſt
determinata veritas. Vñ Beda ĩ q̄dam
omel. Incertũ ẽ qualis ĩ futuro ſit q̄ nunc
bon⁹ vel malus apparet. **Sextũ** indiciũ
ẽ in opibꝫ ĩdifferẽtibꝫ medijs. q̄ indifferẽ-
ter bono vel malo animo fieri pñt. ꝺ q̄bus
nõ debem⁹ dare certã ſentẽtiã. ſ ea ĩ meli-
orẽ pteꝫ interp̄tari. Et h ẽ qꝺ dñs nobis
inſinuat ĩ v̄bis p̄miſſis vbi dicit: Nolite
iudicare ⁊ nõ iudicabimini. Sup illo v̄-
bo dic̄ beat⁹ Aug⁹. Hoc loco nihil aliud
p̄cipi exiſtimo. niſi vt ea facta q̄ dubia ſũt
q̄ aĩo fiant. ĩ meliorẽ ptem interp̄temur.
Queritur an oĩa dubia ĩ meliorẽ ptẽ B
intp̄tanda ſint. Rñdeo ꝙ ſic. niſi hõ cog-
noſceret ĩ ſpũ ex reuelatiõe diuina h mala
intẽtione eſſe factũ. Sic legit̄ ꝺ beato Be
nedicto. ꝙ q̄dã emulus obtulit ſibi panẽ
cũ veneno mixtũ. qꝺ ipſe ſanctus Bñdi-
ctus in ſpũ cognouit. ⁊ iuſſit coruũ vt pa-
nẽ iſtũ deportaret ad vnũ locum vbi nulli

poſſet ex hꝫ dãnũ fieri. Similit̃ legit̃ de ſan-
cto Bñdicto ꝙ ſui ęmuli obtulerunt ſibi
bibere venenũ ĩ vaſe· ⁊ ipſe ĩ ſpũ cognouit
⁊ mediãte ſigno crucis vas cõfregit ⁊ ve-
nenũ effudit. Ex q̇bus iã dictis ſequit̃· ꝙ
oĩa dubia ĩ meliorẽ ptẽ ſĩt interp̃randa.
Verbigr̃a. Si vides duos ſimul collo-
quẽtes· forte vel loquũtur ꝺ bonis vel ma
lis· ⁊ tu nõ audis q̇d loquant̃ an bonũ vel
malũ· tũc tu teneris interp̃tari ĩ meliorem
ptẽ. Si aũt diffinitiue iudicas eos mala
loquẽtes· peccas mortalit̃· q: facis ꝯtra p̃-
ceptũ chriſti vbi dic̃: Nolite iudicare ⁊ nõ
iudicabimini. Itẽ aliq̇s comedit ĩ die ieiu
nij· aut forte comedit ex gula· aut ĩfirmita-
te aut neceſſitate aliq̃· ⁊ hꝫ tibi incertũ ẽ· et
g̃ hꝫ ĩ meliorẽ ptẽ interp̃tari debes. Vnde
apl̃s. Qui enĩ nõ mãducat manducantez
nõ ſpernat. Vñ legit̃ exẽplũ ĩ vitaſpatꝝ.
Duo fratres magnę vitę ĩ cõgregatione
meruerũt ſinguli videre gr̃am dei ĩ alter-
utro· factũ ẽ aũt aliqñ· vt vn⁹ ex eis egre-
deret̃ ĩ ſexta feria extra ꝯgregationẽ. ⁊ vi-
deret quendã manducantẽ mane· ⁊ dixit
ei: hac hora manducas in ſexta feria? Die
aũt ſequẽti facta ẽ celebratio miſſarũ ſm
cõſuetudinẽ. Intuens ꝯo frater ei⁹ vidit
ꝙ gr̃a q̃ ei data fuerat diſceſſit ab eo ⁊ cõ-
triſtatus ẽ. Qui cũ veniſſet ĩ cellã dixit ei:
Quid feciſti frater· q: non vidi ſic̃ pridie
gr̃am dei ĩ te? Ille autẽ reſpondens dixit
Ego neq̈ ĩ actib⁹ neq̈ ĩ ꝟbis neq̈ ĩ cogi-
tationib⁹ ꝯſcius ſũ mihi alicui⁹ mali. Di-
xit ei frater ei⁹· nõne aliqḋ ꝟbũ vel ſmonẽ
ocioſũ locut⁹ es· ⁊ recordat⁹ dixit ei: He-
ſterna die vidi quendã mane manducãtẽ
⁊ dixi ei: hac hora mãducas ĩ ſexta feria· hꝫ
forſitan ẽ pctm̃ meũ. Sꝫ labora mecũ du
as hebdomadas· ⁊ rogem⁹ deũ vt mihi ĩ-
dulgeat· ⁊ fecerũt ita· ⁊ p⁹ duas hebdoma-
das vidit frater gr̃az dei iterũ venientem
ſup fratrẽ ſuũ ⁊ ꝯſolati ſũt deo q̇ ſolus eſt
bonus· gratias referentes. Sciendum ꝙ
quandoq̈ contingit ꝙ duo vidẽt vel au
diũt aliq̇d fieri· vbi vn⁹ iudicãdo hꝫ malũ
peccat mortaliter· ⁊ alter q̇ hꝫ idem iudicat
ĩ bonũ nihil peccat. Et etiã ille q̇ qñq̈ fa-
cit aliq̇d ſi peccat· vix peccat venialit̃ vbi
ille q̇ hꝫ videt ⁊ iudicat ĩ malũ peccat mor-
taliter. Greg· ĩ moral· Graue ẽ ſatis ⁊ in-
decens ꝙ ĩ re dubia certa datur ſentẽtia.
Septimũ iudiciũ ẽ ex euidentia facti· C
vt cũ q̇s videt manifeſta mala fieri· tũc ſi
q̇s illa mala manifeſta iudicat· nõ ẽ pctm̃
vt cũ q̇s iudicat aliquẽ homicidaz· q: vi-
dit eũ interficere hoĩem Similit̃ ſi q̇s audit
blaſphemare aliquez vel peierare. vel vi-
det aliquẽ inebriari· adulterari· vſurã cõ-
mittere· ⁊ ſic ꝺ alijs· talia q̃ntũ ad factum
ſunt mala· g̃ nõ pñt in bonum interp̃tari.
Vñ Aug⁹ De his q̃ nõ pñt bono aĩo fie-
ri· ſic̃ ſũt blaſphemię ſtup̃ et hm̃õi nob iu-
dicare pmittit̃. Sciendum tñ q̃uis talia
manifeſta mala nobis q̃ntũ ad factũ lice-
at iudicare· ꝺ emẽdatione tñ debem⁹ ſpe-
rare. Vñ Bern̄· dicit: Nõ video aliquez
ſuũ ꝓximũ interficere· anteq̈ cultellũ extra-
hit debeo eũ pęnitẽtẽ eſtimare· multo ma
gis ſi hodie videro aliquẽ peccare· cras nõ
debeo eũ ꝓ peccatore hr̃e· ſꝫ eſtimare pęni-
tentẽ· q: forte ẽ ꝯtritus· ⁊ ſic de⁹ ei indulſit
Exẽplũ inde nota· quõ iudicandũ ſit de
ꝓximis etiã pctõrib⁹ ex legẽda Iohannis
elemoſynarij. Cũ q̇dã iuuenis q̃ndã mo-
nialẽ rapuiſſet· ⁊ cũ clerici ei corã beato Io
hanne exprobrarẽt ⁊ excõmunicandũ fo-
re cenſerẽt· vꝫ puta ꝙ duas aĩas pdiderat
ſcꝫ ſuã ⁊ illi⁹: Cõpeſcuit eos beat⁹ Iohan
nes dicẽs: Nõ ſic fratres· nõ ſic· oſtẽdo vo
bis· q: vos duo peccata ꝯmittitis. Prio
ꝯtra p̃ceptũ dei facitis· q̇ ait ĩ euã. Nolite
iudicare ⁊c̃. Secũdo q: neſcitis ꝓ certo ſi
vſq̈ hodie peccẽt aut pęniteãt. Ergo qñ
auditis aliqḋ maluz ꝺ aliq̇ dici qḋ fecit·
nolite facilit̃ hꝫ iudicare· ſꝫ ſi ali⁹ aſſerit ꝙ
verũ ſit· nolite tñ eũ eſtimare adhuc pctõ-
rem· ſꝫ pęnitẽtẽ· ⁊ cõpeſcite ꝓferentẽ dicen
do· de⁹ ſibi ĩdulſit· ſpamus ꝙ ſit ꝯtritus.
¶ Quantũ ad ſecũdã ptẽ p̃ſentis ſmo- D
nis queritur· Vñ orit̃ iudiciũ temerariũ· ſ.
ꝙ aliq̇ oĩa q̃ vidẽt vel audiũt ĩ peiorẽ ptẽ
ſemꝑ interp̃tant̃. Rñdeo ꝙ ex trib⁹ oritur
ſuſpitio ⁊ iudiciũ. Primo ex ꝓpria ſup-
bia· q: veri hũiles eſtimãt alios meliores

ſeipſis. Ergo ꝑmo attēdere debes cuꝫ vi/
des aliqđ bonū ī ꝓximo qđ te ſcis nō hr̄e·
vtiqꝫ ex humilitate debes te illi alteri ſub/
ijcere q̄ ad hō· ꝛ eſtimare toto corde eū ī il/
lo te excedere. Secūdo cum cognoſcis
aliquē defectū ī te quē ī alio nō cognoſcis
debes te ei iterum ex humilitate ſubijcere.
Tertio cū etiam nihil boni talis ſcies in
alio· ex humilitate tñ ſemꝑ debes eſtima/
re aliq̇d boni occultū ī eo· qđ tu nec perci/
pis· nec cognoſcis· ꝛ neſcis q̄lis ipſe ſit ad
huc ī ꝯſpectu dei· qꝛ forte multo melior te.
Modo patet ꝙ ex ſuꝑbia orit̄ temerariū
iudiciū· qꝛ ſi ſe lōge inferiores ꝛ peiores il/
lis quos iudicāt eſtimarēt· nō haberēt au
ſum iudicādi eos temerarie. Sꝫ heu tales
ceci ſūt q̄ ad ſe· ꝛ trabem nō vidēt in oculo
ſuo· ſꝫ feſtucā bene vidēt ī oculo fratris· ſꝫ
ſi ſeipſos ꝛ ſuos ꝓprios defect⁹ ī humilita
te cognoſcerēt· alios minime iudicarent.
Secūdo orit̄ ex eo· ꝙ q̇s male afficitur
ad aliū. Vñ Aug⁹. Certū ē ꝙ đ malo in/
certo neminē iudicarē· quē tanq̄ʒ meipſuꝫ
diligerē· ſꝫ ꝛ defenderē ꝛ excuſarē q̄ʒdiu in
publicū nō ꝓdiret. Sꝫ qꝛ charitateꝫ ꝑdi/
dim⁹· facilit̄ alterutꝝ iudicam⁹. Hoc patꝫ
qꝛ đ inimico q̇s ex leuib⁹ ſignis mala opi/
nat̄· ꝛ ſi aliqđ malū đ eo audit· facilit̄ cre/
dit. Vñ Chryſo. ħi· đ cōpūctione cordis.
Si enī q̇d boni dicat̄ đ inimico nō credit̄·
ſi aūt q̇d mali· ſꝫ nō ſolū credit̄· ſꝫ ꝯfirmat̄
Et tales ſic temerarie iudicātes ꝓximos·
oſtēdūt ſe eſſe a gr̄a dei ꝛ a charitate dei ꝛ
ꝓximi vacuos· ſine q̇bus tñ nō ē ſal⁹. Vñ
j· Johānis· iij· Qui nō diligit fratreꝫ ſuū
manet in morte· ḡ tales hn̄t ſignū ꝙ mor/
tui ſūt corā deo. Vñ Aug. Vita animę
amor ē· q̄ nō amat mortu⁹ ē. Tertio orit̄
ex eo ꝙ ſcꝫ qñ q̇s ex ſemetipſo ē mal⁹ ꝛ ꝑ/
uerſus· ꝛ ex hipſo q̄ſi ꝯſcius ſuę malitię· đ
alijs facile male opinat̄. Vñ Aug⁹. Faci/
li⁹ ī alio putat qđ ī ſe ſentit. Unde etiam
Chryſo· ſuper Matth. Oīs hō ƀm ſe eſti/
mat alteruꝫ. Ergo iudicare ꝓximos ē ſig/
nū praui ꝛ ꝑuerſi cordis. Hoc patet ī exē/
plo reali· qꝛ aranea ꝛ apis locāt ſe ſup flo
rē ꝛ ſuccū quē extrahit apis ꝯuertit in mel

dulce· ſꝫ aranea ſuccū quē extrahit ꝯūtit ī
venenū. Sic ē đ bonis ꝛ malis cordib⁹· qꝛ
boni oīa q̄ vidēt vel audiūt ꝯuertūt ī mel·
i· ī bonū. Sꝫ mali ꝛ ꝑuſi hoīes q̄ ſūt inui/
dioſi· oīa q̄ vidēt vel audiūt ꝯuertūt ī ve/
nenū· i· malū· Vñ Chryſo· ſuꝑ Matth.
Sic difficile ē aliquē ſuſpicari malū qui
bon⁹ ē· ſic difficile ē aliquē ſuſpicari bonū
q̇ malus ē· Ɋꝛ nō facilit̄ debem⁹ aliq̇d iu/
dicare malū· patet ꝑ tale exēplū. Legit̄ ī
vitaſpatrū· ꝙ q̇dā ſenex pater ꝑ̄dicauit ī
q̄dam ciuitate· ꝛ q̄daꝫ meretrix cōpūcta ī
ꝟbis ei⁹ ꝛ exēplo ipſi⁹· clamauit ad illum
ſanctū patrem dicēs: Salua me pater vt
chuiſt⁹ meretricē. Ille ꝟo hoīuꝫ ꝯfuſionē
oīno nō curans dixit ei: Sequere me ꝛ te/
nēs eā ꝑ man⁹· exijt publice de ciuitate· et
oīb⁹ aſpiciētib⁹ facta ē fama· quia abbas
duxit mulierē dñaꝫ porphyriā· qꝛ ita vo/
cabat̄· ꝑgentib⁹ enī eis vt mitteret eam in
monaſteriū· iuenit mulier puerū ī vna ec/
cleſia ꝓiectū· ꝛ ſuſtulit eū ad nutrienduꝫ.
Itaqꝫ poſt annū q̇dā venerūt ī patriā vbi
erat abbas ꝛ porphyria· q̄ fuerat vna de
meretricib⁹· ꝛ vidētes eā hr̄e puerulū di/
cūt ei: veraciter bonū abbati pullū genui/
ſti nōdū ſanctū ſcema accepant. Eūtes ḡ
q̇ viderāt eā tyrū· inde enī abbas tulerat
illā diffamauerūt· qꝛ genuit đ abbate por
phyria· ꝛ nos vidim⁹ puerulū oculis nr̄is
ſimilātē ei. Qñ ḡ cognouit ex deo abbas
obitū ſuū dixit mulieri: Eamus tyrum· qꝛ
illic habebim⁹ rñſuꝫ· ꝛ volo vt venias me/
cū. Illa ꝟo nō valēs ꝯtradicere ei· ſecuta
ē eū ꝛ venerūt ambo hn̄tes puerū· vij· an/
noꝝ. Cū aūt ciuitatē intraſſent· cōgrega/
tus eſt ꝓplus ad videndū eam ꝛ puerum.
Tūc dixit ſenex: Afferte mihi prunas. Cū
attuliſſent euacuauit eas in veſtimētū ſuū
corā omni populo ꝛ dixit: Credite fratres
qꝛ ſicut deus rubū cuſtodiuit ī cōbuſtū· et
ſicut nec tunicam meaꝫ incenderūt prunę
iſtę· ita nec ego cognoui peccatuꝫ mulieris
iſtius ex quo natus ſum. Et omnes mira/
ti ſūt ꝙ nō ardebat veſtimētū ab igne· et
quęſierūt vnde puer veniſſet· vel cui⁹ eſſet·
ꝛ ipſe indicauit eis ꝙ in quadam capella

inueniſſent iacentē ꝛ derelictū ab oīb ho/
minib ꝛ ꝙ ex q̄dā cōpaſſiōe ſuſtulerūt il/
lū ꝛ interim ꝓpter deū nutrierūt. Tūc oēs
hoīes illius ciuitatꝭ egerūt pn̄itētiā ꝙ ſic
illū ſanctū patrē ꝛ illā mulierē iudicaſſent
Ex q̄ patet ꝙ nō debem⁹ eſſe p̄cipites ad
iudicandū ꝓximos nr̄os. Vn̄ Bern̄. Ca
ne fue dei ꝛ quē imitari non vis dānare.
Caue alienę cōuſationis eſſe curioſus ex/
plorator aut temerari⁹ iudex etiā ſi ꝑperā
actū dep̄hēdis nec ſic iudices ꝓximum.
Magis aūt excuſa intētionē ſi opus non
potes puta ignorantiā puta ſurreptionē
puta caſū ꝙ ſi omnino omnē diſſimula/
tionē rei certitudo excuſat ſuade iſto mo/
do tibiipſi ꝛ dicito apud te vehemēs fuit
iſta tēptatio q̄d d̄ me illa feciſſet ſi accepiſ
ſet ī me ſimilē poteſtatē. Vn̄ ē ſignū boni/
tatis ī hoīe nō iudicare ꝓximos. Vnde
Gregi. Quantū vos in bono ꝓficitis tm̄
etiā bona d̄ alijs ſentitis.

¶ In eadē dn̄ica Sermo xci.
De detractione.

Nolite iudica/
re ꝛ nō iudicabimini. Luc. vi.
Sciēdū ꝙ aliqui non ſolū iu/
dicāt d̄ aliq̄ ſ; etiā detrahūt ipſis ꝛ deni/
grant bonā famā ipſoꝝ qd̄ ē valde ꝑicu/
loſū ꝛ damnabile. Vn̄ in p̄ſenti ſermone
tria ſūt dicēda. Primo q̄re merito dete/
ſtanda ē detractio. Secūdo quot modis
fit detractio. Tertio d̄ his q̄ libent̄ audiūt
E detractionē ¶ Circa p̄mū ſciendū ꝙ de/
tractio ꝓpt̄ quinq; deteſtāda ē. Primo
eo ꝙ cōpat̄ homicidio q2 ille cui detrabi/
tur ī ꝯſciētia illi⁹ q̄ audit detractionē oc/
cidit̄ in q̄ p̄us viuebat ꝑ famā bonā. Et
tale homicidiū g̈ui⁹ eſt corꝑali. Quia ſm̄
Henricū de vrimaria. in homicidio cor/
porali ſolū corpus vni⁹ occidit̄ hic aūt ſi/
mul plures aīę ꝑeūt. vna ſc; illi⁹ detracto
ris alia illi⁹ cui detrahit̄ q2 cū hoc ꝑcipit
iraſcit̄ ꝛ vindictā quęrit ſuꝑ detractorē.
tertio aīa ipſius q̄ audit libent̄ detractio/
nē talē. Vn̄ tale homicidiū ꝑiculoſiſſimū
ē q2 ē ꝯtagioſū ſerpit enī d̄ vno ad aliū ꝛ
lętaliter oēs inficit illos ī quos venenum
detractiōis infundit̄. Vn̄ Bern̄. ſuꝑ ca/
nonicā Iohānis. Vnus ē detractor q̄ lo
quit̄ ꝛ vnū v̄bū tm̄ loquit̄ ꝛ tn̄ v̄bū ipſū
eodē ī mométo multitudinis audiētiū dū
aures trāſfigit aīas inficit. Sc̄do pōt
valere ad deteſtādū detractionē. ſ; ꝙ de/
tractor diuerſis generib rerū cōꝑat̄. Nā
p̄mo cōꝑat̄ cani. Eccl. xix. Sagitta infixa
femori canis ſic v̄bū in ore ſtulti. Canis
enī ſagittā infixā hn̄s femori nō q̄ſcit do/
nec remouerit. Nec ſtult⁹ q̄ſcere pōt do/
nec verbū malū qd̄ de ꝓximo audiuit alij
retulit. Detractores equidē ſūt canes dia
boli nō ꝑmittentes vnā ouiculam auferri
hīc q̄n lacerēt ꝛ mordeāt. Itē cōꝑatur por
co q2 ad modū porci os citius inquinat q̄3
pedes ꝛ ſic porc⁹ ingrediēs ī hortū aliquē
ꝛ ibi lutū ꝛ flores inueniēs lutū ingredit̄ ꝛ
ſe in eo volutat. Sic detractor bona viſa
ſeu audita d̄ ꝓximo obliuiſcit̄ ꝛ mala vi/
ſa ſeu audita d̄ ꝓximo ponderat ꝛ retinet
ꝛ ſic os ꝛ linguā p̄us inq̄nat qd̄ ē mēbrū
nobile p̄ alijs. Vn̄ Ariſto. j. poli. Nullū
aīaliū naturalit̄ habet ſmonē niſi hō. Itē
detractio cōꝑat̄ ſerpēti ī his ꝓprietatibus
Serpēs enī ē aīal ꝑniciosū ī ſilentio mor/
dens tortuoſe incedēs. Sic detractor ꝓ/
ditor ē q2 occulte obloquit̄ ꝓximo. Vn̄
Eccl̄s. x. Si mordeat ſerpēs ī ſilētio nihil
eo min⁹ habet qui occulte detrahit ꝓxi/
mo. Tortuoſe etiā incedit detractor dum
a laude ei⁹ incipit cui detrahit ꝛ inde tan
dē cū ſ; ipſe ſubdit: Nō dico ſ; aīo detra
hēdi ſ; vt fides ei potior adhibeat̄ dicit ſe
multū eū amare cui detrahit. Et ego dico
ꝙ ſic eū diligit ſicut iudas chriſtū dilexit q̄n
eū falſo oſculo tradidit. Vn̄ di. Mū ho/
nū faris ꝛ corde malū meditaris. Oſcula
q̄ iudas dn̄o dedit ſ; mihi tu das. g̈ tales
ſūt ꝓditores ꝓximoꝝ ſicut iudas fuit chriſti
¶ Tertio ꝓditores hm̄oī peiores ſunt fu/ F
ribus illis qui veſtes ꝛ alia bona furant̄.
Vnde Ambro. Tolerabiliores ſunt fu/
res qui veſtes ꝛ alia bona diripiunt q̄3 fu/
res qui famam noſtrā bonam dilaniant.
Cuius rō hęc ē. Quia vt dicit Salomō
Melius eſt nomen bonū q̄3 diuitię multę
Vnde qui nomē bonū alicui aufert magi